
MATERIÁL NA ROKOVANIE MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA
ktoré sa bude konať dňa 15. júla 2026

K bodu: *a určenie volebných obvodov a počtu poslancov mestského zastupiteľstva pre voľby do orgánov samosprávy obcí vyhlásených na 24. október 2026*
b/ určenie rozsahu výkonu funkcie primátora mesta Nemšová na volebné obdobie 2026-2030

spracoval: Miloš Mojto
predkladá: Miloš Mojto

Materiál obsahuje: dôvodovú správu + prílohy
prílohy:

- 1) žiadosť Kancelárie verejného ochrancu práv (ďalej len „KVOP“ resp. „VOP“) o predloženie písomného stanoviska zo dňa 08.03.2024
- 2) odpoveď mesta Nemšová na žiadosť uvedenú v bode 1 zo dňa 25.03.2024
- 3) oznámenie VOP o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení zo dňa 13.05.2025
- 4) žiadosť VOP o prijatie opatrení a o zaslanie uznesení zo dňa 04.03.2026
- 5) zápis z 8. online zasadnutia rozšíreného formátu Komory miest Rady ZMOS-u zo dňa 15.03.2026
- 6) nález Ústavného súdu SR (PL.ÚS 8/2026-56) zo dňa 24.06.2026
- 7) rozhodnutie predsedu NR SR č. 145/2026 Z.z. o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí zo dňa 24.6. 2026

Rozdeľovník: členovia MsZ – 13 x
 primátor mesta
 prednosta
 MsÚ - hlavná kontrolórka
 MsÚ – Zápisnica - Manažér pre zabezpečenie rokovaní MZ, pre spis

N á v r h n a u z n e s e n i e
Mestské zastupiteľstvo v Nemšovej na základe prerokovaného materiálu

A) S c h v a ľ u j e

.....

.....

.....

.....

.....

B) Schvaľuje

v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 369/1990 Z. z. v znení neskorších predpisov výkon funkcie primátora mesta Nemšová pre volebné obdobie rokov 2026 – 2030 v plnom rozsahu úväzku

Dôvodová správa

Vychádzajúc z posledných volieb do orgánov samosprávy obcí sú počty obyvateľov mesta Nemšová rozdelené do 4 volebných obvodov, ktoré sú identické so 4 mestskými časťami. Počty obyvateľov pre voľby do samosprávy sú nasledovné:

volebný obvod 1 – mestská časť Nemšová

počet obyvateľov:	3.875
počet volených poslancov:	7
počet obyvateľov pripadajúcich na 1 poslanca:	554
pomer obyvateľov na 1 poslanca k priemeru mesta:	117 % resp. 1,17:1(1=priemer celého mesta)

volebný obvod 2 – mestská časť Ľuborča

počet obyvateľov:	1.309
počet volených poslancov:	3
počet obyvateľov pripadajúcich na 1 poslanca:	436
pomer obyvateľov na 1 poslanca k priemeru mesta:	92% resp. 0,92:1(1=priemer celého mesta)

volebný obvod 3 – mestská časť Kľúčové

počet obyvateľov:	688
počet volených poslancov:	2
počet obyvateľov pripadajúcich na 1 poslanca:	344
pomer obyvateľov na 1 poslanca k priemeru mesta:	72% resp. 0,72:1(1=priemer celého mesta)

volebný obvod 4 – mestská časť T. Závada

počet obyvateľov:	283
počet volených poslancov:	1
počet obyvateľov pripadajúcich na 1 poslanca:	283
pomer obyvateľov na 1 poslanca k priemeru mesta:	60% resp. 0,60:1(1=priemer celého mesta)

celkový počet obyvateľov:	6.155
celkový počet poslancov:	13
priemer obyvateľov mesta na 1 poslanca:	473 = 100%, 1 celá = priemer mesta

Verejný ochranca práv (ďalej len „ombudsman“) v roku 2024 začal z vlastného podnetu prieskum podmienok volieb do samospráv okrem iných samospráv aj v našom meste (viď príloha č. 1), pričom v roku 2025 zaslal mestu oznámenie o výsledkoch prieskumu (viď príloha č. 3). Listom zo dňa 04. marca 2026 požiadal ombudsman mesto Nemšová o prijatie opatrení, ktorými by sa zabezpečila rovnosť volebného práva pri vytváraní volebných obvodov v nadchádzajúcich voľbách do samosprávnych orgánov mesta, pričom ombudsman nenavrhol žiadne vlastné riešenie volebných obvodov a čaká na rozhodnutie MsZ o volebných obvodoch, aby mohol následne opäť posudzovať, či volebné obvody zodpovedajú jeho názorom na vec.

Keďže voľby boli vyhlásené 24. júna 2026 (teda deň po oficiálnom zvolaní MsZ na 30. júna 2026), je potrebné zvolať ďalšie mestské zastupiteľstvo, aby toto mohlo do 21. júla 2026 rozhodnúť o volebných obvodoch a počtoch poslancov mestského zastupiteľstva a do 25. júla 2026 o rozsahu výkonu funkcie primátora na celé nadchádzajúce funkčné obdobie teda na volebné obdobie 2026 až 2030 a splnilo tak už spomenuté zákonné lehoty.

V súčasnosti zákon o obecnom zriadení umožňuje mestu Nemšová, konkrétne obecnému zastupiteľstvu určiť pre voľby do orgánov samosprávy poslancov mestského zastupiteľstva v rozsahu minimálne 11 a maximálne 13 poslancov. Zároveň je možné určiť v zmysle volebného zákona jeden volebný obvod s maximálne 12 poslancami v ňom volených, prípadne viac volebných obvodov, pričom môže byť vytvorený aj jednomandátový (teda volebný obvod, kde sa volí len jeden poslanec) a to aj mestách, ktoré sa delia na mestské časti.

V prípade mesta Nemšová, nemáme problém v tom, že mesto Nemšová má vo voľbách do orgánov samosprávy pravidelne jednomandátový obvod, ale problém je ten, že kým na zvolenie jedného poslanca vo volebnom obvode Nemšová pripadá 554 obyvateľov, na zvolenie jedného poslanca vo volebnom obvode T. Závada pripadá 283 obyvateľov. V mesta Nemšová ako celku vychádza v priemere na 1 poslanca 473 obyvateľov. Na voľbu poslanca v m.č. Nemšová je teda potrebný 1,17 násobok priemeru mesta a na voľbu poslanca v m.č. T. Závada je potrebný 0.60 násobok priemeru mesta. V zmysle odporúčania ombudsmana za účelom naplnenia ústavného princípu a práva na rovné voľby by mala byť odchýlka maximálne (plus mínus) 15%. Uvedené číslo však nevyplýva zo žiadnej právnej normy, ale z odporúčania Benátskej komisie, poradného orgánu Rady Európy pro otázky ústavného práva, ktorého členom je aj Slovensko. Ombudsman vo svojom stanovisku odkazuje na dve rozhodnutia Ústavného súdu, ale v týchto prípadoch sa jednalo o neporovnateľne vyššie rozdiely v pomeroch medzi volebnými obvody s najväčším a najmenším počtom obyvateľov pripadajúcich na jedného zvoleného poslanca (pomer 5,1:1 resp. 10:1) oproti situácii v našom meste. Rovnako posledné rozhodnutie resp. nález Ústavného súdu (viď príloha č. 6) nemožno aplikovať na situáciu v našom meste, nakoľko tento riešil nesúlad zákona (ktorý rieši výlučne postavenie a správu mesta Bratislava a žiadnych iných miest) a Ústavy SR. Trvanie ombudsmana na zmene volebných obvodov podľa jeho odporúčania smeruje samozrejme k posilneniu jedného zo základných demokratických princípov volieb, ktorou je rovnosť volieb, no na druhej strane môže negatívne zasiahnuť do stabilných vzťahov medzi obyvateľmi jednotlivých mestských častí, z ktorých doteraz ani jeden nespochybnil správnosť a zákonnosť počtu a veľkosti jednotlivých volebných obvodov a počtu poslancov v nich volených. Pokiaľ vychádzame z tézy, že zdroj verejnej moci pochádza od občanov, čo samozrejme platí aj pre verejnú moc v oblasti samosprávy, je otázne, či je nutné a hlavne vhodné umelo zasahovať tam, kde si to nositelia verejnej moci neprajú a ani tento pokojný stav nespochybňujú. Napriek uvedenému je potrebné z pozície príslušného orgánu t.j. mestského zastupiteľstva zaujať k podrobným zisteniam no nekonkretizovaným návrhom ombudsmana stanovisko vo forme prijatia uznesenia o počte volebných obvodov, ich veľkosti a počtu poslancov, ktorí v nich budú volení.

Pre mesto Nemšová pre nadchádzajúce voľby do samosprávnych orgánov mesta, ktoré sa uskutočnia dňa 24.októbra 2026 prichádzajú do úvahy okrem iných alternatív aj tieto:

- 1) ponechať doteraz zaužívanú prax a rozhodnúť o volebných obvodoch a počte poslancov tak, ako tomu bolo v posledných komunálnych voľbách a rozhodnúť určením v zmysle § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z. v znení neskorších predpisov pre voľby do orgánov samosprávy obcí v meste Nemšová pre volebné obdobie rokov 2026 – 2030 takto: tri viacmandátové a jeden jednomandátový volebný obvod a v nich počet poslancov: volebný obvod č. 1 Nemšová: 7 poslancov; volebný obvod tvoria všetky ulice mestskej časti Nemšová, volebný obvod č. 2 Nemšová, mestská časť Ľuborča: 3 poslanci; volebný obvod tvoria všetky ulice mestskej časti Ľuborča, volebný obvod č. 3 Nemšová, mestská časť Kľúčové: 2 poslanci; volebný obvod

tvoria všetky ulice mestskej časti Klúčové, volebný obvod č. 4 Nemšová, mestská časť Trenčianska Závada: 1 poslanec; volebný obvod tvoria všetky ulice mestskej časti Trenčianska Závada a zároveň určiť 13 poslancov mestského zastupiteľstva mesta Nemšová vo volebnom období 2026-2030

- 2) vytvoriť jeden veľký volebný obvod o počte 11 alebo 12 poslancov ktorý by bol vytvorený z doterajších 4 volebných obvodov a na základe toho presne zadefinovať uznesenie mestského zastupiteľstva
- 3) spojiť niektoré obvody spolu a prípadne upraviť počet poslancov v jednotlivých volebných obvodoch tak, že súčet všetkých volených poslancov bude minimálne 11 a maximálne 13 a na základe toho presne zadefinovať uznesenie mestského zastupiteľstva
- 4) ponechať súčasné 4 volebné obvody, no presunúť niektoré ulice z doterajších volebných obvodov do iných volebných obvodov v inej mestskej časti a tak zabezpečiť, aby v každom volebnom obvode pripadal na voľbu jedného poslanca rovnaký počet obyvateľov s odchýlkou max. plus mínus 15% a na základe toho presne zadefinovať uznesenie mestského zastupiteľstva
- 5) vytvoriť volebné obvody a určiť počty poslancov mimo princípov uvedených v bode 1 až 4

V prípade alternatívy č. 1 nie je vylúčené, že ombudsman podnikne kroky smerujúce k napadnutiu takéhoto uznesenia pre jeho eventuálny rozpor z Ústavou SR a Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach prostredníctvom prokuratúry, ktorým sa bude snažiť zneplatniť uznesenie mestského zastupiteľstva, čo však môže byť limitované časovým faktorom, nakoľko pre krátkosť času by takýto postup mohol narušiť celý harmonogram zákonných termínov jednotlivých úkonov či rozhodnutí potrebných pre konanie volieb

S poukazom na horeuvedené je potrebné pri určení volebných obvodov v meste Nemšová zohľadniť všetky dostupné informácie a zvážiť prípadné následky prijatia konkrétneho uznesenia tak, aby boli v čo najväčšej miere zohľadnené práva všetkých obyvateľov mesta Nemšová s aktívnym či pasívnym volebným právom a nevytvoriť stav ktorý bude oproti doterajšiemu stavu nestabilnejší.

Mesto Nemšová
JUDr. Miloš Mojto
primátor
Ul. Janka Palu 2/3
914 41 Nemšová

Váš list číslo/zo dňa
-

Naše číslo
2870/2024/KVOP
4125/2024

Vybavuje/linka
Mgr. Karpátiová
02/323 63 773

Bratislava
08.03.2024

Žiadosť o predloženie písomného stanoviska

Vážený pán primátor,

dňa 05.02.2024 začal verejný ochranca práv podľa § 13 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“) konanie z vlastnej iniciatívy. Toto konanie je zamerané na **dodržiavanie rovnosti volebného práva vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev.**

Účelom konania je preskúmanie **spôsobu určovania volebných obvodov** vo voľbách do zastupiteľstva, pokiaľ ide o počet obyvateľov s trvalým pobytom na území jednotlivých volebných obvodov, ako aj počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch. Preskúmané obdobie tvoria posledné dvojce voľby do zastupiteľstiev, a to **voľby konané dňa 10.11.2018** (ďalej len „voľby 2018“) a **dňa 29.10.2022** (ďalej len „voľby 2022“). Spôsob určovania volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva bude preskúmaný z pohľadu ústavnej požiadavky rovnosti aktívneho, ako aj pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky. Výsledkom prieskumu bude posúdenie, či obyvatelia každého volebného obvodu vo voľbách do zastupiteľstva majú zachovanú približnú rovnosť ich volebného práva (približná rovnosť váhy každého hlasu), ako aj posúdenie, či každý kandidát na poslanca zastupiteľstva má rovnaké podmienky na prístup k volenej funkcii.

Na základe prieskumu uvedených kritérií následne verejný ochranca práv zašle výsledky svojho prieskumu zastupiteľstvu s prípadným návrhom odporúčaní pre určovanie volebných obvodov pre ďalšie voľby do zastupiteľstva tak, aby v maximálnej možnej miere vyhovovali kritériám podľa čl. 30 ústavy a zodpovedajúcej judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky. Tým by malo dôjsť nielen k zachovaniu rovnosti volebného práva vo vzťahu k obyvateľom a kandidátom na poslancov zastupiteľstva, ale aj k prípadnému zníženiu rizika vzniku súdnych sporov vo volebných konaniach týkajúcich sa určovania volebných obvodov pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky a Ústavným súdom

Slovenskej republiky, prípadne konaní vo veciach dozoru prokurátora nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi územnej samosprávy.

Z uvedených dôvodov Vás týmto, podľa ustanovení § 17 ods. 1 písm. b), § 17 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 22 ods. 2 a § 27a ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv, žiadam o **predloženie nasledujúcich informácií, listín a vysvetlení:**

1. zaslanie **kópií uznesení** mestského zastupiteľstva, ktorými stanovilo počet poslancov zastupiteľstva a určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva **pre voľby 2018 aj pre voľby 2022;**
2. uvedenie **celkového počtu poslancov** zastupiteľstva **a počtu poslancov** zastupiteľstva volených **v jednotlivých volebných obvodoch**, a to vo volebnom období 2018 – 2022 ako aj vo volebnom období 2022 – 2026;
3. uvedenie **celkového počtu obyvateľov** mesta **ku dňu prijatia jednotlivých uznesení** zastupiteľstva uvedených v bode 1., a to pred voľbami 2018 ako aj pred voľbami 2022;
4. uvedenie **počtu obyvateľov** mesta **vo všetkých jednotlivých volebných obvodoch ku dňu prijatia uznesení** zastupiteľstva uvedených v bode 1., a to pred voľbami 2018 ako aj pred voľbami 2022;
5. v prípade, že v meste došlo k určeniu volebných obvodov, medzi ktorými existovali výrazné disproporčné rozdiely v počte obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca zastupiteľstva, stručné zdôvodnenie potreby takéhoto určenia volebných obvodov;
6. uvedenie akýchkoľvek ďalších informácií alebo vysvetlení, ktoré považujete za podstatné.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 3 zákona o verejnom ochrancovi práv je orgán verejnej moci **povinný vyhovieť tejto žiadosti do 20 dní** odo dňa jej doručenia. Vaše stanovisko očakávame v uvedenej lehote k sp. zn. 2870/2024/KVOP. V prípade nejasností nás môžete kontaktovať prostredníctvom údajov uvedených na prvej strane tejto žiadosti.

Za poskytnutie požadovaných informácií Vám vopred ďakujeme.

S pozdravom

Mgr. Kristína Karpátiová
sekcia ochrany základných práv a slobôd

M E S T O N E M Š O V Á

M E S T S K Ý Ú R A D

ul. Janka Palu 2/3, 914 41 Nemšová

Kancelária verejného ochrancu
práv
Grösslingová 35
811 09 Bratislava – mestská časť
Staré Mesto

Váš list číslo/zo dňa
2870/2024/KVOP

Naše číslo
MsÚ/379/2024-2

Vybavuje/linka
Mgr. Belková/0326509611

Nemšová
25.03.2024

Vec:

Žiadosť o predloženie písomného stanoviska – ODPOVEĎ.

Mesto Nemšová na základe Vašej žiadosti o predloženie písomného stanoviska ku konaniu na dodržiavanie rovnosti volebného práva vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev, Č. j.: 2870/2024/KVOP zo dňa 08.03.2024 doručenej na mesto Nemšová dňa 08.03.2024 Vám oznamuje a zasiela:

1. **Výpisy uznesení Mestského zastupiteľstva Nemšová**, ktorými stanovilo počet poslancov zastupiteľstva a určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva pre voľby v roku 2018 a pre voľby v roku 2022.
2. **Celkový počet poslancov Mestského zastupiteľstva Nemšová** vo volebnom období **2018 -2022** bol **13**: volebný obvod č. 1 počet poslancov **7**; volebný obvod č. 2 počet poslancov **3**; volebný obvod č. 3 počet poslancov **2**; volebný obvod č. 4 počet poslancov **1**.
Celkový počet poslancov Mestského zastupiteľstva Nemšová vo volebnom období **2022 -2026** bol **13**: volebný obvod č. 1 počet poslancov **7**; volebný obvod č. 2 počet poslancov **3**; volebný obvod č. 3 počet poslancov **2**; volebný obvod č. 4 počet poslancov **1**.
3. **Celkový počet obyvateľov mesta Nemšová** ku dňu prijatia uznesenia MsZ, t. j. ku dňu 20.06.2018 bol **6 296**.
Celkový počet obyvateľov mesta Nemšová ku dňu prijatia uznesenia MsZ, t. j. ku dňu 23.06.2022 bol **6 341**.
4. **Počet obyvateľov mesta Nemšová** ku dňu prijatia unesenia MsZ, t. j. ku dňu 20.06.2018: volebný obvod č. 1 bol **4 066**, volebný obvod č. 2 bol **1 344**, volebný obvod č. 3 bol **639**, volebný obvod č. 4 bol **247**.
Počet obyvateľov mesta Nemšová ku dňu prijatia unesenia MsZ, t. j. ku dňu 23.06.2022: volebný obvod č. 1 bol **4 050**, volebný obvod č. 2 bol **1 376**, volebný obvod č. 3 bol **645**, volebný obvod č. 4 bol **270**.

V zmysle ustanovenia zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva v znení neskorších predpisov § 166 ods. 3, bol uznesením MsZ Nemšová č. 416 zo dňa 20.06.2018 schválený návrh na určenie volebných obvodov a počet poslancov pre volebné obdobie rokov 2018 – 2022 a uznesením MsZ Nemšová č. 445 zo dňa 23.06.2022 schválený návrh na určenie volebných obvodov a počet poslancov pre volebné obdobie rokov 2022 – 2026. Návrh vychádzal zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov § 11 ods. 3, podľa ktorého sa počet poslancov určuje podľa počtu obyvateľov obce. Mesto Nemšová sa zaraďuje do veľkostnej kategórie od 5 001 do 10 000, v ktorej je určené rozpätie počtu poslancov 11 až 13.

V Meste Nemšová je od roku 2002 určený počet poslancov 13, preto bolo navrhnuté a napokon aj schválené MsZ Nemšová v rokoch 2018 a taktiež 2022 zachovanie počtu poslancov MsZ Nemšová.

S pozdravom

JUDr. Miloš Mojto
primátor mesta

Prílohy: 2

telefón:
022/6500611

fax:
022/6500427

e-mail:
oblastorad@nemsova.sk

bankové spojenie:
25124202/0200

IČO:
00211812

internet:
www.nemsova.sk

Mesto Nemšová
JUDr. Miloš Mojto
primátor
Ul. Janka Palu 2/3
914 41 Nemšová

Váš list číslo/zo dňa
MsÚ/379/2024-2
25.03.2024

Naše číslo
2870/2024/KVOP
7151/2025

Vybavuje/linka
Mgr. Karpátiová
02/323 63 773

Bratislava
13.05.2025

Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzva na prijatie opatrení

Vážený pán primátor,

dňa 05.02.2024 som na základe § 13 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (ďalej len „zákon o verejnom ochrancovi práv“) začal konanie z vlastnej iniciatívy. Toto konanie je zamerané na **oddržiavanie rovnosti volebného práva pri tvorbe volebných obvodov vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev** (ďalej len „zastupiteľstvo“).

Za týmto účelom som preskúmal **uznesenia mestského zastupiteľstva v Nemšovej č. 416 zo dňa 20.06.2018** (ďalej aj „uznesenie 2018“) a **č. 445 zo dňa 23.06.2022** (ďalej aj „uznesenie 2022“), ktoré boli prijaté v súvislosti s voľbami do zastupiteľstva, konaných dňa 10.11.2018 (ďalej len „voľby 2018“) a dňa 29.10.2022 (ďalej len „voľby 2022“).

Verejný ochranca práv ako nezávislý orgán Slovenskej republiky chráni základné práva a slobody fyzických a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu.¹

Týmto Vám v zmysle § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv **oznamujem výsledky prieskumu:**

1. uznesením 2018 boli porušené základné práva obyvateľov mesta Nemšová, ako aj kandidátov do zastupiteľstva **na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva** podľa **čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2** Ústavy Slovenskej republiky a podľa **čl. 25 písm. a) a b)** Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

¹ Čl. 151a ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; § 1 písm. a), § 3 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.

2. uznesením 2022 boli porušené základné práva obyvateľov mesta Nemšová, ako aj kandidátov do zastupiteľstva na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

3. Zastupiteľstvu preto podľa ust. § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv navrhujem prijatie opatrení na odstránenie stavu porušujúceho základné právo na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva, a to konkrétne aby:

pri určovaní počtu a veľkosti volebných obvodov a pri určovaní počtu volených poslancov zastupiteľstva v jednotlivých volebných obvodoch v nasledujúcich voľbách **určilo počet a veľkosti volebných obvodov, ako aj počet poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch tak, aby na zvolenie každého voleného poslanca zastupiteľstva pripadal približne rovnaký počet obyvateľov mesta Nemšová, s odchýlkami medzi volebnými obvodmi do 10 % obyvateľov mesta Nemšová.** Pritom je potrebné prihliadať aj na zmeny počtu obyvateľov mesta a v priebehu času na tieto zmeny adekvátne reagovať.

Odôvodnenie

I. Účel prieskumu

Účelom konania je preskúmanie spôsobu určovania volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva, pokiaľ ide o počet obyvateľov s trvalým pobytom na území jednotlivých volebných obvodov, ako aj počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch. Preskúmané obdobie tvoria posledné dvoje voľby do zastupiteľstiev, a to voľby 2018 a voľby 2022.

Spôsob určovania volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva bol preskúmaný z pohľadu ústavnej požiadavky rovnosti aktívneho, ako aj pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Výsledkom prieskumu je posúdenie, či obyvatelia každého volebného obvodu vo voľbách do zastupiteľstva mali zachovanú približnú rovnosť ich volebného práva (približná rovnosť váhy každého hlasu), ako aj posúdenie, či každý kandidát na poslanca zastupiteľstva mal rovnaké podmienky na prístup k volenej funkcii.

II. Právne posúdenie

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy *„Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.“*

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy *„Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.“*

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy *„Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.“*

Podľa čl. 69 ods. 2 ústavy *„Obecné zastupiteľstvo tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Poslancov volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území*

trvalý pobyt. Voľby poslancov sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.“

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy „Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.“

Podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach² (ďalej len „pakt o občianskych a politických právach“) „Každý občan má právo a možnosť bez akýchkoľvek rozdielov uvedených v článku 2 a bez neodôvodnených obmedzení:

a) zúčastňovať sa na vedení verejných záležitostí priamo alebo prostredníctvom slobodne volených zástupcov;

b) voliť a byť volený v pravidelných voľbách, ktoré sa budú konať na základe všeobecného a rovného hlasovacieho práva, tajným hlasovaním zabezpečujúcim slobodu hlasovania“.

Podľa § 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „volebný zákon“) „Voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.“

Podľa § 166 ods. 1 volebného zákona „Pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov obecného zastupiteľstva v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva.“

Podľa § 166 ods. 2 volebného zákona „V obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov obecného zastupiteľstva, sa môže utvoriť jeden volebný obvod.“

Podľa § 166 ods. 3 volebného zákona „Volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich určí a zverejní obecné zastupiteľstvo v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb na úradnej tabuli obce a na jej webovom sídle, ak ho má zriadené.“

1. Všeobecne k rovnosti volebného práva

Volebné právo je prejavom princípov demokracie a suverenity ľudu³ a predstavuje ústavou garantované základné právo. Ústava stanovuje ako základné práva dve formy volebného práva. Článok 30 ods. 1 ústavy garantuje občanom právo zúčastňovať sa na

² V zbierke zákonov uverejnený vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb. o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

³ Čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 1 ústavy. Podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 100/07 „Podobne, ako sú zdrojom štátnej moci občania (čl. 2 ods. 1 ústavy), obdobne zdrojom moci obecnej samosprávy sú obyvatelia obce. Obyvatelia obce ustanovujú túto obecnú samosprávnú moc prostredníctvom slobodných a demokratických volieb. Voľby sú teda prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. obyvateľmi obce.“

správe verejných vecí priamo, alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov – garantuje teda aktívne volebné právo (právo voliť). Článok 30 ods. 4 ústavy následne garantuje právo občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok – garantuje teda pasívne volebné právo (právo byť volený). Rovnako aktívne a pasívne volebné právo garantuje aj pakt o občianskych a politických právach.

Ústava a pakt o občianskych a politických právach však na volebné právo kladú aj určité nároky a zakladajú jeho základné kvality. Tie sú stanovené v čl. 30 ods. 3 ústavy a v čl. 25 písm. b) paktu o občianskych a politických právach. V zmysle označených noriem je volebné právo všeobecné, rovné, priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Rovnosť volebného práva vo vzťahu k voľbám do obecných (mestských) zastupiteľstiev je zakotvená aj v čl. 69 ods. 2 ústavy.

Rovnosť volebného práva znamená, že každý volič má právo odovzdať vo voľbách jeden hlas, pričom tento hlas bude mať rovnaký vplyv na výsledok volieb, ako hlasy všetkých ostatných voličov. Nezaručuje sa ním teda len čisto matematická (aritmetická) rovnosť v procese sčítavania hlasov, ale aj rovnaká váha hlasu – teda zachovanie rovnakého pomeru medzi jednotlivými odovzdanými hlasmi pri určovaní volebného výsledku.

Uvedená rovnosť vo váhe hlasu každého voliča (rovina aktívneho volebného práva) má svoj zrkadlový odraz aj v pasívnom volebnom práve. Právo prístupu k voleným funkciám za rovnakých podmienok neznamena len právo na započítanie jedného hlasu od každého voliča, ktorý kandidátovi na volenú funkciu odovzdal svoj hlas, ale aj právo na to, aby mal každý hlas odovzdaný pre konkrétneho kandidáta rovnakú váhu, ako hlas odovzdaný pre každého iného kandidáta na rovnakú volenú funkciu.

Ako uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), *„Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patril jeden hlas, resp. rovnaký počet hlasov ako iným voličom a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (prip. iného) mandátu.“⁴*

2. Rovnosť volebného práva a volebné obvody

Účelom členenia územia obce na viac volebných obvodov je predovšetkým ušší vzťah reprezentácie obyvateľov volebného obvodu s poslancami zastupiteľstva, ktorí sú volení v rámci ich volebného obvodu. Vo voľbách do mestských zastupiteľstiev, v ktorých je počet volených poslancov vyšší než 12 ide o zákonnú povinnosť. Rozčlenenie územia obce na volebné obvody vyplýva z § 166 ods. 1 volebného zákona. V prípade, ak sa vo voľbách do zastupiteľstva volí 12 a menej poslancov, volebný zákon umožňuje obci na svojom území vytvoriť aj jeden viacmandátový volebný obvod (§ 166 ods. 2 volebného zákona). V prípade miest, ktoré sa členia na mestské časti možno vytvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec zastupiteľstva.

⁴ Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/98, s. 15; uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 10.

Právomoc určovať jednotlivé volebné obvody a počet v nich volených poslancov je podľa § 166 ods. 3 volebného zákona zverená obecnému zastupiteľstvu.

Uznesenie zastupiteľstva o určení volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva môže zasiahnuť do základných práv zaručených v čl. 30 ústavy spojení s čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj do práv zaručených čl. 25 paktu o občianskych a politických právach,⁵ a to napriek svojej organizačnej povahe. Takéto uznesenie má mimoriadny vplyv na výkon volebného práva, a to predovšetkým na zásadu rovnosti volebného práva, keďže ovplyvňuje váhu jednotlivých hlasov voličov. Tieto závery vyplývajú aj z aktuálnej judikatúry ústavného súdu.⁶

Zákon o volebnom práve kladie na zastupiteľstvá pri určovaní konkrétnych volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva požiadavky, ktoré bránia zastupiteľstvu určovať volebné obvody a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva úplne ľubovoľne.⁷ Ust. § 166 ods. 1 volebného zákona ukladá obciam povinnosť určovať volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva **pomerne** k počtu obyvateľov obce.

Uvedená požiadavka je prejavom ústavou garantovanej rovnosti volebného práva na úrovni volebného zákona. **Rovnosť volebného práva totiž môže byť pri vytváraní volebných obvodov porušená tým, že na poslancov volených v rôznych obvodoch prípadne výrazne odlišný počet obyvateľov.** Ak sú volebné obvody určené s výrazne odlišným počtom obyvateľov v pomere k voleným poslancom, môže to viesť k tomu, že hlasy voličov v rôznych obvodoch budú mať rozdielnu váhu.

Zachovanie rovnosti volebného práva pri určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva sa určuje podľa celkového počtu všetkých obyvateľov obce (§ 166 ods. 1 volebného zákona), nie podľa počtu platných odovzdaných hlasov (podľa reálnej volebnej účasti).

3. Preskúmanie rovnosti volebného práva vo voľbách 2018 a vo voľbách 2022

3.1. Prepočty pre voľby 2018

Pri posudzovaní ústavnosti a zákonnosti volebných obvodov v meste Nemšová vo voľbách 2018 bolo potrebné vychádzať z celkového počtu obyvateľov mesta Nemšová

⁵ Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ochrana ústavnosti a zákonnosti volieb sa poskytuje voľbám v širšom zmysle, teda nielen v procese výkonu volieb, ale aj v procese ich prípravy. K tomu rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 36/03, PL. ÚS 6/06, PL. ÚS 8/2012.

⁶ Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 13/2023, bod 49.: „Pri materiálnom narušení princípu rovnosti volebného práva nejde o jeho narušenie výslovným určením rozdielneho počtu hlasov alebo ich váhy pre rôzne kategórie voličov, ale o narušenie spočívajúce v tom, že hlasy rôznych voličov majú pri celkovom zisťovaní výsledkov volieb rôznu váhu. Materiálne porušenie princípu rovnosti volebného práva súvisí s konštrukciou volebných obvodov, t. j. s problémom tzv. volebnej geometrie, keď veľkosť volebných obvodov je stanovená tak, že na jeden volený mandát neprípadá približne rovnaký počet voličov a na získanie mandátu preto nestačí približne rovnaký počet hlasov. K takémuto stavu môže dôjsť buď (zámerne) nesprávnym stanovením hraníc volebných obvodov, alebo ich zakonzervovaním, ktoré nereflektuje meniaci sa demografický vývoj, teda nárast alebo pokles počtu voličov.“

⁷ Napr. aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 52/10, bod 53.

a počtu obyvateľov v jednotlivých volebných obvodoch a určeného počtu poslancov zastupiteľstva volených v jednotlivých volebných obvodoch:

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkové a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	6 296	13
volebný obvod č. 1	4 066	7
volebný obvod č. 2	1 344	3
volebný obvod č. 3	639	2
volebný obvod č. 4	247	1

Pre určenie, či boli volebné obvody primerane veľké k počtu ich obyvateľov, resp. či došlo k určeniu počtu volených poslancov zastupiteľstva v týchto obvodoch v súlade s čl. 30 a čl. 69 ústavy, ako aj s § 166 ods. 1 volebného zákona, je potrebné určiť priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v celom meste (celomestský priemer), a priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch. Tento počet sa určí ako podiel počtu obyvateľov a počtu volených poslancov.

Pre lepšie vyjadrenie uvedených rozdielov je vhodné rozdiely medzi počtami obyvateľov na jedného poslanca previesť na percentá, ktoré odhalia úroveň odchýlky. Nižšie sú uvedené počty obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca, ako aj percentuálnej odchýlky počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch od celkového priemeru:

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	484	100 %
volebný obvod č. 1	581	120,04 %
volebný obvod č. 2	448	92,56 %
volebný obvod č. 3	320	66,12 %

volebný obvod č. 4	247	51,03 %
--------------------	-----	---------

Nižšie sú uvedené celkové percentuálne rozdiely medzi jednotlivými obvodmi, teda reálne rozdiely v priemernom počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v jednotlivých volebných obvodoch v meste Nemšová:

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	27,48 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	53,93 %
volebné obvody č. 1 a č. 4	69,01 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	26,45 %
volebné obvody č. 2 a č. 4	41,53 %
volebné obvody č. 3 a č. 4	15,08 %

Hodnoty ukazujú rozdiely vo váhe hlasu obyvateľov volebných obvodov. **Potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 4 tak bola najsilnejšia, zatiaľ čo potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 1 bola najnižšia. Medzi volebnými obvodmi s najvyššou a najnižšou váhou hlasov voličov sú zároveň najvyššie percentuálne rozdiely.**

Uvedený nepomer možno zobrazit' aj na porovnaní pomeru obyvateľov volebných obvodov a pomerov poslancov zastupiteľstva v nich volených:

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 2:

a) obyvatelia: 4066 : 1344 = **3,03 : 1**
 b) poslanci: 7 : 3 = **2,3 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 3:

a) obyvatelia: 4066 : 639 = **6,36 : 1**
 b) poslanci: 7 : 2 = **3,5 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 4:

a) obyvatelia: 4066 : 247 = **16,46 : 1**
 b) poslanci: 7 : 1

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 3:

a) obyvatelia: 1344 : 639 = **2,1 : 1**
b) poslanci: 3 : 2 = **1,5 : 1**

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 4:

a) obyvatelia: 1344 : 247 = **5,44 : 1**
b) poslanci: 3 : 1

pomer medzi obvodmi č. 3 a č. 4:

a) obyvatelia: 639 : 247 = **2,59 : 1**
b) poslanci: 2 : 1

3.2. Prepočty pre voľby 2022

Rovnakým spôsobom možno dospieť k údajom vzťahujúcim sa k voľbám do zastupiteľstva v roku 2022.

1. Počty obyvateľov a poslancov (celkovo a vo volebných obvodoch)		
	obyvatelia	poslanci
celkový počet	6 341	13
volebný obvod č. 1	4 050	7
volebný obvod č. 2	1 376	3
volebný obvod č. 3	645	2
volebný obvod č. 4	270	1

Priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v celom meste Nemšová (celomestský priemer) a priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch a percentuálne vyjadrenie odchýlky reálneho priemerného počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch od celomestského priemeru:

2. Počet obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch		
	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	488	100 %
volebný obvod č. 1	579	118,65 %
volebný obvod č. 2	459	94,06 %
volebný obvod č. 3	323	66,19 %
volebný obvod č. 4	270	55,33 %

Celkové percentuálne rozdiely medzi jednotlivými obvodmi, teda reálne rozdiely v priemernom počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v jednotlivých volebných obvodoch v meste Nemšová:

3. Vzájomné percentuálne rozdiely medzi obvodmi (rozdiely medzi odchýlkami)	
volebné obvody č. 1 a č. 2	24,59 %
volebné obvody č. 1 a č. 3	52,46 %
volebné obvody č. 1 a č. 4	63,32 %
volebné obvody č. 2 a č. 3	27,87 %
volebné obvody č. 2 a č. 4	38,73 %
volebné obvody č. 3 a č. 4	10,86 %

Hodnoty ukazujú rozdiely vo váhe hlasu obyvateľov volebných obvodov. **Potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 4 tak bola najsilnejšia, zatiaľ čo potencialita váhy hlasov vo volebnom obvode č. 1 bola najnižšia. Medzi volebnými obvodmi s najvyššou a najnižšou váhou hlasov voličov sú zároveň najvyššie percentuálne rozdiely.**

Uvedený nepomer možno zobrazíť aj na porovnaní pomeru obyvateľov volebných obvodov a pomerov poslancov zastupiteľstva v nich volených:

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 2:

a) obyvatelia: $4050 : 1376 = 2,94 : 1$
b) poslanci: $7 : 3 = 2,3 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 3:

a) obyvatelia: $4050 : 645 = 6,28 : 1$
b) poslanci: $7 : 2 = 3,5 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 1 a č. 4:

a) obyvatelia: $4050 : 270 = 15 : 1$
b) poslanci: $7 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 3:

a) obyvatelia: $1376 : 645 = 2,13 : 1$
b) poslanci: $3 : 2 = 1,5 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 2 a č. 4:

a) obyvatelia: $1376 : 270 = 5,1 : 1$
b) poslanci: $3 : 1$

pomer medzi obvodmi č. 3 a č. 4:

a) obyvatelia: $645 : 270 = 2,39 : 1$
b) poslanci: $2 : 1$

3.3. Vyhodnotenie určených volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva v rokoch 2018 a 2022

Z číselných údajov vyplýva, že zastupiteľstvo určilo volebné obvody a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva v rozpore s požiadavkou primeranosti podľa § 166 ods. 1 volebného zákona a v rozpore s ústavným princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 a čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj v rozpore s čl. 25 písm. b) paktu o občianskych a politických právach.

Na jednej strane je zrejmé, že pri určovaní volebných obvodov nie je nikdy možné dosiahnuť vytvorenie presne rovnakých volebných obvodov s matematicky rovným počtom obyvateľov. Požiadavkou vyplývajúcou z ústavy, paktu o občianskych a politických právach,

ako aj z volebného zákona však je, aby na poslanecké mandáty pripadajúce na jednotlivé volebné obvody pripadal *približne rovnaký počet obyvateľov obce.*⁸

Volebný zákon v § 166 ods. 1 ukladá ako jedinú podmienku pri vytváraní volebných obvodov a určovaní počtu poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení, tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal približne rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Táto podmienka vyplýva zastupiteľstvu aj z ústavy, ktorá má povahu bezprostredného prameňa práva a zastupiteľstvo je povinné na ňu prihliadať a postupovať v súlade s jej normami.⁹

Existencia nepomeru medzi volebnými obvodmi môže byť v praxi spôsobovaná predovšetkým záujmom malých mestských častí mať v zastupiteľstve „svojich“ poslancov, ktorí by na pôde zastupiteľstva hájili záujmy týchto malých mestských častí.

Takýto záujem – záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve je nepochybne záujmom legitímnym. Uvedený legitímny verejný záujem uznal aj ústavný súd v uzneseniach sp. zn. PL. ÚS 34/99 a IV. ÚS 96/07.

V uznesení sp. zn. IV. ÚS 96/07 však tento legitímny dôvod pri určovaní volebných obvodov uznal len pod podmienkou, že utvorenie samostatných volebných obvodov v malých mestských častiach nezasiahne do ústavného princípu rovnosti volebného práva: *„Ústavný súd nespochybňuje, že záujem obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (poslanca nimi zvoleného) má charakter legitímneho verejného záujmu. Zároveň ale pripomína, že pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo ústavou, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.“*¹⁰

V uznesení sp. zn. PL. ÚS 34/99 ústavný súd uviedol: *„Zákon ukladá vytvoriť volebné obvody aj určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení, podľa jediného kritéria tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Obecné zastupiteľstvo môže pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť iné kritériá, ak neohrozia približnú rovnakosť počtov obyvateľov pripadajúcich na každý poslanecký mandát.“* (...) *„veľké rozdiely v počtoch občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody.“*¹¹

Na druhej strane je však potrebné upozorniť, že ani legitímny verejný záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve nemá ústavný rozmer, na rozdiel

⁸ Rovnako uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07.

⁹ Nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 32/95, III. ÚS 305/08, I. ÚS 106/2016.

¹⁰ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 12.

¹¹ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 34/99, s. 12.

od princípu rovnosti volebného práva. Právo na územnú samosprávu, ktorej nositeľkou je aj obec (mesto) je ústavou v čl. 64 až čl. 71 garantované pre obec ako celok, nie pre mestskú časť, ktorá nemá postavenie obce.¹² Nepomer medzi počtom obyvateľov jednotlivých volebných obvodov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v zastupiteľstve tak nie je možné ospravedlniť ani poukazom na ústavou garantovaný princíp územnej samosprávy.

Navyše, podstatou územnej samosprávy je v prvom rade priblíženie výkonu verejnej moci na komunálnej úrovni bližšie k zdroju verejnej moci – teda k občanom, resp. obyvateľom obce (mesta). Územná samospráva slúži v prvom rade pre ľudí – jej obyvateľov, nie pre samotné územie. Základné právo na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva, ktoré je právom voličov a kandidátov do zastupiteľstva preto musí mať prednosť pred záujmom na zastúpenie určitého územia obce v prípade ich vzájomnej kolízie.¹³

K jednomandátovým obvodom

Mestské zastupiteľstvo interpretovalo ust. § 166 ods. 1 volebného zákona, podľa ktorého možno v mestských častiach miest vytvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec zastupiteľstva, ústavne nesúladným spôsobom. Pokiaľ zastupiteľstvo dospelo k záveru, že pomer medzi obyvateľmi mestskej časti Trenčianska Závada - volebného obvodu č. 4 a ostatných mestských častí / volebných obvodov je dostatočný na to, aby táto mestská časť mohla byť samostatným volebným obvodom a aby tejto mestskej časti pripadol jeden poslanec zastupiteľstva, zastupiteľstvo vôbec nesledovalo účel uvedenej normy § 166 ods. 1 volebného zákona.¹⁴

Ustanovenie § 166 ods. 1 volebného zákona v časti o utváraní jednomandátových volebných obvodov v spojení s princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 ústavy treba interpretovať tak, že na každého poslanca toho istého mestského zastupiteľstva má pripadať **bez ohľadu na volebný obvod**, v ktorom kandidoval, **približne rovnaký počet obyvateľov**.¹⁵

Utvoriť jednomandátový volebný obvod v mestskej časti tak možno len vtedy, ak počet obyvateľov konkrétnej mestskej časti zodpovedá zistenému priemernému počtu obyvateľov mesta na jedného poslanca podľa celomestského priemeru (konkrétny počet uvedený v tabuľkách vyššie). Ak je počet obyvateľov mestskej časti menší, samostatný volebný obvod

¹² Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 8/2020, bod 35.: (...) „právo na územnú samosprávu má podobu kolektívneho práva príslušiacemu miestnemu spoločenstvu, ktorým je obec ako právnická osoba, a nie jej časť.“

¹³ V tomto kontexte možno poukázať na prílišný výrok predsedu Najvyššieho súdu Spojených štátov Earla Warrena z rozhodnutia tohto súdu týkajúceho sa disproporcii vo volebných obvodoch vo veci *Reynolds v. Sims*, 377 U. S. 533 (1964), že volení zástupcovia „*reprezentujú ľudí, nie históriu, ekonomické záujmy, pozemky či stromy.*“

¹⁴ Z čl. 152 ods. 4 ústavy vyplýva povinnosť výkladu a interpretácie zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou. Podľa uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 34/99, s. 10 – 11: „*Citované ustanovenie je všeobecné interpretačné pravidlo, ktoré je záväzná aj pre orgány územnej samosprávy. V okolnostiach prípadu z čl. 152 ods. 4 ústavy vplyvula povinnosť mestského zastupiteľstva vytvoriť volebné obvody v meste (...) s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal približne rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo zúčastniť sa na správe vecí verejných voľbou svojich zástupcov, alebo ak uplatní ústavou zaručené právo uchádzať sa o prístup k voleným funkciám v mestskom zastupiteľstve.*“

¹⁵ Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 96/07, s. 12.

výlučne pre takúto mestskú časť vytvoriť nemožno, pretože by došlo k porušeniu ústavného princípu rovnosti. Z uvedeného dôvodu predmetnej mestskej časti neprislúcha postavenie samostatného volebného obvodu a jej určenie bolo v rozpore s § 166 ods. 1 volebného zákona.

Maximálna prípustná odchýlka vo veľkosti volebných obvodov

K neprípustným percentuálnym, resp. pomerným odchýlkam sa vo svojej rozhodovacej činnosti vyjadrili príslušné súdy. Ústavný súd vyslovil ako neprípustný nepomer medzi obyvateľmi volebných obvodov v pomere 10 : 1 (IV. ÚS 96/07) alebo 5,1 násobok voličov – pomer 5,1 : 1 (PL. ÚS 34/99). Rovnaký nepomer (5,1 : 1) medzi volebnými obvodmi považoval za porušenie čl. 25 paktu o občianskych a politických právach aj Výbor OSN pre ľudské práva v rozhodnutí *Istvan Matyus proti Slovensku*.¹⁶ Ústavný súd Českej republiky ako prijateľnú v komunálnych voľbách považoval odchýlku v počte obyvateľov vo volebných obvodoch 12 % (Pl. ÚS 52/10).

Vzhľadom k skutočnosti, že volebný zákon ani judikatúra súdov doposiaľ neurčili maximálnu prípustnú odchýlku medzi priemerným počtom obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca zastupiteľstva medzi volebnými obvodmi, je potrebné vychádzať z *Kódexu dobrej praxe vo volebných veciach*, ktorý bol vypracovaný Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátskou komisiou), ktorá je poradným orgánom Rady Európy.¹⁷ Podľa uvedeného kódexu by **odchýlka nemala byť väčšia ako 10 % a nikdy by nemala presiahnuť 15 %**.¹⁸

Zhrnutie

Z počtu obyvateľov jednotlivých volebných obvodov vyplýva nepomer medzi obyvateľmi pripadajúcimi na jeden poslanecký mandát vo všetkých volebných obvodoch.

Spôsob, akým boli uznesením 2018 aj uznesením 2022 určené volebné obvody vo voľbách do zastupiteľstva v roku 2018 aj v roku 2022 spôsobil najvýraznejšiu podprezentáciu obyvateľov volebného obvodu č. 1 a naopak, najvýraznejšiu nadprezentáciu obyvateľov volebného obvodu č. 4.

3.4. Záver

Nepomer, resp. percentuálne odchýlky v počte obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca zastupiteľstva vo volebných obvodoch vo voľbách 2018 aj vo voľbách 2022 vysoko presiahli maximálne prípustné odchýlky.

Takýto nepomer medzi veľkosťou volebných obvodov predstavuje porušenie rovnosti volebného práva voličov, ako aj kandidátov na poslancov zastupiteľstva. **Aktívne volebné**

¹⁶ Matyus v. Slovakia, Comm. 923/2000, U.N. Doc. A/57/40, Vol. II, at 257 (HRC 2002). Dostupné na internete: http://www.worldcourts.com/hrc/eng/decisions/2002.07.22_Matyus_v_Slovakia.htm

¹⁷ Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report - Adopted by the Venice Commission at its 51st and 52nd sessions (Venice, 5-6 July and 18-19 October 2002). CDL-AD(2002)023rev2-cor-e. Dostupné na internete: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023rev2-cor-e)

¹⁸ Tamtiež, s. 6 a 16.

právo voličov bolo porušené tým, že v dôsledku neproporčne určených volebných obvodov **mali hlasy jednotlivých voličov** vo voľbách do zastupiteľstva **výrazne odlišnú váhu**, a to predovšetkým výrazným znevýhodnením voličov vo volebnom obvode č. 1, a naopak, výrazným a neprímeraným zvýhodnením voličov vo volebnom obvode č. 4.

Pokiaľ ide o **pasívne volebné právo kandidátov na poslancov** zastupiteľstva, výrazne odlišná váha hlasov vo volebných obvodoch vo výsledku **porušila aj ich základné právo na prístup k voleným funkciám za rovnakých podmienok. Podmienky na zvolenie za poslanca zastupiteľstva vo voľbách 2018 aj vo voľbách 2022 boli totiž v jednotlivých volebných obvodoch výrazne odlišné.** Kandidáti na poslancov zastupiteľstva, ktorí kandidovali vo volebných obvodoch č. 4 boli v podmienkach na získanie mandátu výrazne a najviac zvýhodnení v porovnaní s kandidátmi na poslancov zastupiteľstva vo volebnom obvode č. 1.

Rozdiely medzi jednotlivými obvodmi predstavovali v prípade mesta Nemšová mimoriadne vysoké hodnoty. V niektorých prípadoch totiž **presiahli aj úroveň 60 %, čo predstavuje viac ako šesťnásobok odporúčanej hranice** stanovenej Benátskou komisiou. Určenie volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov tak v prípade mesta predstavuje **mimoriadne výrazné porušenie ústavy, paktu o občianskych a politických právach, ako aj volebného zákona.**

Takýmto odlišným zaobchádzaním bez relevantného, ústavou aprobovaného dôvodu došlo aj k diskriminácii obyvateľov mesta a kandidátov na poslancov zastupiteľstva.

Uznesením 2018 a uznesením 2022 tak zastupiteľstvo určením volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov zastupiteľstva porušilo princíp rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 69 ods. 2 ústavy a čl. 25 písm. a) a b) paktu o občianskych a politických právach v spojení so zákazom diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy.

Okrem toho pri určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov porušilo mestské zastupiteľstvo aj § 166 ods. 1 v spojení s § 2 volebného zákona.

III. Návrhy opatrení

Vzhľadom k záverom o porušení základných práv a slobôd navrhujem zastupiteľstvu podľa § 19 ods. 1 zákona o verejnom ochrancovi práv prijatie nasledovných opatrení:

Zastupiteľstvu v prvom rade navrhujem, aby v nasledujúcich voľbách do zastupiteľstva rešpektovalo ústavné normy a ústavný princíp rovnosti volebného práva. V praxi je potrebné určovať volebné obvody tak, aby na každého jedného poslanca zastupiteľstva, bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandiduje, pripadal približne rovnaký počet obyvateľov. Maximálna prípustná odchýlka medzi počtami obyvateľov, ktorí pripadajú na jedného poslanca zastupiteľstva, môže v zmysle judikatúry súdov a odporúčaní medzinárodných organizácií predstavovať ideálne 10 %, no maximálne 15 %.

Zastupiteľstvo môže určiť akékoľvek iné obvody. Nie je však úlohou verejného ochrancu práv, aby ako štátny orgán zasahoval do práva na územnú samosprávu miest a obcí a do výhradnej kompetencie ich zastupiteľstiev a navrhoval prijímanie konkrétnych volebných obvodov. Z uvedeného dôvodu zastupiteľstvu nenavrhujem žiadny konkrétny model volebnej

geometrie na území mesta Nemšová. Ako verejný ochranca práv, ktorý je ústavou povolaný k ochrane základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb, však budem pozorne sledovať, či prípadné nové volebné rozdelenie bude rešpektovať princíp rovnosti volebného práva obyvateľov, ako aj kandidátov na poslancov zastupiteľstva. Určenie volebných obvodov v podobe, v akej bolo určené vo voľbách 2018 a 2022 však nie je ústavne akceptovateľné.

Ako inšpiratívny príklad dobrej praxe Vám v prílohe tohto oznámenia prikladám volebné rozdelenie mesta Senec, ktorého určenie volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov spĺňa ústavné a zákonné kritériá. Na príklade mesta Senec je tiež možné vidieť, ako v priebehu času upravoval hranice a počty volebných obvodov a počty v nich volených poslancov zastupiteľstva v súvislosti s demografickým vývojom počtu svojich obyvateľov.

Keďže orgánom verejnej moci, ktorý v tomto prípade porušil vyššie uvedené základné práva a slobody, je zastupiteľstvo, chcem Vás požiadať, aby ste s týmto oznámením o výsledkoch vybavenia podnetu a výzvou na prijatie opatrení oboznámili všetkých poslancov zastupiteľstva.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv¹⁹ je zastupiteľstvo **povinné** oznámiť verejnému ochrancovi práv stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia **v lehote 20 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia**. Zároveň však uvádzam, že zohľadňujem skutočnosť, že zasadnutia zastupiteľstva sa môžu konať v dlhších časových rozostupoch. Preto budem akceptovať doručenie stanoviska zastupiteľstva po jeho najbližšom zasadnutí konanom po doručení tohto oznámenia.

Zároveň som si vedomý, že podľa § 166 ods. 3 volebného zákona bude zastupiteľstvo svoje uznesenie o určovaní volebných obvodov a počtu v nich volených poslancov prijímať až po vyhlásení ďalších volieb do orgánov samosprávy obcí. Preto netrvám na implementácii navrhovaných opatrení v lehote 20 dní od prijatia tohto oznámenia. Očakávam však, že pri prijímaní predmetného uznesenia zastupiteľstva budú tieto závery zohľadnené, čo budem sledovať a následne vyhodnocovať.

Za pochopenie a spoluprácu Vám vopred ďakujem. V prípade potreby ozrejmienia navrhnutých opatrení sa neváhajte obrátiť na Kanceláriu verejného ochrancu práv.

S pozdravom

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv

¹⁹ Podľa § 19 ods. 2 zákona o verejnom ochrancovi práv „Orgán verejnej správy je povinný do 20 dní odo dňa doručenia výzvy na prijatie opatrení oznámiť verejnému ochrancovi práv svoje stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia.“

Prílohy: Určenie volebných obvodov v meste Senec, vrátane prepočtu odchýlok a pomerov

Mesto Nemšová
JUDr. Miloš Mojto
primátor
Ul. Janka Palu 2/3
914 41 Nemšová

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
2870/2024/KVOP
4033/2026

Vybavuje/linka
Mgr. Karpátiová
02/323 63 773

Bratislava
04.03.2026

Žiadosť o prijatie opatrení a o zaslanie uznesení

Vážený pán primátor,

v máji 2025 som Vám doručil *Oznámenie o výsledkoch prieskumu a výzvu na prijatie opatrení*, sp. zn. 2870/2024/KVOP v súvislosti s **prieskumom dodržiavania rovnosti volebného práva pri určovaní volebných obvodov vo voľbách do obecných (mestských) zastupiteľstiev a miestnych zastupiteľstiev.**

V oznámení som konštatoval, že tým, ako boli vo Vašom meste (resp. obci alebo mestskej časti) vytvorené volebné obvody **vo voľbách do obecného, resp. mestského alebo miestneho zastupiteľstva** (ďalej len „zastupiteľstvo“) **boli porušené** základné práva obyvateľov, ako aj kandidátov do zastupiteľstva na rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 v spojení s čl. 69 ods. 2 a s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Týmto oznámením som tiež navrhol prijatie opatrení na odstránenie stavu porušujúceho základné práva a slobody.

Týmto listom zastupiteľstvu pripomínam potrebu úpravy volebných obvodov v zmysle môjho oznámenia z mája 2025. Táto úprava má za cieľ zabezpečenie rovnosti volebného práva pri vytváraní volebných obvodov vo voľbách do zastupiteľstva. **Zároveň Vás chcem informovať, že navrhnutú úpravu volebných obvodov pred nadchádzajúcimi voľbami budem sledovať a vyhodnocovať.**

V prípade neprijatia navrhnutých odporúčaní využijem svoje zákonné oprávnenia a v záujme ochrany základných práv a slobôd podám príslušnej prokuratúre návrh na prieskum zákonnosti uznesenia zastupiteľstva, ktorým by došlo k opätovnému určeniu volebných obvodov protiústavným spôsobom, vrátane návrhu na prípadné podanie žaloby pred príslušnými správnymi súdmi.

Nakoľko budem preskúmavať aj utvorenie volebných obvodov pre nadchádzajúce voľby do zastupiteľstva, dovoľujem si Vás zároveň **vyzvať¹ na predloženie** nasledujúcich informácií, listín a vysvetlení:

1. zaslanie **kópií uznesení** zastupiteľstva, ktorými stanovilo celkový počet poslancov zastupiteľstva a určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva **pre tohtoročné voľby do zastupiteľstva**;
2. uvedenie **celkového počtu obyvateľov** mesta Nemšová, z ktorého vychádzalo zastupiteľstvo pri prijímaní uznesenia podľa bodu 1.;
3. uvedenie **počtu obyvateľov** mesta Nemšová **v jednotlivých volebných obvodoch**, z ktorých vychádzalo zastupiteľstvo pri prijímaní uznesenia podľa bodu 1.;
4. uvedenie akýchkoľvek ďalších informácií alebo vysvetlení, ak to považujete za potrebné.

O zaslanie vyžiadaných informácií a listín Vás chcem požiadať v lehote **do 5 dní odo dňa prijatia uznesenia, ktorým zastupiteľstvo určilo volebné obvody a počet v nich volených poslancov zastupiteľstva pre tohtoročné voľby do zastupiteľstva**. Vaše stanovisko očakávam v uvedenej lehote k sp. zn. 2870/2024/KVOP.

Za prijatie mojich odporúčaní a poskytnutie požadovaných informácií Vám vopred ďakujem.

S pozdravom

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv

¹ Podľa ustanovení § 17 ods. 1 písm. b), § 17 ods. 2 písm. a) a c) v spojení s § 22 ods. 2 a § 27a ods. 2 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.

Zápis z 8. online zasadnutia rozšíreného formátu Komory miest Rady
ZDRUŽENIA MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Dátum zasadnutia: 15. jún 2026
Predseda Komory miest: Branislav Tréger
Podpredsedovia Komory miest: Vladimír Maňka, Martin Chren

Program:

1. Otvorenie (Jozef Božik, predseda ZMOS)
2. Určovania volebných obvodov v územnej samospráve v kontexte záverov verejného ochrancu práv (JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M., verejný ochranca práv a JUDr. Peter Mihál, vedúci oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry SR)
3. Záver

1. Otvorenie

Jozef Božik, predseda ZMOS - privítal všetkých prítomných kolegov – primátorky, primátorov, prednostky, prednostov, viceprimátorky a viceprimátorov na rokovaní Komory miest. Osobitne privítal hostí zasadnutia: verejného ochrancu práv pána Róberta Dobrovodského, vedúceho oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pána doktora Petra Mihála a pána Gombalu, hovorca a právneho experta Úradu ombudsmana. V úvodnom slove predseda ZMOS objasnil dôvody zvolania tohto rokovania. Informoval o avíze od predsedu parlamentu, podľa ktorého sa v prípade neschválenia ústavného zákona o predĺžení volebného obdobia v danom týždni oficiálne vyhlási termín komunálnych volieb. Tým sa spustí zákonná procedúra s pevne stanovenými lehotami. Keďže väčšina miest a obcí bude na prelome júna a júla schvaľovať dokumenty súvisiace s voľbami (určenie počtu obvodov, poslancov či úväzkov štatutárov), predseda zdôraznil potrebu zorganizovať toto stretnutie do polovice júna, čo sa dnešným dňom (15. júna) aj splnilo.

Predseda ZMOS ďalej uviedol, že stretnutie sa organizuje v úzkej súčinnosti s pánom ombudsmanom, ktorý otvoril zásadnú tému rešpektovania ústavnosti komunálnych a regionálnych volieb vo väzbe na počet poslancových mandátov a váhu hlasu občana. Upozornil, že nie je prípustné, aby medzi jednotlivými volebnými obvodmi existovali neúmerne veľké rozdiely v počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslancový mandát. Táto problematika sa primárne dotýka práve miest, pričom ako príklad uviedol skúsenosť z Bánoviec nad Bebravou.

Zároveň tlmočil jasné varovanie od verejného ochrancu práv, že prokuratúra a kompetentné úrady budú v prípade pochybností konať tak, aby boli voľby napadnuté alebo vyhlásené za neplatné, pričom správny súd má v týchto veciach prísľub rýchleho a operatívneho rozhodovania. Podľa slov predsedu by bolo krajne nevhodné, ak by Komora miest ako najväčší reprezentant miestnych samospráv na Slovensku o týchto rizikách podrobne nediskutovala.

Predseda ZMOS odovzdal slovo verejnému ochrancovi práv Slovenskej republiky pánovi Róbertovi Dobrovodskému.

2. Určovania volebných obvodov v územnej samospráve v kontexte záverov verejného ochrancu práv.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv - poďakoval predsedovi ZMOS za priestor na prezentáciu doterajších poznatkov. Zdôraznil, že Kancelária verejného ochrancu práv pôsobí ako nezávislá inštitúcia nepodliehajúca vláde ani parlamentu, ktorej primárnou úlohou je ochrana ústavou garantovaných základných práv obyvateľov.

Vo svojom vystúpení informoval o podnete občanov spred niekoľkých rokov voči konkrétnemu mestu, kde úrad zistil vysokú odchýlku v rozložení volebných obvodov. Tento nedostatok narušil princíp rovnosti volebného práva, ktorý je kľúčový pre legitimitu orgánov miestnej a regionálnej samosprávy. Na základe tohto zistenia úrad zrealizoval celoslovenský prieskum na vybranej vzorke miest a samosprávnych krajov. Výsledky ukázali, že za posledných 30 rokov dochádzalo v mnohých samosprávach k masívnemu porušovaniu tohto princípu.

Ombudsman pripomenul, že hoci legislatíva nevyžaduje absolútnu matematickú rovnosť, medzinárodné štandardy a odporúčania Benátskej komisie Rady Európy stanovujú jasnú hranicu tolerancie. Pri voľbách do mestských a obecných zastupiteľstiev ide o maximálne 15-percentnú odchýlku a pri regionálnej samospráve o 25-percentnú odchýlku v počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát medzi jednotlivými obvodmi. Prieskum však v Bratislave odhalil odchýlky na úrovni 75 % a medzi jej mestskými časťami až 120 %. Úrad preto identifikoval škodlivé ustanovenie v zákone o hlavnom meste a napadol ho na Ústavnom súde SR, ktorý návrh prijal na ďalšie konanie.

Róbert Dobrovodský ďalej upozornil na obdobnú situáciu pri nedávnej novele zákona o meste Košice. Do legislatívy bol v druhom čítaní vložený rovnaký paragraf zakladajúci neúmerne odchýlky. Úrad ombudsmana okamžite reagoval podaním na Ústavný súd SR s požiadavkou na odloženie účinnosti troch sporných paragrafov. Poslanec Šimko po osobnom stretnutí s ombudsmanom uznal argumenty úradu a na júnovú schôdzu parlamentu pripravil pozmeňujúci návrh na opravu tohto stavu. Verejný ochranca práv dodal, že aktuálne sa čaká na rozhodnutie Ústavného súdu SR.

Zároveň zhrnul, že celkové výsledky prieskumu nie sú uspokojivé, keďže princíp rovnosti dodržali len dva samosprávne kraje a správne postupovalo len sedem miest. Ocenil však prístup väčšiny prítomných primátoriek a primátorov, ktorí s úradom aktívne konzultujú pripravované podklady pre určenie obvodov.

Na záver svojho vystúpenia ombudsman uviedol, že ak úrad pri nadchádzajúcich voľbách zaznamená prekročenie povolených odchýlok, využije svoju právomoc a postúpi podnety Generálnej prokuratúry SR, ktorá disponuje silnejšími donucovacími právomocami na zjednanie nápravy. Prieskum vyústil aj do piatich legislatívnych odporúčaní pre Národnú radu SR na úpravu zákona o podmienkach výkonu volebného práva.

Verejný ochranca práv poďakoval za pozvanie na zasadnutie Komory miest a oznámil, že detailné dáta a analýzy následne odprezentuje vedúci prieskumného tímu Mgr. Peter Gombala.

Jozef Božík, predseda ZMOS - poďakoval verejnému ochrancovi práv za jeho pružné a výstižné vystúpenie. Následne požiadal právneho experta a vedúceho prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv, pána Mgr. Petra Gombalu, aby v krátkosti prezentoval konkrétne zistenia z realizovaného celoslovenského prieskumu.

Zároveň prítomných informoval, že bezprostredne po ňom odovzdá slovo vedúcemu oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pánovi doktorovi Petrovi Miháľovi, a vyzval pána Gombalu, aby sa ujal slova.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv - nadviazal na predchádzajúce stručné zhrnutie verejného ochrancu práv. Poznamenal, že závery, odporúčania a kompletne výsledky prieskumu sú pre účastníkov dostupné na webovom sídle úradu.

V súvislosti s aktuálnym postupom v rámci tejto priority informoval, že niektoré mestá už začali prijímať uznesenia o určení volebných obvodov, pričom doterajšie výsledky hodnotil ako veľmi pozitívne. Všetky mestá, ktoré úradu zaslali svoje uznesenia na posúdenie (približne 5 až 7 samospráv), vyhovel predloženým záverom a svoje volebné obvody reálne upravili. Ako konkrétne príklady uviedol Banskú Bystricu, Považskú Bystricu, Nové Zámky a Šurany.

Pri väčšine ostatných miest úrad zatiaľ čaká na ich vyjadrenie, keďže sa predpokladá, že príslušné uznesenia budú zastupiteľstvá prijímať až po oficiálnom vyhlásení volieb. Kancelária verejného ochrancu práv bude tieto výsledky naďalej dôsledne sledovať. Rečník potvrdil, že sú v intenzívnom kontakte s viacerými samosprávami, ktoré ich požiadali o posúdenie alebo vyjadrenie k rozpracovaným návrhom uznesení.

Na záver zdôraznil, že ak niektoré mestá odporúčané závery neimplementujú do svojej praxe, úrad bude ich rozhodnutie plne rešpektovať, no v takýchto prípadoch následne postúpi oficiálne podnety Generálnej prokuratúry SR. Pán Gombala uzavrel svoje vystúpenie s tým, že je prítomným plne k dispozícii na zodpovedanie konkrétnych otázok.

Jozef Božik, predseda ZMOS - poďakoval pánovi Gombalovi za prednesené informácie a detailný pohľad na výsledky celoslovenského prieskumu.

Následne požiadal o slovo ďalšieho host'a rokovania, doktora Petra Mihála, vedúceho oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Predseda ZMOS ho oficiálne privítal a vyzval ho, aby prítomným členom Komory miest odprezentoval stanovisko prokuratúry k prejednávanej problematike.

Peter Mihál, vedúci oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky - nadviazal na vystúpenia predrečníkov. Informoval o predchádzajúcom pracovnom stretnutí medzi verejným ochrancom práv a námestníkom generálneho prokurátora, na ktorom bola táto problematika podrobne rozobraná. Uviedol, že prokuratúra sa plne stotožnila so závermi a výsledkami celoslovenského prieskumu verejného ochrancu práv, ktoré boli prezentované a tlmočené jednotlivým samosprávam.

Ako výsledok tohto pracovného stretnutia konštatoval spoločný záväzok, že v prípade doručenia podnetov budú Generálna prokuratúra SR a ostatné orgány prokuratúry k danej problematike pristupovať mimoriadne operatívne. Zdôraznil pritom vedomie rýchlo plynúceho času, ktorý zostáva do plánovaných volieb do orgánov územnej samosprávy. Zároveň opätovne ocenil výkon pôsobnosti verejného ochrancu práv, ktorý podľa jeho slov výraznou mierou prispieva k prevencii a celkovému dodržiavaniu zákonnosti.

Objasnil, že prokuratúra v rámci svojich kompetencií skúma výlučne dodržiavanie zákona, konkrétne zákona o podmienkach výkonu volebného práva. Hoci agenda ústavného práva je momentálne otvorená zo strany verejného ochrancu práv, nevylúčil, že by sa k tomuto postupu po dôvodnom vyhodnotení v budúcnosti nepridala aj prokuratúra. Nateraz to však označil za predčasné a upresnil, že sa vyjadruje za úsek prokurátorského dozoru.

V závere svojho vystúpenia zhrnul, že orgány prokuratúry sú pripravené po rozhodovacej činnosti samospráv operatívne vyhodnocovať všetky zistenia a vykonať potrebné opatrenia na zabezpečenie dodržiavania zákona. Upozornil, že jeho vyjadrenie nemá vyznieť ako prejudikovanie alebo predčasné avizovanie protestov prokurátora či iných opatrení. Išlo o

konštatovanie zhody s poznatkami prezentovanými pánom ombudsmanom. Na záver pripomenul, že aj zo strany prokuratúry prebehli v minulosti aktivity, kedy upozorňovala na porušovanie zákona pri určovaní volebných obvodov z hľadiska prvku pomernosti, a potvrdil pripravenosť využiť všetky zákonné opatrenia na dosiahnutie nápravy.

Jozef Božik, predseda ZMOS - poďakoval doktorovi Mihálovi za vyjadrenie. Poznamenal, že nadväzujúc na predchádzajúce spoločné rokovania týkajúce sa parkovacej politiky s kolegom Martinom Chrenom, sú im tieto procesné postupy prokuratúry známe.

Uviedol, že hoci zástupca prokuratúry nemôže deklarovat' plošné spúšťanie konaní, z diskusie jasne vyplýva nadväznosť krokov: ak analýza verejného ochrancu práv preukáže porušenia zákona, úrad sa obráti na prokuratúru, ktorá bude musieť v danej veci konať.

Následne predseda ZMOS otvoril ďalšiu časť diskusie a odovzdal slovo starostovi mestskej časti Bratislava-Ružinov, pánovi Martinovi Chrenovi.

Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava-Ružinov - poďakoval za slovo a predniesol sériu štyroch konkrétnych otázok adresovaných prítomným hosťom:

Požiadala o potvrdenie procesného postupu v prípade, ak samospráva prijme všeobecne záväzné nariadenie (VZN), ktoré bude v rozpore s ústavným princípom rovnosti. Spýtal sa, či predpokladá, že prvým krokom bude protest prokurátora a v prípade, že mu samospráva nevyhoví, či prokuratúra po voľbách napadne ich výsledky na Ústavnom súde SR s cieľom žiadať ich zrušenie a opakovanie volieb.

Otázka na verejného ochrancu práv smerovala k technickému pozadiu stanovenia 15-percentnej hranice odchýlky v počte voličov na jeden mandát, keďže toto číslo nie je priamo zakotvené v zákone. Zaujímala sa, z čoho táto hranica vychádza a či je arbitrárna. V druhej časti otázky chcel objasniť matematickú aplikáciu tohto pravidla – či to v praxi znamená, že pri priemere 1000 voličov na jeden mandát v obci bude úrad rešpektovať volebné obvody v rozpätí od 850 do 1150 voličov (teda odchýlku 15 % od priemeru smerom nahor aj nadol).

Poukázal na závažný právny paradox, v ktorom sa Bratislava nachádza. Mesto má totiž volebné obvody predpísané priamo v zákone o Bratislave. Hoci bol tento zákon napadnutý na Ústavnom súde SR, súd ho zatiaľ iba prijal na konanie, no nerozhodol o ňom. Bratislava je tak v situácii, kedy buď dodrží platný zákon, alebo ústavný princíp rovnosti hlasov, pričom obidva predpisy naraz splniť nedokáže. Požiadala hostí o jasné usmernenie a návod, ako má mesto v tejto situácii postupovať.

Spýtal sa, či existuje zámer napadnúť aj európske zmluvy upravujúce voľby do Európskeho parlamentu, kde je kvôli pravidlu degresívnej proporcionality (napr. minimálne 6 mandátov pre Maltu a vyše 90 pre Nemecko) rozdiel vo váhe hlasu vyše tisíc percent, čím tam princíp rovnosti hlasov takisto nie je striktné rešpektovaný.

Jozef Božik, predseda ZMOS - poďakoval pánovi starostovi Chrenovi za položené otázky. Bezodkladne odovzdal slovo hosťovi rokovania, verejnému ochrancovi práv pánovi Róbertovi Dobrovodskému, a vyzval ho, aby na prednesené diskusné príspevky reagoval.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv - poďakoval pánovi starostovi Chrenovi za položené otázky a začal odpoveďou na poslednú z nich.

Objasnil, že ako verejný ochranca práv zvrchovanej Slovenskej republiky, ktorá sa riadi vlastnou ústavou, nemá v kompetencii vyjadrovať sa k voľbám do Európskeho parlamentu ani ich akokoľvek napadať, keďže by tým prekročil svoje právomoci a konal exteritoriálne.

Pokiaľ ide o spomínanú 15-percentnú hranicu odchýlky, rečník uviedol, že toto číslo priamo vychádza z oficiálnych odporúčaní Benátskej komisie, ktorá pôsobí ako poradný orgán Rady Európy pre demokraciu a právny štát. V tejto súvislosti poukázal na podanie úradu vo veci zákona o hlavnom meste Bratislava. Vzhľadom na svoje pôsobenie v germánskom akademickom prostredí do tohto podania zapracoval aj referencie na rozhodnutia nemeckých súdov. Tie v konkrétnych spolkových krajinách vyhlásili voľby za protiústavné práve z dôvodu porušenia obdobného princípu rovnosti, aký sa rieši na Slovensku.

Na záver tejto časti odpovede verejný ochranca práv zopakoval, že hranica 15 percent predstavuje etablované európske odporúčanie a európske voľby ako také nespádajú do jeho vecnej pôsobnosti. Následne sa obrátil na pána starostu s otázkou, či opomenul zodpovedať niektorú z jeho ďalších otázok.

Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava-Ružinov - požiadal o upresnenie dvoch bodov. Prvá podotázka smerovala k tomu, ako má Bratislava reálne postupovať počas obdobia, kým je príslušný zákon stále platný. Druhá podotázka sa týkala metodiky výpočtu – či sa spomínaných 15 percent počíta ako rozdiel medzi obvodom s najnižším a najvyšším počtom voličov, alebo ako odchýlka od priemerného počtu voličov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv - uviedol, že k metodickému postupu výpočtu priemeru odovzdá slovo kolegovi Gombalovi. Pokiaľ ide o právnu situáciu hlavného mesta, objasnil, že podľa ústavnej doktríny platí princíp prezumpcie ústavnosti právneho predpisu, kým Ústavný súd SR nevysloví jeho protiústavnosť. Z tohto dôvodu sa Bratislava nateraz musí riadiť platným písaným právom, teda zákonom o meste Bratislava. Následne požiadal Petra Gombalu o doplnenie a zodpovedanie otázok.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv - nadviazal na vyjadrenie verejného ochrancu práv a potvrdil, že mestské zastupiteľstvo v Bratislave je povinné dodržiavať platnú legislatívu. Spresnil, že podnet na Ústavný súd SR bol podaný práve preto, že ide o priamu aplikáciu zákona a v súčasnosti sa čaká na rozhodnutie súdu. Kým Ústavný súd SR vo veci nerozhodne, mesto Bratislava musí postupovať podľa platného zákona o Bratislave. Ubezpečil, že ak súd nerozhodne v blízkej dobe, úrad nebude pri nadchádzajúcich voľbách v Bratislave preverovať určenie volebných obvodov.

K otázke výpočtu 15-percentnej odchýlky vysvetlil, že nejde o matematickú odchýlku od priemeru, keďže priemer slúži skôr ako ideálna norma. V praxi ide o porovnávanie reálnych rozdielov medzi jednotlivými volebnými obvody navzájom. V tejto súvislosti poukázal na oznámenie o výsledkoch prieskumu, ktoré dostala aj mestská časť Ružinov, kde je v tabuľkovej forme uvedené presné vzájomné porovnanie obvodov v rámci mestskej časti.

Na záver reagoval na predošlé porovnanie s Európskou úniou. Uviedol, že úrad tieto úvahy registruje, no nepovažuje ich za vhodné prirovnanie. Európska únia je totiž v prvom rade medzinárodnou organizáciou zloženou zo suverénnych štátov, zatiaľ čo vnútroštátna situácia a postavenie samospráv na Slovensku podliehajú iným právnym princípom.

Jozef Božik, predseda ZMOS - poďakoval za vysvetlenie a pred odovzdaním slova zástupcovi prokuratúry vzniesol doplňujúcu otázku na predstaviteľov úradu ombudsmana. Zaujímal sa o to, či rozpätie odchýlok na úrovni 16, 18 alebo 20 percent bude pre úrad rovnakým dôvodom na podanie podnetu prokuratúre, ako v prípadoch, kedy samospráva dosiahne extrémnu odchýlku 50 a viac percent.

Pripomenul, že prokuratúra nebude tieto čísla vyhľadávať aktívne a sama, ale bude čakať na konkrétne zistenia Kancelárie verejného ochrancu práv. V tejto súvislosti sa spýtal, či je stanovená hranica 15 percent nemennou mantrou, alebo či existuje priestor na toleranciu určitého navýšenia s tým, že zásadný problém by nastal až v momente, kedy by odchýlka presiahla napríklad hranicu 30 percent.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv - objasnil, že postup úradu bude vždy závisieť od konkrétnych výsledkov, ktoré v procese monitorovania dostanú. Na ilustráciu uviedol príklad z prieskumu z minulého roka, kedy úrad vykazoval mesto s 18-percentnou odchýlkou, pričom v pásme medzi 15 a 18 percentami vtedy nezaznamenali žiadne iné výsledky.

Aktuálne poukázal na čerstvé údaje z Považskej Bystrice, ktorá stanovenú 15-percentnú hranicu prekročila len o niekoľko desiatín percenta (dosiahla úroveň 15,5 %). Pripomenul, že v predchádzajúcich komunálnych voľbách v roku 2022 mala táto samospráva odchýlku na úrovni 40 až 50 percent, z čoho je zrejmý výrazný posun smerom k náprave. V tomto konkrétnom prípade úrad podnet na prokuratúru nepodá, keďže opačný postup by pre necelé polpercento predstavoval prílišný formalizmus.

Odmietol sa záväzne vyjadriť k tolerovaniu iných hraníc, napríklad na úrovni 17 percent. Zdôraznil, že samotná 15-percentná hranica už v sebe obsahuje dostatočnú mieru tolerancie, ktorá v sebe odráža a zohľadňuje špecifické demografické či geografické osobitosti jednotlivých samospráv.

V závere zdôraznil, že deliacu čiaru je potrebné niekde pevne stanoviť, inak by dochádzalo k jej neustálemu posúvaniu – ak by úrad uznal hranicu 17 percent, ďalšie samosprávy by argumentovali legitímnosťou 18 percent. Z tohto dôvodu musí táto približná hranica zostať fixná.

Jozef Božik, predseda ZMOS - poďakoval za ujasnenie stanoviska a uviedol, že tieto závery budú plne využité v zápise z rokovania Komory miest, ktorý slúži pre všetkých členov. Informoval, že ZMOS následne zašle plošný e-mail všetkým primátorkám, primátorom, ako aj mestským a obecným úradom s jasným výkladom pravidiel.

V rámci tohto usmernenia sa jednoznačne uvedie, že základná povolená hranica odchýlky je 15 percent. Predseda ZMOS navrhol praktickú interpretáciu: ak odchýlka dosiahne napríklad 15,4 percenta, stále sa bude posudzovať v rámci stanoveného 15-percentného limitu a úrady ju nebudú právne napádať. Zásadný problém by však nastal v prípade, ak by odchýlka dosiahla 16 a viac percent. Predseda ZMOS požiadal o potvrdenie, či združenie môže tieto závery takto interpretovať a distribuovať samosprávam.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv s navrhnutým výkladom a spôsobom interpretácie pre mestá a obce v zásade súhlasil.

Jozef Božik, predseda ZMOS poďakoval za súhlasné stanovisko. V závere tejto časti diskusie požiadal zástupcu Generálnej prokuratúry SR, aby reagoval na predošlé otázky starostu Martina Chrena, a avizoval, že hneď potom odovzdá slovo ďalším prihláseným účastníkom.

Peter Mihál, vedúci oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky - reagoval na prednesenú otázku pána starostu Chrena týkajúcu sa vyvodzovania následkov voči samosprávam. Uviedol, že prítomných neprekvapí tým, že na túto otázku neodpovie úplne špecificky, keďže prokuratúra bude každý jeden prípad posudzovať a vyhodnocovať individuálne.

Objasnil, že v situácii, kedy dôjde k porušeniu zákona a bude sa vyžadovať oficiálna reakcia prokuratúry, sa výber konkrétnych prokurátorských opatrení vždy prispôsobí špecifickým zisteniam v danom prípade.

V súvislosti s procesným postupom potvrdil, že je bežnou praxou, že ak samospráva nevyhoví podanému protestu prokurátora, celá vec sa následne posúva na súd. Upresnil, že v tomto konkrétnom prípade hovoríme o oblasti volebného súdnictva, v rámci ktorej má generálny prokurátor Slovenskej republiky zákonom zverenú špeciálne žalobnú právomoc.

Zdôraznil, že jeho cieľom nie je predbiehať udalosti, nikoho strašiť ani vopred avizovať konkrétne kroky. Konštatoval však, že prokuratúra bude všetky získané poznatky vyhodnocovať veľmi dôsledne a urobí všetko pre to, aby prispela k odstráneniu prípadnej nezákonnosti alebo jej následkov vo vzťahu k obyvateľom miest a obcí.

Podľa jeho vyjadrenia bude v celom procese mimoriadne dôležité časové hľadisko. Rovnako podstatný bude aj samotný postoj dotknutej samosprávy a to, akým spôsobom a do akej miery bude možné prípadný nezákonný stav sanovať.

K otázke možného napadnutia samotnej platnosti vykonaných volieb sa v tejto chvíli odmietol bližšie vyjadriť. Uviedol, že v súčasnej fáze prípravy volieb je vyjadrovanie sa k takémuto kroku ešte príliš predčasné.

Jozef Božík, predseda ZMOS poďakoval doktorovi Mihálovi za objasnenie stanoviska Generálnej prokuratúry SR a zobral jeho vyjadrenie na vedomie. Konštatoval, že pre samosprávu je kľúčové poznať tento procesný rámec, aby sa predišlo prípadným právnym komplikáciám po konaní volieb.

Následne pokračoval v vedení diskusie k téme dodržiavania princípu rovnosti volebného práva v mestách a obciach a vyzval ďalších prihlásených účastníkov z radov primátorov a členov Komory miest, aby predniesli svoje príspevky, postrehy alebo doplňujúce otázky.

Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava-Ružinov - vzniesol otázku, do akej miery budú kontrolné orgány pri posudzovaní nerovnosti volebných obvodov zohľadňovať subjektívnu stránku veci. Ako príklad uviedol situáciu v Ružinove, kde je na adrese miestneho úradu (v mestskej časti Prievoz) evidovaných približne 2 000 občanov bez domova. Títo ľudia formálne navyšujú počet obyvateľov na jeden mandát v danom obvode, hoci ich reálna volebná účasť je nízka (približne 15 – 20 % oproti bežnej účasti 50 – 60 %). Ak by ich úrad mechanicky prerozdelený inam, znevýhodnil by tým stabilných voličov.

Zároveň poukázal na extrémnu technickú a manuálnu prácnosť prípadného rovnomerného rozdeľovania osôb bez domova (napr. podľa abecedy) do iných obvodov. Súčasný štátny softvér takéto automatické operácie neumožňuje a vyžaduje si to priradovanie jednotlivých osôb po jednej. Spýtal sa, či sa bude prihliadať na tieto špecifiká, alebo sa bude postupovať striktnie matematicky.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv - vyjadrujúc pochopenie pre technickú zložitosť a špecifiká spojené s registráciou osôb bez domova uviedol, že z pozície verejného ochrancu práv nemôže pripustiť subjektívne odchýlky ani „prižmurovať oko“. Zdôraznil, že porušovanie ľudských práv je objektívnou skutočnosťou a oblasť verejného práva neumožňuje flexibilné posudzovanie (napr. cez inštitút dobrých mravov), ako je to v súkromnoprávných vzťahoch. Slovenská republika je unitárny štát, nie federácia, a ústava musí platiť rovnako pre celé územie vrátane Ružinova. Akceptovanie parciálnych odchýlok z geografických, tradičných či demografických dôvodov by znamenalo otvorenie Pandorinej skrinky. Subjektívny aspekt

alebo historická prax preto nemôžu slúžiť ako poľahčujúca okolnosť pri porušovaní ústavného práva.

Jozef Božik, predseda ZMOS poďakoval za jednoznačné stanovisko a vyzval primátora Kysuckého Nového Mesta Mariána Mihaldu, aby predniesol svoj podnet.

Marián Mihalda, primátor mesta Kysucké Nové Mesto - uviedol, že nemá priamu otázku, ale apeloval na ZMOS, aby pre potreby samospráv pripravil oficiálne písomné usmernenie ešte pred zasadnutiami mestských zastupiteľstiev. Zdôraznil, že pre poslancov bude schvaľovanie zmien obvodov mimoriadne náročné a potrebujú jasný argument, že táto povinnosť vychádza z ústavy a prieskumu ombudsmana, a nie z vôle samotného primátora.

Jozef Božik, predseda ZMOS -potvrdil opodstatnenosť tejto požiadavky. Poznamenal, že sám čelí identickému problému, kedy kvôli dodržaniu zákona bude musieť navrhnúť zlúčenie menších mestských častí, hoci obyvatelia boli zvyknutí na svojho vlastného poslanca. Ocenil preto zásadový postoj ombudsmana, ktorý koná v súlade s ústavou.

Ubezpečil, že Komora miest zo stretnutia vyhotoví podrobný zápis. Informoval, že do videohovoru je zapojený aj právnik ZMOS Mgr. Tomáš Tahotný, ktorý je pripravený poskytnúť samosprávam súčinnosť, prípadne sa priamo spojiť s ich zastupiteľstvami a reportovať závery z tohto rokovania, aby primátori v tejto obhajobe nezostali sami.

Marián Mihalda, primátor mesta Kysucké Nové Mesto - doplnil, že na rokovaní s ním sedia ďalší traja kolegovia z úradu. Zopakoval, že proces schvaľovania bude komplikovaný a opätovne požiadal o čo najskoršie zaslanie oficiálneho zápisu.

Jozef Božik, predseda ZMOS zbral požiadavku na vedomie a udelil slovo ďalšiemu prihlásenému účastníkovi.

Peter Vajda, starosta obce Nededza predniesol otázku v mene mikroregiónu Terchovská dolina, ktorý združuje 16 obcí s celkovým počtom vyše 30 000 obyvateľov. Poukázal na situáciu vo voľbách do vyšších územných celkov (VÚC), kde sú tieto obce začlenené do volebného obvodu s mestom Žilina. Keďže Žilina má okolo 80 000 obyvateľov, menšie obce sú v zastupiteľstve Žilinského samosprávneho kraja pravidelne prehlasované. Spýtal sa verejného ochrancu práv na mechanizmus postupu a odporúčanie pre samosprávne kraje v tejto veci.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv vysvetlil, že ústavný princíp rovnosti volebného práva sa aplikuje na samosprávne kraje úplne rovnako ako na mestá a obce. Rozdiel je iba v povolenej tolerancii – vzhľadom na rozsiahlejšie územie samosprávnych krajov sa pri VÚC vychádza z maximálnej odporúčanej odchýlky na úrovni **25 percent**.

Zároveň zdieľal čerstvú skúsenosť z praxe. Informoval, že sa na internete začalo šíriť jeho osobné telefónne číslo a v uplynulom týždni ho telefonicky kontaktovalo viacero lokálnych poslancov. Tí vyjadrovali obavu, že argumentácia nálezmi ombudsmana je len politickou hrou zo strany ich starostov či primátorov, ktorí ich chcú takto pripraviť o volebný obvod. Ombudsman potvrdil, že po tom, ako poslancom osobne vysvetlil, že ide o reálne a legitímne zistenia úradu k protiústavnému stavu, poslanci deklarovali zmenu postoja a ochotu hlasovať za úpravu obvodov. To svedčí o vysokej dôvere samospráv v úrad verejného ochrancu práv.

Jozef Božik, predseda ZMOS nadviazal na slová ombudsmana a opätovne ho požiadal o zaslanie stručného, formálneho e-mailu/listu (v rozsahu jednej A4) adresovaného štatutárom. Tento oficiálny list podpísaný celoštátnou autoritou by jasne deklaroval, že úprava obvodov nie je svojvôľou primátorov, ale ústavnou nevyhnutnosťou na ochranu ľudských práv, čo by pomohlo najmä lídrom bez väčšinovej podpory v zastupiteľstve.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv prisľúbil vypracovanie a zaslanie predmetného listu. Uviedol, že v ňom zhrnie doterajšie závery z prieskumov úradu a informácie o konaní na Ústavnom súde SR vo veci Bratislavy.

Jozef Božik, predseda ZMOS poďakoval za ústretovosť a odovzdal slovo primátorke Handlovej.

Silvia Grúberová, primátorka mesta Handlová poďakovala Kancelárii verejného ochrancu práv za predchádzajúce usmernenie a konzultácie, na základe ktorých mesto pripravilo zmenu volebných obvodov. Upozornila však na vážny sociálno-politický problém. Mesto Handlová má dve integrované mestské časti (bývalé samostatné dediny) vzdialené od centra mesta 9 a 11 kilometrov. Historicky tvorili samostatné obvody s vlastným poslancom (ktorý fungoval v podstate ako starosta), hoci v nich volilo len okolo 250 občanov.

Po novom, z dôvodu obrovského matematického nepomeru (niekoľko sto percent) oproti mestským obvodom, museli byť tieto časti pričlenené k obvodom v meste. Vyjadrila obavu z veľkej nevôle a šoku miestnych obyvateľov, ktorí po zlučovaní stratia garanciu „svojho“ poslanca z danej dediny, keďže ich mestskí kandidáti počtom hlasov poľahky prehlasujú. Konštatovala, že samosprávy musia byť na túto negatívnu reakciu verejnosti pripravené, keďže ide o nezvratný proces.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv reagoval na príspevok primátorky Grúberovej s tým, že jediným riešením je dôsledné trvanie na ústavnom princípe rovnosti hlasov. Odporučil vedeniam miest vysvetľovať občanom, že skutočnosť, že takýto stav bol 30 rokov tolerovaný, neznamená, že bol v súlade s ústavou, ktorá platí pre všetkých rovnako.

Marián Mihalda, primátor mesta Kysucké Nové Mesto súhlasil s primátorkou Handlovej, že v prímestských častiach pôjde o obrovský problém. Informoval, že v ich meste už poslanci v predstihu zbierajú podpisové háčky na kandidatúru do volieb (niektorí majú vyše 200 podpisov). Ak im pošle informáciu o zmene obvodov, vyvolá to chaos. Požiadal preto ombudsmana o zaslanie alebo prepojenie na konkrétne súdne rozhodnutia, ktorými boli v minulosti napadnuté alebo zrušené voľby v iných mestách, aby mal v rukách jasný dôkaz pre poslancov.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv ujasnil svoje zákonné kompetencie a uviedol, že verejný ochranca práv nemá aktívnu legitimáciu na podávanie žalôb v správnom súdnictve, a teda nemôže priamo napádať zákonnosť a ústavnosť komunálnych volieb. Úrad má výhradne odporúčaciu a apelatívnu právomoc, zatiaľ čo donucovacími právomocami disponuje prokuratúra. Z tohto dôvodu úrad nevlastní rozhodnutia o zrušení volieb, ktoré by mohol s mestami zdieľať.

Jozef Božik, predseda ZMOS pripomenul zásadný judikát z roku 1994 (precedens zrušenia výsledkov volieb poslancov v Galante), od ktorého sa celá doktrína odvíja. Vyjadril počudovanie nad tým, prečo sa téma matematickej rovnosti volebných obvodov zo strany štátu systematicky neriešila celých 30 rokov (medzi rokmi 1994 a 2024) a otvára sa až teraz na základe podnetov občanov.

Záverom vyjadril plné pochopenie pre obavy primátorov a primátoriek, ktorí musia po vyše troch desaťročiach náhle meniť zabehnuté pravidlá hry krátko pred voľbami, čo v napätej politickej atmosfére zastupiteľstiev často vedie k tendenčným útokom a obviňovaniu vedenia miest zo strany opozičných poslancov.

Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M., verejný ochranca práv zdôraznil, že ako verejný ochranca práv nemôže pri výkone svojej funkcie brať ohľad na politické nálady obyvateľstva

či samospráv. Poukázal na paralelu z minulosti – ak by úrad konal podľa nálad dotknutých subjektov, nikdy by neotvoril tému nezákonných poplatkov v ambulanciách alebo nepodal podnet na Ústavný súd SR vo veci zákona o liekoch, kde boli pacienti znevýhodňovaní.

Konštatoval, že úrad úspešne rozhybal zásadné témy, ktoré sa historicky na Slovensku neriešili, hoci hlboko zasahujú do životov občanov v mestách a obciach. Deklaroval, že neprišiel do úradu pasívne „piť kávu“, ale jeho poslaním je striktne chrániť ústavné práva ľudí.

Jozef Božik, predseda ZMOS upresnil, že jeho predchádzajúca poznámka nebola namierená proti postupu úradu, ale bola len konštatovaním faktu, v akej zložitej situácii sa súčasní primátori nachádzajú. Keďže štát túto nezákonnosť toleroval 30 rokov, súčasní volení lídri miest sú teraz v zastupiteľstvách neprávom obviňovaní z toho, že pravidlá menia oni sami zo svojej vôle. Následne odovzdal slovo Martinovi Chrenovi.

Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava-Ružinov poznamenal, že striktný matematický prístup bez ohľadu na teritoriálne špecifiká fakticky znamená „umieráčik“ pre akékoľvek budúce dobrovoľné spájanie menších obcí s väčšími mestami. Menšie sídla nebudú s integráciou nikdy súhlasiť, ak stratia garanciu vlastného poslanca, čo v budúcnosti úplne zablokuje reformu samosprávy.

Následne vzniesol dve konkrétne technické otázky na ujasnenie:

1. Či sa pre výpočet mandátu berie do úvahy celkový počet oprávnených voličov, alebo celkový počet obyvateľov s trvalým pobytom.
2. Požiadala o opätovné potvrdenie matematického výkladu 15-percentnej odchýlky. Spresnil svoju otázku v zmysle, že ak je ideálny priemer 1 000 ľudí na mandát, odchýlka 15 percent sa nepočíta ako rozptyl $\pm 15\%$ od priemeru (čiže obvody od 850 do 1 150), ale ako absolútny rozdiel medzi najväčším a najmenším obvodom navzájom (napríklad rozpätie obvodov od 1 000 do 1 150 obyvateľov).

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv odpovedal na otázky starostu Ružinova a odkázal na oficiálne oznámenie o výsledkoch prieskumu, ktoré už mestská časť obdržala.

K prvej otázke uviedol, že príslušný zákon o podmienkach výkonu volebného práva hovorí explicitne o **počte obyvateľov**, nie o počte voličov. Samosprávy preto pri tvorbe obvodov musia vychádzať výhradne z demografických údajov o počte obyvateľov.

K problému malých, geograficky izolovaných mestských častí (ako v prípade Handlovej či Žarnovice) uviedol, že úrad si toto špecifikum plne uvedomuje. Súčasný znenie zákona o obecnom zriadení je však nastavené tak, že poslanci mestského zastupiteľstva zastupujú všetkých obyvateľov mesta ako celku (v Bratislave a Košiciach obyvateľov mestskej časti), nie jednotlivé volebné obvody alebo konkrétne pričlenené územia. Ak v budúcnosti pri reforme samospráv preváži záujem na regionálnom či teritoriálnom zastúpení, bude to otázka na zmenu legislatívy v Národnej rade SR. Úrad ombudsmana však musí striktne vychádzať z aktuálne platného právneho stavu, ktorý meniť nemôže.

Zároveň reagoval na predsedu ZMOS a spresnil, že podnet vo veci porušovania rovnosti hlasov sa netýkal len historického prípadu Galanty z roku 1994. Ústavný súd SR v tejto veci vydal viacero zásadných rozhodnutí, ktoré sa priamo týkali miest Martin alebo Rožňava. Všetky tieto odkazy na judikatúru sú podrobne citované v správach, ktoré preskúmané mestá dostali.

Záverom potvrdil, že Kancelária verejného ochrancu práv už v priebehu marca, resp. apríla tohto roka posielala všetkým dotknutým samosprávam dodatočný list, kde im výsledky

prieskumu pripomínala a jasne deklarovala, že ide o otázku ústavnosti a zákonnosti, nie o politickú záležitosť.

Jozef Božík, predseda ZMOS akceptoval, že listy v marci odišli, no požiadal o zaslanie nového, vyslovene zjednodušeného listu podpísaného priamo ombudsmanom.

Tento list by mal v rozsahu jednej A4, bez zbytočnej právnej a teoretickej terminológie, zrozumiteľne vysvetliť situáciu tak, aby ho primátori mohli prečítať pred kamerami na verejných zasadnutiach zastupiteľstiev. List by mal obsahovať aktualizáciu moment z dnešného stretnutia a jasný odkaz pre poslancov, že úrad ombudsmana na základe podnetov občanov iba vyžaduje rešpektovanie ústavy a zákona, keďže tejto téme sa dlhodobo nikto nevenoval. Zároveň sa vrátil k technickej otázke a požiadal o finálne potvrdenie výpočtu 15 percent.

Martin Chren, starosta mestskej časti Bratislava-Ružinov potvrdil, že otázka indikatívnej veličiny (obyvatelia, nie voliči) bola vyjasnená. Opätovne zopakoval príklad k výpočtu odchýlky: ak má najmenší obvod 1 000 obyvateľov, najväčší obvod v meste môže mať maximálne 1 150 obyvateľov, čím je definovaný 15-percentný strop medzi nimi.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv definitívne potvrdil správnosť tohto výkladu a uviedol, že 15-percentná odchýlka sa posudzuje ako maximálny reálny rozdiel medzi jednotlivými volebnými obvodmi navzájom.

Peter Mihál, vedúci oddelenia netrestného odboru Generálnej prokuratúry SR - podporil závery a informácie prezentované verejným ochrancom práv a pánom Gombalom. Zdôraznil, že pre orgány prokuratúry a ombudsmana táto téma nepredstavuje stav „nepopísaná tabuľa“, keďže sa plne opierajú o existujúcu a jednoznačnú judikatúru Ústavného súdu SR.

Poukázal na konkrétne rozhodnutie Ústavného súdu SR vo veci mesta Martin. Toto konanie inicioval nespokojný obyvateľ mestskej časti, pričom podstatou sporu bola práve požiadavka, aby mestská časť mala striktne svojho poslanca bez ohľadu na rovnosť váhy hlasov. Konštatoval, že Ústavný súd SR k tomuto problému zaujal úplne jednoznačné a právne záväzné stanovisko, ktoré potvrdzuje neústavnosť takejto disproporcie.

Alena Kazimírová, primátorka mesta Žarnovica nadviazala na predchádzajúce príspevky a uviedla, že mesto Žarnovica má tri prímestské časti, ktoré fungujú ako uzavreté komunity s vlastným spoločenským životom (napr. organizovanie stavania májov). Potvrdila, že po kontrole zo strany úradu verejného ochrancu práv sú si vedomí nutnosti zmeny, no občanov to veľmi zasiahne a vyvolá to vlnu nespokojnosti.

Zároveň vzniesla technicko-právny dotaz: Mesto doteraz volebné obvody určovalo výhradne formou uznesení mestského zastupiteľstva, ktoré posielali na kontrolu. Spýtala sa, či je odteraz pre mesto povinné schvaľovať k obvodom všeobecne záväzné nariadenie (VZN), alebo aj naďalej stačí len uznesenie.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv uviedol, že zákon explicitne nepredpisuje formu VZN ako jedinú možnú. Samosprávy doteraz štandardne postupovali prijímaním uznesení zastupiteľstva, čo nepredstavuje porušenie zákona.

Marián Mihalda, primátor mesta Kysucké Nové Mesto jednoznačne podporil názor starostu Ružinova Martina Chrena. Konštatoval, že súčasný nekompromisný tlak na matematickú rovnosť znamená absolútny koniec akémukoľvek budúcemu dobrovoľnému spájaniu obcí na

Slovensku. Žiadna malá obec s 200 či 300 obyvateľmi nikdy nebude súhlasiť s integráciou pod väčšie mesto, ak stratí garanciu vlastného poslanca. Ako pozitívny príklad zosúladenia spomenul Poľsko, kde majú integrované časti dedín svojich „malých starostov“, ktorí sú zároveň poslancami vo väčšom celku.

Následne položil otázku priamo ombudsmanovi: Ako bude úrad postupovať, ak po zrušení malých obvodov a zlúčení prímestskej časti Oškerda do väčšieho obvodu v Kysuckom Novom Meste prídu po čase títo obyvatelia na úrad ombudsmana sťažovať sa, že kvôli prehlasovaniu mestom stratili akékoľvek reálne zastúpenie v zastupiteľstve?

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv reagoval, že ak takýto podnet od občanov prímestských častí dostane, bude ho musieť v súlade so zákonom odložiť. Vysvetlil, že v takom prípade nebude môcť konštatovať porušenie práv, pretože najvyššou ústavnou hodnotou, ktorú úrad chráni, je práve rovnosť volebného práva (každý hlas má rovnakú váhu).

Pripustil však, že situáciu môže posunúť do inej roviny očakávané rozhodnutie Ústavného súdu SR v kauze Bratislavy alebo Košíc. Je možné, že Ústavný súd SR ako garant ústavnosti nájde inú chránenú hodnotu – napríklad právo na historicko-právne určenie samosprávnosti mestskej časti či obce – a uprednostní ju pred čistou matematickou rovnosťou.

V tejto súvislosti informoval o dvojdnovej vedeckej konferencii, ktorú minulý týždeň v Tatrách organizoval profesor Ladislav Orosz (bývalý sudca Ústavného súdu SR a spravodajca v martinskej kauze). Účastníci z radov ústavných právnikov privítali skutočnosť, že úrad ombudsmana tieto veci napadol, nakoľko celá odborná obec čaká na novú judikatúru, ktorá dá samosprávam definitívne a jasné odpovede na otázku vyvažovania týchto práv.

Jozef Božik, predseda ZMOS prečítal otázku z čítavacieho okna od kolegu Michala Krcha (mestská časť Košická Nová Ves), ktorý sa pýtal, či bola v súvislosti s rovnosťou hlasov zo strany ombudsmana napadnutá aj legislatíva a obvody mesta Košice.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv potvrdil, že pred dvoma týždňami oficiálne podal návrh na Ústavný súd SR vo veci mesta Košice. Celé znenie tohto podania, rovnako ako oficiálna tlačová správa, sú verejne prístupné na webovom sídle úradu, prípadne ho kancelária môže záujemcom obratom zaslať.

Alena Kazimírová, primátorka mesta Žarnovica uviedla, že na nadchádzajúce zasadnutie mestského zastupiteľstva pripravili pre poslancov dva alternatívne návrhy na usporiadanie: buď vytvorenie jedného celomestského viacmandátového obvodu, alebo rozdelenie mesta na tri samostatné obvody. Požiadala ombudsmana o jasné odporúčanie, ktorý z týchto dvoch modelov je z pohľadu úradu správnejší, aby dokázali utíšiť rôznorodé názory a napätú atmosféru medzi poslancami. Zopakovala obavu, že pri jednom obvode hrozí riziko, že všetci poslanci budú zvolení z jednej bytovky na sídlisku a zvyšok mesta nebude zastúpený vôbec.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv konštatoval, že nepozná lokálne geografické detaily mesta Žarnovica, avšak problematiku prenecháva vedúcemu prieskumu Petrovi Gombolovi.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv zdôraznil, že úrad sa zásadne odmieta vyjadrovať k tomu, ktorá z týchto alternatív je pre mesto lepšia či vhodnejšia. Určenie volebného modelu je výsostným a autonómnym právom samotného mesta a jeho zastupiteľstva. Úlohou štátneho orgánu je výhradne kontrola dodržiavania zákonných a ústavných mantinelov. Lokálny kontext, sociálne väzby a potreby územia najlepšie pozná samotné vedenie samosprávy, preto rozhodnutie musí vzniknúť na miestnej úrovni.

Alena Kazimírová, primátorka mesta Žarnovica vyjadrila pochopenie pre toto stanovisko, no položila otázku z druhej strany – aká je celoslovenská prax na základe poznatkov z doterajších kontrol, t. j. či mestá na Slovensku preferujú skôr viacero obvodov, alebo jeden celomestský obvod.

Peter Gombala, právny expert a vedúci prieskumného tímu Kancelárie verejného ochrancu práv uviedol, že úrad presnú štatistiku nemá, pretože predmetom ich celoslovenského prieskumu boli výhradne tie mestá, ktoré majú zriadených viacero obvodov. V mestách s jedným volebným obvodom totiž problém disproporcie a porušovania rovnosti hlasov z povahy veci nevzniká, preto ich úrad neskúmal.

Jozef Božik, predseda ZMOS zdieľal vlastnú pedagogickú a odbornú skúsenosť, podľa ktorej majú všetky slovenské mestá, ako aj väčšie obce (nad 3 000 až 4 000 obyvateľov) štandardne zriadených viacero volebných obvodov. Zároveň poukázal na výrazný paradox slovenského volebného systému. Kým na komunálnej úrovni sa prísne vyžaduje rovnosť váhy hlasov medzi obvodmi, pre voľby do Národnej rady SR je celé Slovensko (5,4 milióna obyvateľov) zadenované ako jeden jediný volebný obvod. Tento stav označil za absolútne nesprávny („chorý“), pričom pripomenul rok 1998, kedy tento systém zaviedla vtedajšia vládna moc. Napriek vtedajšej ostrej kritike a sľubom o zmene tento stav trvá dodnes. Výsledkom je, že mnohé regióny nemajú už viac ako dve desaťročia reálnu šancu mať v parlamente svojho zástupcu. Spýtal sa ombudsmana, či sa úrad plánuje zaoberať ústavnosťou tohto celoštátneho nastavenia.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv odpovedal, že úrad sa touto témou doteraz nikdy nezaoberal a nemal ju predloženú na stole. Vyjadril však názor, že zákonodarca má v rámci ústavných limitov mimoriadne širokú mieru vlastnej politickej úvahy o tom, aký volebný systém pre štát nastaví.

3. Záver

Jozef Božik, predseda ZMOS konštatoval, že zoznam prihlásených do diskusie je vyčerpaný. Oficiálne poďakoval verejnému ochrancovi práv Róbertovi Dobrovodskému a jeho tímu, ako aj JUDr. Petrovi Mihálovi za zastupovanie Generálnej prokuratúry SR za ich čas a prínos do diskusie. Rovnako poďakoval všetkým prítomným primátorom, primátorkám, viceprimátorom a prednostom, ktorí sledovali toto online stretnutie zamerané na legislatívnu prípravu komunálnych volieb. Vyjadril presvedčenie, že stretnutie splnilo svoj účel.

Zopakoval záverečnú dohodu, že úrad ombudsmana vypracuje prehľadný, jednostranový list (formát A4), ktorý zrozumiteľne zhrnie kľúčové závery prieskumov, judikatúru a stav na Ústavnom súde SR (Bratislava, Košice). Tento oficiálny dokument podpísaný celoštátnou autoritou bude zaslaný všetkým primátorom elektronicky, aby sa oň mohli verejne oprieť a prečítať ho na zasadnutiach zastupiteľstiev pred poslancami a občanmi.

Zároveň potvrdil, že Kancelária ZMOS zostáva plne k dispozícii pre ďalšie konzultácie. Poprial všetkým účastníkom z celého územia Slovenska veľa úspechov v ich práci, poďakoval za účasť a rokovanie vyhlásil za ukončené.

Prílohy

Príloha č. 1: ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Rozhodnutie Ústavného súdu SR vo veci prípravy a priebehu volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Galanta*. Ústavný súd SR, 1994.

Príloha č. 2: SOTOLÁŘOVÁ, Mária. *Odborné právne stanovisko dopĺňujúce otázky týkajúce sa určenia volebných obvodov.*

Príloha č. 3: ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA. Určenie volebných obvodov a stanovenie počtu poslancov v nich. *Komunálny spravodajca*. 2018, č. 22.

Príloha č. 4: KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV. *Spôsob určovania volebných obvodov a rozdelenia poslancových mandátov v mestskom zastupiteľstve Bratislava: Tlačová správa*. Bratislava: Kancelária VOP, 2. február 2026.

Internetové zdroje

KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV. *Ústavnosť volebných obvodov je otázkou dôvery v samosprávu* [online]. Bratislava: Kancelária VOP, 23. január 2026. Dostupné na: <https://vop.gov.sk/ustavnost-volebnych-obvodov-je-otazkou-dovery-v-samospravu/>

KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV. *Rovnosť volebného práva musí byť realitou, nie iba ústavnou deklaráciou* [online]. Bratislava: Kancelária VOP, 15. jún 2026. Dostupné na: <https://vop.gov.sk/rovnost-volebneho-prava-musi-byt-realitou-nie-iba-ustavnou-deklaraciou/>

KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV. *Podal som návrh na Ústavný súd pre možné porušenie rovnosti volebného práva v Košiciach* [online]. Bratislava: Kancelária VOP, 1. jún 2026. Dostupné na: <https://vop.gov.sk/podal-som-navrh-na-ustavny-sud-pre-mozne-porusenie-rovnosti-volebneho-prava-v-kosiciach-ziadam-aj-pozastavenie-ucinnosti-zakona-este-pred-volbami-v-oktobri-2026-ocenujem-pripravenost-poslanca-narodn/>

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* [online]. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, portál Slov-Lex, 1. jún 2026. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/180/20260601>

Mgr. Branislav Tréger, PhD.
predseda Komory miest

doc. PaedDr. Jozef Božik, PhD.
predseda ZMOS

Zapísala: Xénia Domaracká
tajomníčka KM

Č. 3

1. Podľa § 9 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov sa pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode.

2. Systematika § 9 citovaného zákona pritom určuje, že povinnosť utvoriť viacmandátové volebné obvody je primárna. Naplnenie ostatných požiadaviek zákona, konkretizovaných týmto ustanovením, neráta s možnosťou jej modifikácie.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL.ÚS 17/95 z 8. februára 1995)

Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci volebnej sťažnosti Mestskej organizácie Hnutia za demokratické Slovensko v Galante proti príprave a priebehu volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Galanta, konaných 18. a 19. novembra 1994 takto

r o z h o d o l :

Voľby vo volebných obvodoch mesta Galanta č. 6 - Hody, č. 7 - Javorinka a č. 8 - Nebojsa vyhlasuje za neplatné.

O d ô v o d n e n i e :

Mestská organizácia Hnutia za demokratické Slovensko v Galante podala Ústavnému súdu Slovenskej republiky dňa 1. 12. 1994 volebnú sťažnosť. V tejto sťažnosti uviedla, že pri príprave volieb do orgánu samosprávy obce a napokon vo voľbách samotných bol porušený zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov. Konkrétne malo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 9 ods. 1 citovaného zákona v tom, že tri z ôsmich volebných obvodov, vytvorených v meste Galante pre voľby konané dňa 18. a 19. novembra 1994 boli jednomandátové. Týkalo sa to volebných obvodov č. 6 - mestská časť Hody, č. 7 - mestská časť Javorinka a č. 8 - mestská časť Nebojsa. Na výzvu súdu

došlo k doplnku pôvodnej sťažnosti, v ktorom sa uvádza, že voľby do miestneho zastupiteľstva boli vykonané napriek tomuto zjavnému porušeniu zákona o voľbách.

Ústavný súd sťažnosť dňa 2. februára 1995 predbežne prerokoval s tým, že po odstránení niektorých väd v súlade s ust. § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov bola prijatá na ďalšie konanie.

V konaní o sťažnosti ústavný súd vykonal dokazovanie, v rámci ktorého sa oboznámil s obsahom zápisnice (predovšetkým tej časti, ktorá sa týka prejednávanej veci) z 27. zasadnutia Mestského zastupiteľstva mesta Galanta konaného dňa 6. 9. 1994 a uznesenia na ňom prijatého, s obsahom zápisnice (jej príslušnej časti) Slovenskej volebnej komisie, spísanej na jej prvom zasadnutí dňa 24. októbra 1994, s obsahom vyjadrenia primátora mesta Galanta Ing. Z. H. k obsahu sťažnosti a s obsahom zápisnice mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste Galanta do mestského zastupiteľstva konaných dňa 18. a 19. novembra 1994.

Mestské zastupiteľstvo mesta Galanta na svojom 27. zasadnutí konanom dňa 6. 9. 1994 prijalo uznesenie, na základe ktorého bolo na území mesta Galanta pre voľby do samosprávy obce v roku 1994 vytvorených osem volebných obvodov. Ďalej podľa tohto uznesenia bolo určené, že z celkového počtu 30 poslancov bude do mestského zastupiteľstva vo volebných obvodoch 6 až 8 zvolených po jednom poslancovi.

Zo zápisnice Slovenskej volebnej komisie spísanej na jej prvom zasadnutí konanom dňa 24. októbra 1994 ústavný súd zistil, že Štatistický úrad Slovenskej republiky komisiu upozornil na vytvorenie jednomandátových volebných obvodov v 11 obciach a mestách Slovenskej republiky. Slovenská volebná komisia prijala uznesenie č. 3, v ktorom konštatuje, že "... v obciach a mestách Slovenskej republiky: Galanta (a ďalších 10 obcí) bol porušený § 9 ods. 1 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov tým, že boli vytvorené jednomandátové volebné obvody pre voľby poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva".

Primátor mesta Galanta Ing. Z. H. vo svojom vyjadrení k volebnej sťažnosti zopakoval formálne znenie uznesenia mestského zastupiteľstva ohľadne vytvorenia volebných obvodov a určenia počtu poslancov, ktorí v jednotlivých obvodoch mali byť zvolení. Uviedol ďalej, že

počet poslancov v jednotlivých volebných obvodoch sa určil pomerne k počtu obyvateľov v tom-ktorom volebnom obvode. Rešpektujúc zásadu pomernosti občanov volebného obvodu boli vo volebných obvodoch č. 6, č. 7 a č. 8 vytvorené jednomandátové volebné obvody. Tieto volebné obvody boli podľa vyjadrenia primátora vytvorené v súlade s ust. § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, pretože ich hranice boli totožné s hranicami mestských častí. Ďalej primátor vo vyjadrení potvrdil, že na porušenie zákona "boli upozornení" Slovenskou volebnou komisiou i okresným prokurátorom v Galante, avšak až 9. októbra 1994, t.j. po termíne odovzdávania kandidátnych listín, kedy by, podľa jeho názoru, každá zmena volebných obvodov a počtu poslancov, ktorí sa majú v nich voliť, bola porušením iných ustanovení volebného zákona.

Napokon bolo vo vyjadrení uvedené, že rovnakým spôsobom boli vykonané bez námietok i predchádzajúce komunálne voľby a že v sporných volebných obvodoch boli vo voľbách 18. a 19. 11. 1994 zvolení za poslancov kandidáti, uvedení na kandidátnej listine Hnutia za demokratické Slovensko.

Zo zápisnice mestskej volebnej komisie ústavný súd zistil, že táto komisia správoplatnila voľbu 30 poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Galanta.

Ústavný súd skonštatoval, že predseda Národnej rady Slovenskej republiky nevykonal ohľadne volieb do Mestského zastupiteľstva mesta Galanta opatrenie v zmysle § 48 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb.

Na základe zisteného skutkového stavu ústavný súd dospel k nasledovnému právnomu hodnoteniu a záveru:

Podľa § 9 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov sa pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode.

Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia sa v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, hranice volebných obvodov zhodujú s hranicami mestských častí.

Z pojmu "viacmandátové" volebné obvody a z ďalšieho textu prvého odseku citovaného ustanovenia vyplýva, že počet poslancov z jedného volebného obvodu sa môže pohybovať v rozsahu 2 až 12 poslancov. Požiadavka diktovaná týmto textom sa môže dostať do konfliktu s požiadavkou obsiahnutou v texte odseku 4 iba zdanlivo, eventuálne v prípade, keď sa pri príprave volieb ignoruje potreba rešpektovať ich súčasne. Pritom systematika § 9 určuje, že povinnosť vytvoriť viacmandátové volebné obvody je primárna. Naplnenie ostatných požiadaviek zákona, konkretizovaných týmto ustanovením neráta s možnosťou jej modifikácie. Rešpektovanie počtu kandidátov na poslancov v závislosti od počtu voličov v jednotlivých volebných obvodoch je preto pri príprave volieb potrebné zvažovať s ohľadom na celkový počet poslancov, ktorí majú tvoriť mestské zastupiteľstvo.

Skutočnosť, že konštatované pochybenie nebolo možné napraviť bez obídienia ďalších ustanovení zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, ako to uvádza primátor mesta vo svojom vyjadrení, nijakým spôsobom neovplyvňuje povinnosť ústavného súdu po zistení nezákonnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy vydať v súlade s ust. § 59 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. príslušný nález.

Podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona č. 38/1993 Z. z. môže ústavný súd vyhlásiť voľby za neplatné. Za neplatné vyhlásil voľby v tých volebných obvodoch mesta Galanta, v ktorých došlo k nespornému porušeniu zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov v ust. § 9 ods. 1 tohto zákona. Za neplatné vyhlásil voľby v tých volebných obvodoch mesta Galanta, v ktorých k takémuto porušeniu došlo tak, ako to bolo uvedené v sťažnosti Mestskej organizácie Hnutia za demokratické Slovensko v Galante.

JUDr. Mária SOTOLÁŘOVÁ
advokát

zapísaný v zozname advokátov vedenom

tel./zázn.: 055/622 79 17

tel./fax : 055/622 79 16

Sp. zn.: KIS 30/2012 Sm

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

040 01 Košice, Južná trieda č. 1

Slovenskou advokátskou komorou pod č. 0817

E-mail: sotolar@sotolar.sk

V Košiciach dňa 21.10.2021

Titl.

Do rúk

JUDr. Evy Privitzerovej

Mestský úrad

Prievidza

Vec : Odborné právne stanovisko

V rámci zmluvy o poskytovaní právnej pomoci na základe Vašej žiadosti som preštudovala príslušnú právnu úpravu, literatúru a judikatúru a na základe toho podávam vo veci toto

o d b o r n é p r á v n e s t a n o v i s k o

Predmetom tohto stanoviska je zodpovedanie doplňujúcich otázok týkajúcich sa určenia volebných obvodov podľa zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

1. Je možné určiť a zverejniť volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva pred vydaním rozhodnutia o vyhlásení volieb?
2. Je možné v meste Prievidza zriadiť jednomandátové volebné obvody? Je na to potrebné, aby sa mesto členilo na mestské časti v štatúte mesta?

Právna úprava a právny rozbor

Právna úprava danej problematiky je obsiahnutá v :

1. Ústave Slovenskej republiky
2. zákone č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
3. zákone Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Vzhľadom na to, že k problematike určenia volebných obvodov podľa zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sme Vám poskytli odborné právne stanovisko 6.10.2021 a dané stanovisko obsahovalo aj prehľad právnej úpravy a tiež z dôvodu aby sme sa zbytočne neopakovali, obsahuje toto právne stanovisko len právny rozbor položených otázok.

Ad. 1. / Je možné určiť a zverejniť volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva pred vydaním rozhodnutia o vyhlásení volieb?

Na túto otázku sme Vám už odpovedali v predchádzajúcom stanovisku a na danom stanovisku zotrvávame.

Podľa § 166 ods.3 zák. č. 180/2014 Z. z. platí :

„ Volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich určí a zverejní obecné zastupiteľstvo v lehote uvedenej v rozhodnutí o vyhlásení volieb. “

Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že nielen zverejnenie ale aj určenie volebných obvodov a počtu poslancov v nich je naviazané na lehotu určenú v rozhodnutí o vyhlásení volieb.

Ad. 2. / Je možné v meste Prievidza zriadiť jednomandátové volebné obvody? Je na to potrebné, aby sa mesto členilo na mestské časti v štatúte mesta?

Podľa § 166 ods.1 zák. č. 180/2014 Z. z. platí :

„Pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov obecného zastupiteľstva v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva. “

Podľa § 166 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev je možné vytvoriť len viacmandátové volebné obvody, t.j. najmenej 2 poslanci v jednom volebnom obvode.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 17/95 - vyhlásil za neplatné voľby vo volebných obvodoch, ktoré boli určené ako jednomandátové.

Jednomandátové volebné obvody pre voľby poslancov obecných (mestských) zastupiteľstiev možno utvoriť len :

- v mestách, ktoré sa členia na mestské časti,
- ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva.

Pojem mestská časť je pojem s rovnakým významom ako pojem časť obce len s tým rozdielom, že mestská časť sa týka obcí, ktoré sú mestami.

Členenie mesta na mestské časti teda upravuje § 2 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktorý znie :

„(1) Územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie alebo viac katastrálnych území.

(2) Územie obce sa môže členiť na časti obce. Časť obce má vlastný názov; časť obce nemusí mať vlastné katastrálne územie.

(3) Obec zriaďuje, zrušuje, rozdeľuje alebo obce zlučuje vládou nariadením. Rozhodnúť o tom možno iba so súhlasom obce a na základe stanoviska okresného úradu v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa obec nachádza.

(4) Inou zmenou územia obce ako v odseku 3 je

a) zmena hraníc územia obce v súvislosti so zmenou priebehu štátnej hranice,

b) iná zmena hraníc územia obce ako v písmene a),

c) zriadenie, zrušenie, rozdelenie alebo zlúčenie častí obce.

(5) Ak osobitný predpis neustanovuje inak, o inej zmene územia obce podľa odseku 4 písm. b) a c) rozhoduje so súhlasom obce okresný úrad v sídle kraja.

(6) Ministerstvo vedie zoznam obcí a ich častí, ktorý uverejňuje na svojom webovom sídle. Ministerstvo určuje číselné kódy časti obce.

(7) zrušený od 1.4.2010

(8) zrušený od 1.4.2010 do 30.6.2015

(9) zrušený od 1.4.2010

Územie obce sa môže členiť na časti obce. Každá časť obce musí byť pomenovaná. Časť obce nemusí mať vlastné katastrálne územie.

Zriadenie časti obce – mesta je inou zmenou územia obce – mesta podľa § 2 ods. 4 písm. c) zákona č.369/1990 Zb. a o tejto zmene rozhoduje okresný úrad v sídle kraja.

Podľa § 1a zák.č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov platí :

Názov obce

(1) **Obec a jej časť má svoj názov.** Názov obce a jej časti sa uvádza v štátnom jazyku.

1b) Označovanie obce v inom jazyku upravuje osobitný zákon. 1c)

(2) Názov obce určuje alebo mení vláda Slovenskej republiky (ďalej len "vláda") nariadením: názov obce možno zmeniť iba so súhlasom obce. Názvy častí obcí určuje a mení Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") na návrh obce.

(3) Názov novej obce a jej časti sa určuje spravidla podľa názvu časti obce, názvu miestnej časti, podľa pomenovania významného prírodného útvaru, javu alebo historickej udalosti súvisiacej s územím obce alebo nežijúcej významnej osobnosti.

(4) Obec, ktorá vznikne zlúčením obcí, má spravidla názov jednej zo zlučovaných obcí. Ak zlučované obce neustanovia v dohode o zlúčení obcí názov novej obce, lebo sa na ňom nedohodli, navrhne ho ministerstvo. Výnimočne možno určiť aj zložený názov obce.

(5) Obec, ktorá vznikne rozdelením obce, má spravidla názov, ktorý mala ako časť obce. Ak nová obec nevznikla z bývalej časti obce, určí sa jej názov podľa odseku 3.

(6) Nepripustný je názov obce a názov časti obce, ktorý je dlhý, duplicitný, urážajúci mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie alebo je nepriliehavý vzhľadom na historický vývin územia.

(7) Ak sa má určiť alebo zmeniť názov obce alebo jej časti v súvislosti so zmenou územia obce, obe zmeny treba vykonať s rovnakou účinnosťou.

S úctou,

JUDr. Mária Sotolářová
advokátka

PREHĽAD PRÁVNÝCH PREDPISOV

Voľby do orgánov samosprávy obcí

Milé kolegyne, vážení kolegovia,
v súvislosti s prípravou komunálnych volieb je zo strany miest a obcí potrebné zabezpečiť viaceré povinnosti, ktoré sú upravené lehotami a termínmi.

V aktuálnom vydaní Komunálneho spravodajcu sme sa sústredili na určenie volebných obvodov a stanovenie počtu poslancov v nich. Súčasťou materiálu je aj vzor uznesenia obecného/mestského zastupiteľstva k tejto problematike.

Michal Sýkora, predseda ZMOS

Predmet:

- **Voľby do orgánov samosprávy obcí – 10. november 2018**

I. Východiská

Od 10. 7. 2018 je účinné rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 203/2018 Z. z.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 20 a § 181 ods. 1 a 2 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyhlásil voľby do orgánov samosprávy obcí a určil

- 1.) deň ich konania na sobotu 10. novembra 2018,
- 2.) lehotu na určenie volebných obvodov pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev, počtu poslancov obecných zastupiteľstiev v nich do 17. augusta 2018,
- 3.) lehotu na utvorenie volebných okrskov a určenie volebných miestností do 11. septembra 2018,
- 4.) lehotu na utvorenie miestnych volebných komisií do 11. septembra 2018 a lehotu na ich prvé zasadanie do 18. septembra 2018.

II. Teória a výklad

Podľa zhora uvedeného rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky je potrebné, aby **v termíne od 10. júla 2018 do 17. augusta 2018 obecné zastupiteľstvo určilo a zverejnilo pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev volebné obvody a počet poslancov obecných zastupiteľstiev v nich.**

Pri schvaľovaní predmetného uznesenia – **viď pripojený vzor** – treba rešpektovať aj prislúchajúcu judikatúru Ústavného súdu SR (*najmä pokiaľ ide o volebné obvody a poslancov v mestských častiach*):

Podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 96/07: „Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patril jeden hlas, resp. rovnaký počet hlasov ako iným voličom, a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (príp. iného) mandátu.

Zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (platí aj pre súčasný zákon č. 180/2014 Z. z. – poznámka spracovateľov) **ukladá vytvoriť volebné obvody a určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal približne rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Obecné zastupiteľstvo môže pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť aj iné kritériá, ale len vtedy, ak ich uplatnením nedôjde k značným disproporciám v počte obyvateľov pripadajúcich na jednotlivý poslanecký mandát. Veľké rozdiely v počte občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody.**

... vyplýva požiadavka, aby sa v meste, ktoré sa člení na mestské časti, vytvorili hranice volebných obvodov tak, aby nepresahovali hranice mestských častí. Účel tohto ustanovenia možno vidieť okrem iného v tom, aby sa vytvorili podmienky na to, aby príslušnú mestskú časť v mestskom zastupiteľstve zastupoval poslanec (poslanci) zvolený obyvateľmi tejto mestskej časti. Ústavný súd Slovenskej republiky nespochybňuje, že záujem obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (poslanca nimi zvoleného) má charakter legitímneho verejného záujmu, zároveň ale pripomína, že **pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo Ústavou Slovenskej republiky, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.“**

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 50/99: „Ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že základným predpokladom každých volieb (aj volieb do obecného zastupiteľstva) je rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení volieb (príp. nových volieb) zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Prihliadať nemožno na uznesenie Obecného zastupiteľstva v, ktorým obecné zastupiteľstvo určilo pre komunálne voľby v roku 1998 jeden volebný obvod s dvoma volebnými okrskami a 12 poslancov, lebo nie je v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (v súčasnosti § 166 ods. 3 zák. č. 180/2014 Z. z. v platnom znení – poznámka spracovateľov). **Bolo vydané pred rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky ... Z uvedených skutkových zistení a stanovísk ústavného súdu vyplýva jednoznačný záver o tom, že Obecné zastupiteľstvo obce nesplnilo úlohu, ktorá mu bola uložená v prílohe č. 2 rozhodnutia predsedu Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1999 Z. z. zo 4. januára 1999 o vyhlásení nových volieb do orgánov samosprávy obcí, t. j. do 4. februára 1999 neurčilo počet volebných obvodov a počet ... poslancov, ktorí sa mali voliť v nových voľbách do orgánov samosprávy obcí ...**

... pre voľby poslancov Obecného zastupiteľstva v obci neboli vytvorené všetky základné zákonné predpoklady na ich legitímny priebeh. Nebolo totiž vydané rozhodnutie obecného zastupiteľstva v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (v súčasnosti § 166 ods. 3 zák. č. 180/2014 Z. z. v platnom znení – poznámka spracovateľov) o počte volebných obvodov a počte poslancov v nich. Bez splnenia tejto podmienky sa voľby nemohli vykonať v súlade so zákonom“.

III. Praktické návody a riešenia

Vzor uznesenia obecného zastupiteľstva podľa § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 203/2018 Z. z.

Uznesenie č..... :

Obecné zastupiteľstvo obce

na základe § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v súlade s rozhodnutím predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 203/2018 Z. z. **určuje pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev, ktoré budú vykonané dňa 10. novembra 2018 volebné obvody a počet poslancov obecného zastupiteľstva v nich takto:**

1./

- **volebný obvod č. 1 tvoria ulice :**

.....

.....

- **volebný obvod č. 2 tvoria ulice :**

.....

.....

- **volebný obvod č. 3 tvoria ulice :**

.....

.....

2./

volebný obvod č. 1 - počet poslancov:

volebný obvod č. 2 - počet poslancov:

volebný obvod č. 3 - počet poslancov:

Výsledky hlasovania: Prítomní

Za

Proti

Zdržali sa

Vydáva: ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Redakčná rada: Michal Sýkora, predseda • JUDr. Jozef Sotolář, podpredseda • PhDr. Michal Kaliňák, tajomník

www.zmos.sk, EV 5286/15

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV SA OBRÁTIL NA ÚSTAVNÝ SÚD: VOLEBNÉ OBVODY V BRATISLAVE PORUŠUJÚ PRINCÍP ROVNOSTI HLASOV

Bratislava 2. februára 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský podal 29. 1. 2026 na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade ustanovenia § 11 ods. 2 zákona o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave s Ústavou SR a Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach.

Napadnuté ustanovenie upravuje spôsob určovania volebných obvodov a rozdelenia poslaneckých mandátov v mestskom zastupiteľstve Bratislavy. Podľa verejného ochrancu práv však táto právna úprava **systematicky narúša rovnosť aktívneho aj pasívneho volebného práva obyvateľov hlavného mesta**.

Rovnosť volebného práva je základ demokracie

Podľa Ústavy SR má každý občan právo voliť a byť volený za rovnakých podmienok. Jedným zo základných pilierov demokracie je zásada „**jeden človek – jeden hlas**“, teda požiadavka, aby mal hlas každého voliča približne rovnakú váhu.

„Rovnosť volebného práva nie je abstraktný princíp. Znamená, že každý hlas má mať porovnateľnú váhu a každý kandidát porovnateľnú šancu uspieť. Ak sa tieto rozdiely výrazne prehľujú, ide o porušenie ústavy,“ zdôrazňuje verejný ochranca práv.

Povinné zastúpenie mestských častí deformuje volebný výsledok

Zákon o hlavnom meste vyžaduje, aby mala každá mestská časť Bratislavy v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca, bez ohľadu na počet jej obyvateľov. Podľa ombudsmana táto podmienka znemožňuje vytvorenie volebných obvodov s približne rovnakým počtom obyvateľov na jeden mandát.

V praxi to znamená, že mestské časti s niekoľkonásobne rozdielnym počtom obyvateľov majú rovnaké zastúpenie, čo vedie k výrazným rozdielom vo váhe hlasov.

„Záujem na tom, aby mala každá mestská časť 'svojho' poslanca, je legitímny. Nemôže však mať prednosť pred ústavne chráneným právom občanov na rovné volebné právo,“ uvádza Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.

Extrémne rozdiely: niekde stačia stovky hlasov, inde tisíce

Verejný ochranca práv vo svojom návrhu poukazuje aj na konkrétne dôsledky aplikácie zákona v posledných komunálnych voľbách v roku 2022. Analýza ukázala, že rozdiely v počte obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca mestského zastupiteľstva dosahovali extrémne hodnoty.

V niektorých volebných obvodoch stačilo na zvolenie poslanca niekoľko stoviek hlasov, zatiaľ čo v iných neuspeli kandidáti ani so ziskom niekoľkých tisíc hlasov.

„Takéto rozdiely znamenajú, že hlas jedného voliča má v Bratislave aj niekoľkonásobne vyššiu váhu než hlas iného. To je v rozpore so samotnou podstatou demokratických volieb,“ upozorňuje verejný ochranca práv.

Bratislava vyčnieva negatívne aj v porovnaní s inými mestami

Podľa výsledkov prieskumu verejného ochrancu práv ide o najvýraznejšie porušenia rovnosti volebného práva spomedzi všetkých miest na Slovensku. Zatiaľ čo v iných mestách je možné volebnými obvodmi pružnejšie reagovať na demografické zmeny, Bratislava je viazaná rigidnou zákonnou úpravou.

Zaujímavosťou je, že mesto Košice, ktoré má rovnako mestské časti so samosprávnym postavením, v minulosti od obdobnej úpravy upustilo a riadi sa všeobecnými pravidlami volebného zákona.

„Príklad Košíc ukazuje, že rešpektovanie rovnosti volebného práva je možné aj v mestách s mestskými časťami. Súčasná úprava v Bratislave preto nie je nevyhnutná ani neospravedlňiteľná,“ konštatuje verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Demografický vývoj problém ešte prehľbuje

Verejný ochranca práv upozorňuje aj na to, že zákon neumožňuje primerane reagovať na dlhodobý demografický vývoj, ktorý je v Bratislave výrazne nerovnomerný. Niektoré mestské časti rastú dynamicky, iné majú dlhodobo nízky počet obyvateľov.

„Zakonzervovanie hraníc volebných obvodov bez možnosti zohľadniť vývoj populácie znamená, že nerovnosť volebného práva sa bude v budúcnosti ešte zvyšovať,“ varuje verejný ochranca práv.

Cieľom je ochrana základných práv občanov

Verejný ochranca práv zdôrazňuje, že jeho návrh nesmeruje proti samospráve hlavného mesta ani proti mestským častiam. Jeho cieľom je ochrana základných práv obyvateľov Bratislavy a nastavenie pravidiel, ktoré budú zodpovedať ústavným princípom.

„Úlohou verejného ochrancu práv je zasiahnuť tam, kde právna úprava spôsobuje systémové porušovanie základných práv. V tomto prípade ide o právo voliť a byť volený za rovnakých podmienok,“ uzatvára verejný ochranca práv.

Prílohy:

[Podanie verejného ochrancu práv na Ústavný súd Slovenskej republiky](#)

Súvisiace správy:

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2026/02/Tlacova-sprava-VOP-02.-02.-2026.pdf>

<https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2026/02/Priloha-tlacovejs-pravy-VOP-02.-02.-2026-VYSLEDKY-Prieskum-dodrziavania-rovnosti-volebneho-prava-vo-volebnych-obvodoch.pdf>

<https://www.teraz.sk/slovensko/rdobrovodsky-volebne-obvody-v-bratis/937100-clanok.html>

<https://vop.gov.sk/volici-a-kandidati-mensich-volebnych-obvodov-v-poltari-boli-zvyhodneni-mesto-porusilo-rovnost-volebneho-prava-vykonam-komplexny-prieskum-na-slovensku/>

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

6

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 8/2026-56

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a sudcov Jany Baricovej, Miroslava Duriša, Libora Duľu, Ladislava Duditša, Rastislava Kaššáka, Miloša Maďara (sudca spravodajca), Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Roberta Šorla o **návrhu verejného ochrancu práv** na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 11 ods. 2 druhej vety zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov s Ústavou Slovenskej republiky a Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach takto

r o z h o d o l :

1. Ustanovenie § 11 ods. 2 druhá veta zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov **n i e j e** v súlade s čl. 13 ods. 4 ústavy, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy, s čl. 69 ods. 2 ústavy a s čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.
2. Vo zvyšnej časti návrhu verejného ochrancu práv **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov

1. Ústavnému súdu bol 29. januára 2026 doručený návrh verejného ochrancu práv podľa čl. 151a ods. 2 v spojení s čl. 130 ods. 1 písm. h) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na začatie konania v zmysle čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a podľa § 74 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súlade § 11 ods. 2 druhej vety (ďalej aj „napadnuté ustanovenie“) zákona Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hlavnom meste SR“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 30 ods. 1, 3 a 4 samostatne, ako aj v spojení

s čl. 12 ods. 2 a čl. 31 ústavy, čl. 69 ods. 2 ústavy a s čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“).

2. V zmysle napadnutého ustanovenia mestské zastupiteľstvo určí počet poslancov volených v jednotlivých mestských častiach podľa podielu počtu obyvateľov mestskej časti na celkovom počte obyvateľov hlavného mesta, pričom každá z nich má v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca. Verejný ochranca práv podal návrh na začatie konania z vlastnej iniciatívy, a to z dôvodu presvedčenia o „*ohrození, resp. porušení rovnosti aktívneho a pasívneho volebného práva*“ podľa referenčných noriem ústavy a medzinárodného paktu. V návrhu prízvukuje, že ohrozenie „*nie je teoretické, ale... prejavuje sa v aplikačnej praxi mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy pri určovaní volebných obvodov pred voľbami do orgánov samosprávy obcí*“. Verejný ochranca práv taktiež pripomína postavenie mestského zastupiteľstva v kontexte svojej pôsobnosti zahŕňajúcej okrem iného aj konania, rozhodnutia a iné zásahy orgánov územnej samosprávy.

3. Verejný ochranca práv si v návrhu všíma, že napadnuté ustanovenie bolo už v minulosti predmetom konania o súlade právnych predpisov vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/05. Ústavný súd v nej zamietol návrh na vyslovenie nesúlady, ktorý bol podaný generálnym prokurátorom Slovenskej republiky. Ústavným základom pre zamietnutie bolo znenie čl. 131 ods. 1 druhej a tretej vety ústavy v znení účinnom do 31. decembra 2020: „*Plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.*“ Podľa verejného ochrancu práv nešlo o rozhodnutie o veci samej, a je preto vylúčené, že by uznesenie sp. zn. PL. ÚS 6/05 vytváralo prekážku veci rozhodnutej (*res iudicata*), a tým aj neprípustnosť návrhu v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

4. Návrh ďalej obsahuje argumentáciu nadväzujúcu na prvú vetu z § 11 ods. 2 zákona o hlavnom meste SR, pevne určujúcu počet všetkých poslancov mestského zastupiteľstva na 45. Verejný ochranca práv akcentuje súvisiacu všeobecnú úpravu zo zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný kódex“) a prechádza k jadrú svojej výhrady: ak napadnuté ustanovenie určuje, že každá mestská časť hlavného mesta musí mať v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca bez ohľadu na počet obyvateľov mestskej časti, potom **každá mestská časť musí predstavovať minimálne jeden samostatný volebný obvod**. Napadnuté ustanovenie tak vyzdvihuje povinné zastúpenie mestských častí, resp. ich obyvateľov, **na úkor pomeru obyvateľov mestskej časti na celkovom počte obyvateľov hlavného mesta**. To podľa verejného ochrancu práv spôsobuje „*narušenie rovnosti aktívneho, ako aj pasívneho volebného práva, a to len s mimoriadne obmedzenou možnosťou mestského zastupiteľstva samostatne korigovať uvedenú nerovnosť*“.

5. Verejný ochranca práv v ďalších častiach návrhu vysvetľuje podstatu a účel volebného práva s odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu či vedeckú spisbu. Pripomína jeho základné kvality a z nich následne rovnosť volebného práva, ktorú označuje za odvodenú od širšie ponímanej rovnosti ľudí v dôstojnosti a v právach, prepájajúc túto rovnosť ľudí so zákazom diskriminácie. Poukazuje tiež na osobitné ústavné ukotvenie rovnosti volebného práva na úrovni volieb do orgánov územnej samosprávy v zmysle čl. 69 ods. 2 ústavy. Na podklade rozhodovacej činnosti ústavného súdu charakterizuje rovnosť volebného práva ako právo každého voliča „*odovzdať*“

vo voľbách jeden hlas, pričom tento hlas bude mať rovnaký vplyv na výsledok volieb, ako hlasy všetkých ostatných voličov“. Zaručuje sa ním „aj rovnaká váha hlasu – teda zachovanie rovnakého pomeru medzi jednotlivými odovzdanými hlasmi pri určovaní volebného výsledku“. Takto identifikovaná rovnosť vo váhe každého voliča má podľa verejného ochrancu práv tiež zrkadlový odraz aj v pasívnom volebnom práve. Na rovnosť volebného práva tiež poukazuje v kontexte nálezu sp. zn. PL. ÚS 19/98 a uznesenia sp. zn. IV. ÚS 96/07.

6. Napadnuté ustanovenie má podľa verejného ochrancu práv mimoriadny vplyv na rovnosť volebného práva preto, lebo ovplyvňuje váhu jednotlivých hlasov voličov, i keď s odkazom na rozhodovacia činnosť ústavného súdu uznáva, že rovnosť volebného práva nie je absolútnym právom, pričom ústavne akceptovateľným modelom je aj utváranie volebných obvodov podľa počtu obyvateľov jednotlivých obvodov. V tejto súvislosti okrem iného odkazuje na 18. bod z uznesenia sp. zn. PL. ÚS 71/2018: „*Ústavný súd v zhode so svojim uznesením sp. zn. PL. ÚS 34/99 z 12. mája 1999... konštatuje, že orgán, ktorý určuje volebné obvody pre voľby podľa volebného zákona, je povinný vytvoriť volebné obvody s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal približne rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo podľa čl. 30 ods. 1 alebo čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.*“

7. Verejný ochranca práv je presvedčený o tom, že nesprávna konštrukcia volebných obvodov, v ktorých na jedného poslanca zastupiteľstva pripadajú výrazne odlišné počty obyvateľov, spôsobuje **materiálne narušenie rovnosti volebného práva**. Tento prístup nachádza aj v 49. bode odôvodnenia nálezu sp. zn. PL. ÚS 13/2023. S odkazom na právnu doktrínu tvrdí, že narušením princípu rovnosti volebného práva nastáva **malapportionment**: „*nerovnomerné, nevhodné, nesprávne vymedzenie volebných obvodov, ktoré spôsobuje, že sila hlasu jednotlivých voličov sa významne odlišuje.*“

8. Tento problém identifikoval verejný ochranca práv aj pri napadnutom ustanovení. Mestské zastupiteľstvo nie je oprávnené zohľadňovať počet obyvateľov pripadajúcich na každý poslancový mandát napriek zásadným rozdielom v počte obyvateľov mestských častí, keďže hranice volebných obvodov sú v hlavnom meste dané hranicami mestských častí, celkový počet poslancov mestského zastupiteľstva je stanovený pevne a zákon prikazuje zastúpenie každej mestskej časti jej „vlastným“ poslancom. Pri takto nastavenej zákonnej úprave mestské zastupiteľstvo nedokáže vychádzať ani z populačného vývoja v hlavnom meste a jeho mestských častiach. Verejný ochranca práv preto v nadväznosti na nerovnomerný populačný vývoj upozorňuje na riziko „*d’alšieho prehlbovania rozdielov v rovnosti volebného práva v budúcnosti*“.

9. Verejný ochranca práv v návrhu na začatie konania ďalej poukazuje na konkrétne prejavy aplikácie napadnutého ustanovenia, keď sprostredkúva dáta o počte obyvateľov a poslancov (celkovo a vo volebných obvodoch). Na podklade týchto dát určil priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v celom meste (celomestský priemer) a priemerný počet obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch (podiel počtu obyvateľov a počtu volených poslancov). Rozdiely medzi počtami obyvateľov na jedného poslanca prevádzajú na percentá, „*ktoré odhalia úroveň odchýlky... Čím je hodnota odchýlky vyššia od hodnoty 100 %, tým je váha hlasov voličov nižšia. A naopak, čím je hodnota odchýlky nižšia od hodnoty 100 %, tým je váha hlasov voličov vyššia... Rozdiely v potencialite váhy hlasov obyvateľov medzi*

niektorými volebnými obvodmi presiahli aj hodnoty 100 %, pričom najvyššie z nich predstavovali 146,19 % (rozdiel medzi obvodmi č. 9 a č. 14), 135,10 % (medzi obvodmi č. 9 a č. 15) a 120,23 % (medzi obvodmi č. 9 a č. 17). Extrémne rozdiely sú však aj medzi ostatnými volebnými obvodmi.“. Na to, čo verejný ochranca práv považuje za „extrémne rozdiely vo váhe volebného práva medzi jednotlivými obvodmi“, poukazuje aj prostredníctvom dát o počte hlasov potrebných na zvolenie za poslanca v rôznych mestských častiach. V návrhu tiež zdôrazňuje, že „disproporcie... neboli zapríčinené len nevhodným určením volebných obvodov zo strany mestského zastupiteľstva, ale priamo aplikáciou napadnutého ustanovenia zákona o hlavnom meste“. Keďže napadnutá úprava znemožňuje, aby na poslanecké mandáty pripadajúce na jednotlivé volebné obvody pripadal približne rovnaký počet obyvateľov obce, verejný ochranca práv ju považuje za nesúladnú s ústavným princípom rovnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 69 ods. 2 ústavy, ako aj s čl. 25 písm. b) medzinárodného paktu.

10. Neprípustnosť identifikovaných percentuálnych (pomerných) odchýlok verejný ochranca práv vyvodzuje aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (IV. ÚS 96/07 a neprípustnosť pomeru 10:1, taktiež sp. zn. PL. ÚS 34/99 a pomeru 5,1:1) a výkladu Výboru OSN pre ľudské práva vo veci István Matyus. Do pozornosti tiež dáva prístup Ústavného súdu Českej republiky, ktorý považoval v komunálnych voľbách za prijateľnú odchýlku 12 % (Pl. ÚS 52/10), a predovšetkým Kódex dobrej praxe vo volebných veciach vydaný Benátskou komisiou. Podľa neho by odchýlka „nemala byť väčšia ako 10 % a nikdy by nemala presiahnuť 15 %“. Verejný ochranca práv tiež poukazuje na rozhodnutie Štátneho súdu Dolného Saska (StGH 5/23 zo 16. decembra 2024), podľa ktorého „princíp rovnosti volebného práva je porušený pri odchýlke väčšej ako 25 %... odchýlky v rozmedzí 15 % až 25 % sú ospravedlniteľné len vo výnimočnom prípade, pričom so stúpajúcou odchýlkou stúpa aj nárok na intenzitu odôvodnenia výnimočnosti“. V podmienkach napadnutej právnej úpravy predstavovali „najväčšie rozdiely v rovnosti volebného práva a vo váhe hlasov obyvateľov hodnoty presahujúce 145 %, resp. pomer 67,97:1“.

11. V ďalšej časti návrhu na začatie konania verejný ochranca práv akceptuje záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve ako legitímny, čo podporuje s odkazom na uznesenia sp. zn. PL. ÚS 34/99 a sp. zn. IV. ÚS 96/07. Tvrdí však, že druhé menované uznesenie uznáva tento záujem ako legitímny len podmienene, ak utvorenie samostatných volebných obvodov v mestských častiach nezasiahne do ústavného princípu rovnosti volebného práva. Z prvého menovaného uznesenia zase akcentuje časť z odôvodnenia, podľa ktorej „veľké rozdiely v počtoch občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody“. Legitímny verejný záujem mestských častí na zastúpenie v mestskom zastupiteľstve nemá podľa verejného ochrancu práv ústavný rozmer: „Právo na územnú samosprávu, ktorej nositeľkou je aj obec (mesto), je ústavou v čl. 64 až čl. 71 vo všeobecnosti garantované pre obec ako celok, nie pre mestskú časť.“ Pri vzájomnej kolízii rovnosti volebného práva a záujmu na zastúpenie určitého územia obce uprednostňuje s rozsiahlymi odkazmi na vedeckú spisbu práve rovnosť volebného práva. Verejný ochranca práv upozorňuje, že podľa § 11 ods. 1 zákona o hlavnom meste SR je mestské zastupiteľstvo zastupiteľským zborom „obyvateľov Bratislavy a orgánom samosprávy Bratislavy“. Na príklade mesta Košice a zákona Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice

v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o meste Košice“) poukazuje na to, že „*samosprávne postavenie mestských častí nie je nevyhnutným pravidlom pre určovanie volebných obvodov*“.

12. Pri napadnutej právnej úprave je v zmysle argumentácie verejného ochrancu práv prítomný tiež aspekt diskriminácie, keď „*dochádza k reálnemu vyčleneniu porovnateľnej skupiny v súvislosti s výkonom volebného práva (aktívneho a pasívneho), k tomuto vyčleneniu dochádza na základe niektorého iného postavenia (miesta trvalého pobytu, resp. volebného obvodu kandidátúry). Zároveň ide o vyčlenenie, ktoré zjavne znevýhodňuje tieto skupiny obyvateľov hlavného mesta, resp. kandidátov do mestského zastupiteľstva, pričom ide o také vyčlenenie, ktoré nemožno ospravedlniť dostatočne silným a relevantným legitímnym (verejným) záujmom.*“.

II.

Priebeh konania na ústavnom súde a stanoviská účastníkov konania a vedľajšieho účastníka

13. Ústavný súd uznesením č. k. PL. ÚS 8/2026-20 z 25. marca 2026 prijal návrh verejného ochrancu práv na ďalšie konanie v celom rozsahu. Návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia nevyhovelo.

II.1. Vyjadrenie Národnej rady Slovenskej republiky:

14. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) listom z 29. apríla 2026 doručil ústavnému súdu návrh zákona o hlavnom meste SR s dôvodovou správou (tlač 28, IX. volebné obdobie Slovenskej národnej rady) a prepis rozpravy (stenografickú správu) z 5. schôdze Slovenskej národnej rady z 13. septembra 1990. Súčasne oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Vyjadrenie k argumentácii verejného ochrancu práv sa v liste predsedu národnej rady nenachádza.

II.2. Vyjadrenie vlády Slovenskej republiky:

15. Vláda Slovenskej republiky ako vedľajší účastník zastúpený Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „vedľajší účastník“) predložila stanovisko z 5. mája 2026, v ktorého úvode uviedla, že sa s podaným návrhom nestotožňuje a navrhuje, aby ústavný súd vo svojom náleze vyslovil, že sa návrhu nevyhovuje.

16. Vláda obhajuje napadnuté ustanovenie tým, že je súčasťou dotknutého zákona v nezmenenej podobe od jeho samotného vyhlásenia, pričom za dôvod jeho prijatia považuje spravodlivejšie zastúpenie obyvateľov Bratislavy v mestskom zastupiteľstve na účel zabezpečenia rovnosti hlasov občanov. Zákon o hlavnom meste SR od svojho prijatia vychádza z osobitného modelu dvojúrovňovej samosprávy, v ktorom majú mestské časti postavenie samosprávnych a správnych celkov s vlastnými orgánmi. Dlhodobá existencia napadnutého ustanovenia bez spochybnenia zo strany dozorných orgánov podľa vlády naznačuje, že v odbornom aj politickom prostredí bola vnímaná ako ústavne konformná. Napadnuté ustanovenie podľa vlády predstavuje racionálny a ústavne akceptovateľný model kombinujúci princíp demokratickej proporcionality a princíp územnej reprezentácie, keď každá mestská časť má v mestskom zastupiteľstve hlavného mesta Slovenskej republiky svoj hlas. Demokratická proporcionality podľa doručeného stanoviska presnejšie odráža vôľu voličov, čo najviac zodpovedá skutočnej vôli obyvateľov jednak tej-ktorej

mestskej časti, a jednak mesta ako celku. Vláda následne poukazuje na utváranie volebných obvodov pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev s odkazom na § 166 ods. 1 a 3 volebného kódexu a vybrané ústavné normy. Uznáva pritom, že mestské zastupiteľstvo je v rámci volebnej geometrie povinné utvárať volebné obvody s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal približne rovnakú možnosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo podľa čl. 30 ods. 1 alebo 4 ústavy. Zároveň vníma požiadavku, aby na každý poslanecký mandát pripadal približne rovnaký počet obyvateľov mesta s trvalým pobytom v danom volebnom obvode. Z uvedeného dôvodu mestské zastupiteľstvo musí pri utváraní volebných obvodov v čo najvyššej miere rešpektovať rovnakú možnosť kandidátov uchádzať sa o hlasy voličov.

17. Vláda ďalej upozornila, že napadnuté ustanovenie síce pri veľmi významne odlišných počtoch obyvateľov jednotlivých mestských častí spôsobuje v niektorých prípadoch odchýlku v počte obyvateľov mestskej časti pripadajúcich na jedného poslanca mestského zastupiteľstva, no právny poriadok Slovenskej republiky podľa nej neustanovuje, aká odchýlka je v súlade so zákonom, resp. ústavou. Určitú odchýlku medzi jednotlivými mestskými časťami považuje za prijateľnú s tým, že smerodajnými v tomto prípade môžu byť medzinárodné štandardy vyjadrené v Kódexe dobrej praxe vo volebných veciach Benátskej komisie (prípustná odchýlka od normy by nemala byť väčšia ako 10 % a určite by nemala presiahnuť 15 %). Kódex podľa vlády však pripúšťa existenciu osobitných okolností, za ktorých môže byť aj vyššia odchýlka akceptovateľná a nenarúšajúca rovnosť volebného práva. Takýmito okolnosťami môžu byť napríklad ochrana koncentrovanej menšiny, riedko osídlenej administratívnej jednotky. Vláda ďalej poukazuje na ďalšie časti kódexu, napríklad čo sa týka prípustnosti zohľadňovať pri tvorbe volebných obvodov aj zohľadňovanie geografického a administratívneho kritéria, prípadne aj zohľadňovanie historických hraníc.

18. Doručené stanovisko vlády tiež zvyrazňuje, že ak by mestské zastupiteľstvo prihládalo iba na primeranosť odchýlky v počte obyvateľov mestskej časti pripadajúcich na jedného poslanca mestského zastupiteľstva, potom by obyvatelia viacerých mestských častí v meste Bratislava fakticky nemali žiadnu šancu mať svojho zástupcu v mestskom zastupiteľstve. To vláda považuje za rozporné s princípom samosprávy ako reálneho výkonu verejnej moci na miestnej úrovni a nespravodlivé, ilustrujúc to porovnaním mestskej časti Petržalka a mestskej časti Devín.

19. Vláda nechápe čl. 30 ústavy tak, že by zakotvoval požiadavku absolútnej aritmetickej rovnosti, ale je v ňom zakotvená rovnosť relatívna, posudzovaná v kontexte konkrétnych územných a demografických podmienok. Prijatie argumentácie verejného ochrancu práv by podľa nej mohlo viesť k spochybneniu ústavnosti volebných mechanizmov vo všetkých samosprávach na území Slovenskej republiky, keďže úplná matematická rovnosť váhy hlasu nie je v komunálnych voľbách reálne dosiahnuteľná. Uvedené vláda podporuje upozomením, že váha hlasu voliča je prirodzene ovplyvnená demografickými špecifikami jednotlivých volebných obvodov, pričom v menších obciach postačuje na získanie mandátu výrazne nižší počet hlasov než vo väčších. Voľby do mestského zastupiteľstva v Bratislave nie sú podľa vlády založené na jednom celomestskom volebnom obvode, ale na princípe reprezentácie jednotlivých mestských častí.

20. Vláda ďalej zastáva názor, podľa ktorého právna úprava primeraným spôsobom reflektuje skutočnosť, že územie Bratislavy je sumárom územia mestských častí, a je zárukou toho, aby boli tieto mestské časti súčasťou rozhodovania v hlavnom meste Slovenskej republiky.

Akcentuje spravodlivosť voči voličom a zastúpenie aj menších mestských častí v mestskom zastupiteľstve, čím sa podporuje pluralita a vyváženosť rozhodovania a predchádza sa situáciám, keď by takéto menšie mestské časti boli úplne „prehlušené“ veľkými mestskými časťami, napríklad aj v otázkach rozhodovania o strategických záležitostiach hlavného mesta (územný plán), ktoré sa ich priamo dotýkajú. V nadväznosti na to vláda tvrdí, že pri jednotlivých mestských častiach je váha hlasu voliča rovnaká, keďže poslanci sú volení obyvateľmi konkrétnej mestskej časti. Stanovisko tak obhajuje napadnuté ustanovenie ako garanciu uplatňovania záujmov mestských častí s tým, že bez neho by pri zohľadnení počtov obyvateľov mestských častí došlo k vylúčeniu možnosti obyvateľov menších mestských častí zúčastňovať sa na rozhodovaní v hlavnom meste. Napadnuté ustanovenie podľa vlády nepredstavuje zásah do podstaty volebného práva, ale ide o legitímny nástroj na zabezpečenie územnej reprezentácie mestských častí v orgánoch hlavného mesta so zachovaním princípu rovnosti volebného práva v jednotlivých volebných jednotkách. Tento nástroj je založený na objektívnych kritériách, je primeraný a nevedie k svojvoľnému ani diskriminačnému odlišovaniu.

21. Vláda sa napokon v stanovisku vyjadrila aj k argumentácii verejného ochrancu práv založenej na vypustení obdobnej úpravy zo zákona o meste Košice. Absencia obdobného ustanovenia v prípade mesta Košice sama osebe podľa vlády neznamená protiústavnosť odlišného modelu pri Bratislave vzhľadom na široký priestor zákonodarcu na voľnú úvahu pri nastavovaní parametrov samosprávy za súčasného rešpektovania demokratických princípov. Mesto Bratislava má na rozdiel od mesta Košice v zmysle stanoviska vlády komplexnejšie usporiadanie správy, vyznačuje sa výraznejšími rozdielmi medzi jednotlivými mestskými časťami a zároveň aj historicky silnejším postavením mestských častí.

II.3. Replika navrhovateľa:

22. Verejný ochranca práv sa k stanovisku vlády vyjadril listom z 26. mája 2026. Prostredníctvom doručenej repliky upozorňuje v kontexte argumentu vlády o existencii dvojúrovňovej samosprávy na to, že samospráva mestských častí sa primárne vykonáva na úrovni samotných mestských častí a ich orgánov, ktoré predstavujú starosta mestskej časti a miestne zastupiteľstvo. Mestské zastupiteľstvo predstavuje v zmysle § 11 ods. 1 zákona o hlavnom meste zastupiteľský zbor všetkých obyvateľov Bratislavy ako celku, nie zastupiteľský zbor miestnych častí. Bratislava zároveň združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt, a nie jednotlivé mestské časti. Preto podľa neho neplatí, že Bratislava „je sumárom územia mestských častí“, ako uvádza vláda v stanovisku.

23. Čo sa týka argumentácie vlády o spravodlivejšom zastúpení obyvateľov Bratislavy v mestskom zastupiteľstve ako sledovanom ciele, napadnuté ustanovenie podľa verejného ochrancu práv vyvoláva úplne opačný efekt, ktorý sa prejavuje výraznými rozdielmi vo váhe hlasov obyvateľov Bratislavy z rôznych volebných obvodov pri voľbe poslancov do rovnakého mestského zastupiteľstva. Pokiaľ aplikácia napadnutého ustanovenia zákona o hlavnom meste vyvoláva extrémne disproporcie vo váhe hlasov obyvateľov mesta v rôznych mestských častiach, ako aj rozdielny prístup kandidátov na poslancov zastupiteľstva k volenej funkcii, nemožno v zmysle doručenej repliky hovoriť ani o „presnejšom odraze vôle voličov“.

24. Verejný ochranca práv ďalej upozorňuje, že Bratislava ako hlavné mesto Slovenskej republiky nemá v ústave špecificky upravenú podobu územnej samosprávy, odlišnú od všeobecných ustanovení vzťahujúcich sa na všetky obce podľa jej štvrtej hlavy. Ústava v čl. 10 ods. 2 obsahuje splnomocnenie na vydanie zákona o Bratislave vo vzťahu k plneniu úloh hlavného mesta republiky, no nie vo vzťahu k rovnosti volebného práva, resp. k volebnému systému a volebným pravidlám do orgánov územnej samosprávy hlavného mesta. Rovnosť volebného práva sa preto ako univerzálne ústavné pravidlo v plnom rozsahu vzťahuje aj na voľby do mestského zastupiteľstva mesta Bratislava. Verejný ochranca práv s ohľadom na postavenie Bratislavy pripúšťa úvahu aj o odlišnom alebo modifikovanom systéme v porovnaní s ostatnými obcami, no takýto systém by musel mať výslovnú úpravu v ústave, prípadne v osobitnom ústavnom zákone. Len v takom prípade by podľa verejného ochrancu práv bolo možné výrazné odchýlky a disproporcie v rovnosti volebného práva medzi jednotlivými mestskými časťami (volebnými obvodmi) považovať za ústavne súladné. Pokiaľ tomu tak nie je, aj zákon o hlavnom meste SR musí byť v súlade so základným právom na rovnosť volebného práva rovnako ako v prípade ostatných obcí.

25. Verejný ochranca práv sa tiež vyjadril k argumentu územnou reprezentáciou vyžadujúcou zastúpenie každej mestskej časti v mestskom zastupiteľstve. Upozorňuje, že zákon o hlavnom meste SR takúto koncepciu mestského zastupiteľstva nezavádza. Mestské zastupiteľstvo predstavuje zastupiteľský zbor obyvateľov celého mesta (§ 1a ods. 1 a § 11 ods. 1 zákona o hlavnom meste), nie jednotlivých mestských častí alebo samotného územia mesta. Verejný ochranca práv potvrdzuje, že posilnenie hlasu mestských častí na celomestskej úrovni považuje za legitímny cieľ, no je možné ho docieľiť aj iným spôsobom, ktorý by do rovnosti volebného práva zasahoval menej invazívnym spôsobom. Ako príklad uvádza posilnenie kompetencií mestskej rady (§ 13 zákona o hlavnom meste) alebo vytvorenie orgánu obdobného rade starostov podľa zákona o meste Košice.

26. V súvislosti s argumentáciou ústavným princípom územnej samosprávy verejný ochranca práv prízvukuje, že právom na samosprávu disponuje obec (hlavné mesto) ako celok, a teda obyvatelia mesta ako celku, ktorí volia svojich zástupcov do mestského zastupiteľstva, ktoré zastupuje všetkých obyvateľov Bratislavy. Právo na samosprávu mestských častí sa realizuje vo vzťahu k miestnym orgánom, predovšetkým na úrovni miestnych zastupiteľstiev. Zastúpenie mestskej časti je záujmom legitímnym, no len za predpokladu, že nezasiahne do základného práva na rovnosť volebného práva, čo verejný ochranca práv podporuje odkazom na rozhodnutia ústavného súdu.

27. Verejný ochranca práv napriek uznaniu relatívneho charakteru rovnosti volebného práva nepovažuje za ústavne akceptovateľný akýkoľvek odklon od rovnosti volebného práva odôvodnený špecifickými geografickými a demografickými podmienkami, ako to vo svojom stanovisku naznačuje vláda. Takýto prístup by podľa neho viedol k popretiu základného práva na rovnosť volebného práva a fakticky by obsah tohto základného práva úplne zbavil zmyslu, účelu a obsahu. Práve z toho dôvodu je potrebné dodržanie rovnosti volebného práva vyhodnocovať určitou hraničnou hodnotou odchýlok v dodržaní rovnosti volebného práva medzi jednotlivými volebnými obvodmi. Hoci určité odchýlky považuje s ohľadom na potrebu zohľadnenia geografických a demografických špecifik hlavného mesta za prípustné, v prípade Bratislavy dosahujú extrémne hodnoty.

28. Verejný ochranca práv napokon spochybňuje aj argument dĺžkou času účinnosti napadnutého ustanovenia, a to prostredníctvom podstaty konania o súlade právnych predpisov a tiež s odkazom na právny názor generálneho prokurátora vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/05 či právnú doktrínu.

II.4. Ústne pojednávanie:

29. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 druhou vetou zákona o ústavnom súde prejednal a rozhodol vec bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže žiaden z účastníkov konania nepožiadaval najneskôr vo svojom prvom podaní vo veci o nariadenie ústneho pojednávania, pričom na základe podaní účastníkov konania zastával názor, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Ústavný súd preto na základe uvedeného ustanovenia zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania.

III.

Posúdenie dôvodnosti návrhu

30. Podstatou prejednávanej veci je otázka ľudskoprávnej prípustnosti zákonnej úpravy, podľa ktorej každá mestská časť hlavného mesta musí mať v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca bez ohľadu na počet jej obyvateľov, čím sa ovplyvňuje váha jednotlivých hlasov voličov. Ústavný súd je prostredníctvom konania o súlade právnych predpisov vyzvaný k vysloveniu jej protiústavnosti, a to pred blížiacimi sa voľbami do orgánov územnej samosprávy. V tomto kontexte je pochopiteľné, že prejednávaná vec je spoločensky citlivá, s tendenciou polarizovať aj právnickú sféru či verejnú diskusiu *in genere*. Ústavný súd preto musí aj v prejednávanej veci vychádzať v prvom rade zo svojej doterajšej judikatúry k rovnosti volebného práva. Používaním svojej ustálenej rozhodovacej činnosti sa snaží zachovať si nestrannosť a buduje si vlastnú inštitucionálnu legitimitu v čase ako vzácny kapitál, čím, samozrejme, neeliminuje judikatúrny vývoj, resp. eventuálny posun alebo korekciu, ak je odôvodnená vývojom spoločenských pomerov alebo podstatným prínosom nových argumentačných prvkov (tak ako pri nevyhnutnom vývoji judikatúry všeobecných súdov a nadnárodných súdov). Kladie preto dôraz na princíp právnej istoty, ktorá je vyjadrená v postuláte demokratického a právneho štátu. K tomuto princípu sa viackrát prihlásil vo svojej rozhodovacej činnosti s tým, že ho rešpektuje a je ním viazaný (II. ÚS 48/97, PL. ÚS 37/99, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 25/00, PL. ÚS 1/04, PL. ÚS 6/04, PL. ÚS 17/2014, PL. ÚS 7/2017). Prípadná bezdôvodná zmena rozhodovacej činnosti má tendenciu ničiť vybudovanú dôveru k súdu a posúva súd bližšie k politickému rozhodovaniu, na ktoré nie je ústavný súd ani inštitucionálne, ani kompetenčne vybavený (PL. ÚS 3/2024, 240. bod, PL. ÚS 9/2023, 33. bod).

31. Ústavný súd sa zameria najprv na genézu napadnutého ustanovenia prostredníctvom systematického prístupu, čo je dôležité aj v nadväznosti na argumentáciu vlády ako vedľajšieho účastníka konania, podľa ktorej „*dlhodobá existencia napadnutého ustanovenia bez spochybnenia zo strany dozorných orgánov naznačuje, že v odbornom aj politickom prostredí bola vnímaná ako ústavne konformná*“. Následne bude jeho ústavnosť posudzovaná optikou ustáleného prístupu ústavného súdu k rovnosti volebného práva, a to v záujme identifikovania judikatúrnej trajektórie.

III.1. Genéza napadnutého ustanovenia a súvisiacej zákonnej normy:

32. Slovenská národná rada schválila zákon o hlavnom meste SR 13. septembra 1990. Pôvodné znenie návrhu zákona (tlač 28) vo vzťahu k § 11 ods. 2 uvádzalo: „Mestské zastupiteľstvo má 80 poslancov volených obyvateľmi hlavného mesta v priamych voľbách. Počet poslancov volených v jednotlivých mestských častiach sa určí podľa podielu počtu obyvateľov mestskej časti na celkovom počte obyvateľov hlavného mesta, pričom každá z nich má v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca. Pre voľby poslancov mestského zastupiteľstva možno vytvoriť volebné obvody odchyľne od ustanovení zákona Slovenskej národnej rady o voľbách do orgánov samosprávy obcí.“ Výbor Slovenskej národnej rady pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport navrhol druhú vetu upraviť tak, aby počet poslancov volených v jednotlivých mestských častiach určilo mestské zastupiteľstvo podľa podielu obyvateľov trvalo bývajúcich v mestskej časti na celkovom počte obyvateľov hlavného mesta, zo zachovaním garancie aspoň jedného poslanca pre každú mestskú časť v mestskom zastupiteľstve (Spoločná správa výborov Slovenskej národnej rady okrem Mandátového a imunitného výboru o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona, tlač 28a, 33. bod). Uvedené ustanovenie bolo aj predmetom diskusie podľa stenografickej správy o 5. schôdzi Slovenskej národnej rady z 13. septembra 1990, keď poslanec Sládek navrhoval 100-členné mestské zastupiteľstvo, tvorené poslancami miestnych zastupiteľstiev, ktorí vo voľbách získali najväčší počet hlasov. Aj tento návrh zachovával garanciu aspoň jedného poslanca každej mestskej časti v mestskom zastupiteľstve. Schválené znenie § 11 ods. 2 sa napokon priklonilo k počtu 80 poslancov volených obyvateľmi hlavného mesta v priamych voľbách, ako aj k už spomínanej garancii. Verejne prístupné dokumenty, ako ani materiály poskytnuté národnou radou k danému ustanoveniu neobsahujú dôvodovú správu.

33. Na prvý pohľad by sa mohlo javiť, že v tomto bode by sa genéza mala skončiť, lebo napadnuté ustanovenie skutočne nebolo predmetom žiadnych nasledujúcich novelizácií. Pokiaľ však vláda akcentovala „*dĺhodobú existenciu napadnutého ustanovenia bez spochybnenia zo strany dozorných orgánov*“, čo podľa nej „*naznačuje, že v odbornom aj politickom prostredí bola vnímaná ako ústavne konformná*“, ústavný súd musí poukázať na niekoľko momentov, ktoré uvedené tvrdenie spochybňujú.

34. Tým prvým momentom je návrh generálneho prokurátora na začatie konania o súlade právnych predpisov, doručený ústavnému súdu 8. marca 2006. Napadnuté ustanovenie podľa neho už pri počte 80 poslancov mestského zastupiteľstva nutne vytváralo priestor na situáciu, že pre zvolenie jedného poslanca bol v rôznych mestských častiach potrebný rozdielny počet získaných voličských hlasov. Táto nerovnosť vyvolávala stav, že počet hlasov potrebných na získanie poslaneckého mandátu pre poslanca mestského zastupiteľstva v jednej mestskej časti nedostačuje na dosiahnutie toho istého cieľa v inej mestskej časti. Podľa generálneho prokurátora spočívalo riešenie buď v upustení od striktného stanovenia počtu poslancov mestského zastupiteľstva, alebo sa vzdať zásady, že každá mestská časť musí mať v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca. Za účel volieb do mestského zastupiteľstva nepovažoval umožniť mestským častiam zúčastňovať sa na správe verejných vecí, ale umožniť realizáciu tohto práva občanom [sic]. Ústavný súd následne uznesením č. k. PL. ÚS 6/05-41 návrh generálneho prokurátora spojil s jeho návrhom v obdobnej veci a po nedosiahnutí nadpolovičnej väčšiny

všetkých sudcov bol v súlade s vtedajším znením čl. 131 ods. 1 ústavy návrh procesným rozhodnutím zamietnutý.

35. Druhý moment sa vzťahuje na legislatívny proces zo IV. volebného obdobia národnej rady, ktorým bola parlamentná tlač 708 (návrh skupiny poslancov na vydanie zákona, ktorým sa menil a dopĺňal zákon o hlavnom meste SR). Skupina poslancov navrhla okrem iného aj zníženie počtu poslancov mestského zastupiteľstva „*tak, aby bola proporcia s počtom poslancov podľa všeobecnej úpravy (§ 11 ods. 3 písm. j) zák. SNR č. 369/1990 Zb.) a zároveň sa zvýšila akcieschopnosť mestského zastupiteľstva a znížili náklady potrebné na jeho činnosť*“. Počet poslancov mestského zastupiteľstva sa navrhoval znížiť z dovtedajších 80 na 45. Skupina poslancov tvrdila, že vtedajší „*extrémne veľký počet poslancov v porovnaní s počtami poslancov obecných zastupiteľstiev podľa všeobecnej úpravy nepriniesol vyššiu mieru demokracie, ale zato činnosť takéhoto veľkého telesa je ťažkopádna a odčerpáva značné prostriedky z rozpočtu Bratislavy*“. Vzájomný súvis počtu poslancov mestského zastupiteľstva a napadnutého ustanovenia bol zaznamenaný aj na 28. schôdzi národnej rady v rozprave k návrhu zákona v druhom čítaní (5. a 6. november 2008), napríklad vo vystúpení poslanca P. Minárika: „*Problém 45 je v súvislosti, hlavne s tým, že tam nastane veľká disproporcionalita medzi zastúpením malých mestských častí, ktoré zo zákona budú mať svojho poslanca, bude ich zastupovať, povedzme, na 800 voličov, a problém veľkých častí, kde jedného poslanca bude voliť rádovo viac poslancov, možno niekde až okolo 11 tisíc. To je hlavný ústredný problém takéhoto malého čísla, ktoré sa zmenšovaním čísla stále zväčšuje*“. Poslankyňa L. Žitňanská zase za skupinu poslancov predložila pozmeňujúci návrh, ktorý napadnuté ustanovenie zo zákona vypúšťal v časti „*pričom každá v nich má v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca*“, čo v rozprave zdôvodnila aj s odkazom na ústavné princípy: „*Moji predrečníci v rozprave už hovorili o tom, že je to problém proporcionality, aby každý občan Bratislavy bol v rovnakom pomere zastúpený v mestskom parlamente. Situácia, keď by na zvolenie v malej mestskej časti bolo potrebné násobne menej počet voličov ako na zvolenie do veľkej mestskej časti, nie je dobrá. Sú porušované základné demokratické pravidlá a je porušovaný princíp pomerného zastúpenia, ku ktorému sa koniec koncov zákon o hlavnom meste hlási tým, že hovorí, že volebné obvody musia byť určené tak, aby bol tento pomer zachovaný*“. Pozmeňujúci návrh skupiny poslancov napokon schválený nebol a zníženie počtu poslancov z 80 na 45 nadobudlo na základe zákona č. 535/2008 Z. z. účinnosť dňom vyhlásenia volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2010.

36. Napokon ústavný súd poukazuje na výstupy spochybňujúce tvrdenie, že v odbornom prostredí bolo napadnuté ustanovenie vnímané ako ústavne konformné. Na problém s materiálnym narušením rovnosti volebného práva upozorňovala ešte pred voľbami do orgánov samosprávy obcí vedecká spisba (DOMIN, M. Bratislavské samosprávne voľby rovnosť volebného práva. In Justičná revue. 2019, roč. 71, č. 3, s. 223 – 236) a téma rezonovala aj v mediálnom prostredí (pozri KEREKES, D. Októbrové župné a komunálne voľby budú opäť sprevádzané rozsiahlym porušovaním rovnosti volebného práva. Najvýraznejšie v Bratislave. In Denník N, 12. júl 2022).

37. Ústavný súd dal uvedené momenty do pozornosti jednak preto, lebo vládou akcentované tvrdenie neobstojí, a súčasne aj z dôvodu, že rôzne subjekty v odlišných časových obdobiach vnímali bezprostrednú previazanosť napadnutého ustanovenia so znením § 11 ods. 2 prvej vety zákona o hlavnom meste SR.

III.2. Doterajší prístup ústavného súdu k rovnosti volebného práva v kontexte medzinárodného práva:

38. Hodnota rovnosti je ústavou chránená na viacerých miestach. V najvšeobecnejšej podobe je to prostredníctvom čl. 12 ods. 1 prvej vety, ktorou sa priznávajú rovnaké práva všetkým ľudským bytostiam (PL. ÚS 33/95). Označené ustanovenie garantuje rovnosť v jej prirodzenoprávnom poňatí, t. j. ľudia sa rodia rovní a sú rovní v zmysle svojej fyzickej existencie. Takto všeobecne ponímaná rovnosť si ale vyžaduje konkretizáciu pre jednotlivé skupiny subjektov práva, konkrétne právne prípady a právne situácie. Ústavný súd v minulosti poukázal na tri úrovne konkretizácie: a) všeobecnú konkretizáciu z hľadiska rovnosti všetkých subjektov práva pred zákonom bez ohľadu na ich postavenie (charakteristiku), b) všeobecnú konkretizáciu z hľadiska rovnosti subjektov práva pri obmedzovaní (všetkých) základných práv a slobôd, a c) špeciálnu konkretizáciu z hľadiska rovnosti dotknutých skupín subjektov práva v špeciálnych prípadoch a situáciách vo vzťahu ku konkrétnym základným právam alebo slobodám (PL. ÚS 16/08). Ústava zároveň chráni rovnosť prostredníctvom špeciálnych ustanovení, medzi ktoré patrí aj rovnosť volebného práva v zmysle čl. 30 ods. 3 ústavy, ale tiež prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy. Osobitný význam rovnosti volebného práva na úrovni územnej samosprávy je podčiarknutý cez čl. 69 ods. 2 tretiu vetu ústavy.

39. Rovnosť volebného práva je iba jedným z mnohých výrazov podstatne širšie ponímanej rovnosti občanov. Vo všeobecnosti sa chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému občanovi pri rozhodovaní patril jeden hlas a tento jeho hlas mal rovnakú váhu voči hlasom ostatných voličov, aby sa každý občan mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a aby mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého mandátu (PL. ÚS 19/98).

40. Ústavný súd sa k problematike rovnosti volebného práva v kontexte konkrétnych volebných obvodov vyjadril v tzv. rožňavskom prípade (PL. ÚS 34/99), kde boli parametre nasledujúce:

	priemerný počet voličov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celkom (celomestský priemer)	695	100 %
volebný obvod č. 1	892	128,35 %
volebný obvod č. 2	656	94,39 %
volebný obvod č. 3	881	126,76 %
volebný obvod č. 4	174	25,04 %
volebný obvod č. 5	172	24,75 %

41. Ústavný súd v tzv. rožňavskom prípade upozornil, že zákon ukladá vytvoriť volebné obvody aj určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení, podľa jediného kritéria tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Zastupiteľstvo mohlo pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť iné kritériá, ak neohrozia približnú rovnakosť počtov obyvateľov pripadajúcich na každý poslanecký mandát. Preto nebolo potrebné, aby ústavný súd

skúmal dôvody, ktoré viedli Mestské zastupiteľstvo v Rožňave k určeniu volebných obvodov a počtov v nich volených poslancov, lebo také veľké rozdiely v počtoch občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody. Zákonná formulácia „...pomerne k počtu obyvateľov obce...“ v spojení s čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy neznamena úplnú rovnakosť počtov obyvateľov obce pripadajúcich na každý poslanecký mandát. Išlo skôr o požiadavku, aby na každý poslanecký mandát pripadal približne rovnaký počet obyvateľov obce. Rozdiely počtov obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát Mestského zastupiteľstva v Rožňave však túto podmienku pomernosti nespĺňali. Hoci ústavný súd nedefinoval maximálnu prípustnú odchýlku vo veľkosti volebných obvodov, rozdiely vo veci sp. zn. PL. ÚS 34/99 považoval za podstatné a ústavne neprípustné.

42. Rovnosť volebného práva bola ústredným motívom aj v senátnej veci sp. zn. IV. ÚS 96/07, na ktorú neskôr v rámci vyzdvihnutia zásady prednosti ústavne konformného výkladu odkazovalo aj plénum (uznesenie sp. zn. PLz. ÚS 1/08 alebo uznesenie sp. zn. PL. ÚS 10/2019). Jej podstatou bola námietka sťažovateľa, že nevytvorením samostatného volebného obvodu pre mestskú časť Tomčany (mesto Martin) pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie rokov 2006 – 2010 dochádza k vytvoreniu stavu vylučujúcemu, resp. podstatne sťažujúcemu možnosť, aby za poslanca mestského zastupiteľstva bol zvolený kandidát s trvalým pobytom v tejto mestskej časti. Sťažovateľ preto považoval nevytvorenie samostatného volebného obvodu za porušenie základného práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy. Mestská časť Tomčany bola zaradená do spoločného volebného obvodu, pretože počet jej obyvateľov (183 z toho, 147 voličov) nedosahoval počet obyvateľov pripadajúci v priemere na jeden mandát v mestskom zastupiteľstve (1881 obyvateľov z toho 1518 voličov). Ústavný súd konštatoval, že z čl. 152 ods. 4 ústavy možno vyvodit' povinnosť mestského zastupiteľstva vytvorit' volebné obvody v meste s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal (približne) rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo zúčastniť sa na správe vecí verejných voľbou svojich zástupcov alebo ak uplatní ústavou zaručené právo uchádzať sa o prístup k volenej funkcii poslanca mestského zastupiteľstva, aby mal (približne) rovnakú šancu na získanie poslaneckého mandátu. Veľké rozdiely v počte občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru však nemohli ospravedlniť nijaké dôvody. Pokiaľ rozdiely v počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v tom istom mestskom zastupiteľstve podmienku pomernosti nespĺňajú, dochádza k porušeniu rovnosti aktívneho i pasívneho volebného práva garantovanej v čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy.

43. V rovnakej veci ústavný súd zaujal konkrétne stanovisko aj k argumentácii založenej na záujme obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca. Nepochybné, že ide o legitímny verejný záujem, no súčasne pripomenul, že pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo ústavou, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.

Vytvorenie samostatného volebného obvodu v mestskej časti Tomčany by v podmienkach mesta Martin znamenalo vytvorenie stavu, v rámci ktorého by na jeden poslanecký mandát v mestskom zastupiteľstve volený v takomto volebnom obvode pripadlo 183 obyvateľov oproti 1881 obyvateľom pripadajúcim na jeden volený mandát podľa celomestského priemeru. Vytvorenie samostatného volebného obvodu v mestskej časti Tomčany pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 – 2010 v súlade s legitímnym verejným záujmom zastúpenia malých mestských častí v mestskom zastupiteľstve by teda v podmienkach mesta Martin viedlo k protiústavným dôsledkom spočívajúcim v porušení rovnosti aktívneho i pasívneho volebného práva výslovné garantovanej v čl. 69 ods. 2 a v čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy.

44. Za dôležité možno považovať aj pripomenutie ústavného súdu, že čl. 30 ods. 1 ústavy garantuje ochranu základnému právu zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov vo vzťahu k občanom Slovenskej republiky ako jednotlivcom – fyzickým osobám. V územnej samospráve je zároveň aktívne a pasívne volebné právo priznané aj cudzincom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. Súčasťou tejto ochrany je aj ústavná garancia rovnosti aktívneho a pasívneho volebného práva. Ochrana poskytovaná rôznym skupinovým záujmom, napríklad pokiaľ ide o obyvateľov určitej mestskej časti, musí rešpektovať tieto ústavné limity, tak pokiaľ ide o legislatívou zvolený spôsob a prostriedky, ako aj pokiaľ ide o právno-aplikačnú prax kompetentných orgánov verejnej moci.

45. Z rozhodovacej činnosti nie je ústavnému súdu známy žiadny iný právny názor, ktorým by citovaná judikatúrna línia k rovnosti volebného práva prekonal, a takýto právny názor nebol ústavnému súdu sprostredkovaný ani národnou radou ako účastníkom konania, ani vládou zastúpenou ministerstvom spravodlivosti ako vedľajším účastníkom konania. Kým národná rada ústavnému súdu neposkytla žiadne právne posúdenie k napadnutému ustanoveniu, vláda tak urobila, no bez odkazu na relevantné rozhodnutie akejkoľvek súdnej authority. Za takéto prekonanie citovanej judikatúrnej línie nemožno považovať uznesenie vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/05, pretože ako ústavný súd pripomenul v 21. bode z uznesenia č. k. PL. ÚS 8/2026-20 o prijatí návrhu na ďalšie konanie, zamietnutie návrhu predstavovalo len procesné rozhodnutie. Dokonca aj keby ústavný súd vo veci rozhodol meritórne a návrhu vtedajšieho generálneho prokurátora by nevyhovelo, podstatnou odlišnosťou oproti prejednávanej veci bolo znenie § 11 ods. 2 prvej vety zákona o hlavnom meste SR a predpísaný počet 80 poslancov mestského zastupiteľstva.

46. Naopak, ústavný súd konštatuje, že na citovanú judikatúrnú líniu nadviazal v nedávnom náleze sp. zn. PL. ÚS 13/2023. V danej veci pripomenul, že k narušeniu princípu rovnosti volebného práva môže dôjsť formálne alebo materiálne [porovnaj: OROSZ, L. – SVÁK, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I (základné princípy a ľudské práva). Bratislava : Wolters Kluwer SR s.r.o., 2021. s. 420.]. O formálne narušenie ide vtedy, ak právny poriadok výslovné ustanovuje, že určité kategórie voličov majú viac hlasov ako ostatní voliči, prípadne že ich hlasy majú väčšiu váhu. Rozdiely v počte hlasov v minulosti pramenili zo spoločenského postavenia voliča vyjadreného predovšetkým výškou majetku alebo úrovňou dosiahnutého vzdelania. Pri materiálnom narušení princípu rovnosti volebného práva nejde o jeho narušenie výslovným určením rozdielného počtu hlasov alebo ich váhy pre rôzne kategórie voličov, ale o narušenie spočívajúce v tom, že hlasy rôznych voličov majú pri celkovom zisťovaní výsledkov volieb rôznu váhu. Materiálne porušenie

princípu rovnosti volebného práva súvisí s konštrukciou volebných obvodov, t. j. s problémom tzv. volebnej geometrie, keď veľkosť volebných obvodov je stanovená tak, že na jeden volený mandát nepripadá približne rovnaký počet voličov a na získanie mandátu preto nestačí približne rovnaký počet hlasov. K takémuto stavu môže dôjsť buď (zámerne) nesprávnym stanovením hraníc volebných obvodov, alebo ich zakonzervovaním, ktoré nereflektuje meniaci sa demografický vývoj, teda nárast alebo pokles počtu voličov (49. bod).

47. Ústavný súd sa zaoberal eventualitou, či jeho prístup k ochrane rovnosti volebného práva korešponduje s prístupom identifikovaným v medzinárodnom práve, keďže štandardne naň pri výklade ústavy prihliada. Vychádza pritom jednak z čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky (PL. ÚS 8/2016, bod 100). Ústavný súd konštantne pripomína, že základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 17/00, PL. ÚS 10/2014, PL. ÚS 24/2014). Ústavný súd tak vždy, pokiaľ to ústava svojim znením nevyučovala, prihliadal pri vymedzení obsahu základných práv a slobôd ustanovených v ústave aj na znenie týchto zmlúv a príslušnú judikatúru k nim sa vzťahujúcu (II. ÚS 55/98, PL. ÚS 10/2010, PL. ÚS 24/2014). Volebné právo je na medzinárodnej úrovni najmä predmetom úpravy čl. 3 Dodatkového protokolu k dohovoru (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.) a čl. 25 medzinárodného paktu (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.).

48. Keďže verejný ochranca práv vo svojom návrhu na začatie konania čl. 3 Dodatkového protokolu k dohovoru neoznačil za referenčnú normu, ústavný súd sa jeho prípadnou aplikovateľnosťou na mestské zastupiteľstvo mesta Bratislava nezaoberal (k doktrínalným úvahám o aplikovateľnosti tohto článku na regionálne zastupiteľské zbory pozri KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M., ŠIPULOVÁ, K., HUBKOVÁ, P., KMECOVÁ, M., KOVALČÍK, M.. Evropská úmluva o lidských právech. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025, s. 1688). Možno však poukázať na stanoviská Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (ďalej len „Benátska komisia“), na ktoré ústavný súd vo volebných veciach s presahom do základných práv a slobôd upozorňoval už v minulosti (pozri PL. ÚS 18/2014, body 65 až 67). Napokon, materiál Benátskej komisie „Kódex dobrej praxe vo volebných veciach“ zahrnul do svojej argumentácie aj navrhovateľ. Benátska komisia pri problematike rovnakej váhy hlasu uvádza: (i) táto zásada sa musí uplatňovať prinajmenšom pri voľbách do dolných komôr parlamentu a pri regionálnych a miestnych voľbách; (ii) vyžaduje jasné a vyvážené rozdelenie mandátov medzi volebné obvody na základe jedného z nasledujúcich kritérií: počet obyvateľov, počet štátnych príslušníkov s pobytom (vrátane maloletých), počet zapísaných voličov a prípadne počet osôb, ktoré sa volieb skutočne zúčastnili. Možno uvažovať aj o primeranej kombinácii týchto kritérií; (iii) možno prihliadať na geografické kritérium a na administratívne, prípadne aj historické ohraničenie; (iv) prípustná odchýlka od normy by nemala presiahnuť 10 % a určite by nemala prekročiť 15 %, s výnimkou osobitných okolností (ochrana koncentrovanej menšiny alebo riedko osídlenej administratívnej jednotky); (v) na zabezpečenie rovnakej váhy hlasu sa rozdelenie mandátov musí prehodnocovať najmenej raz za desať rokov, prednostne mimo volebného obdobia.

Ústavný súd preto konštatuje, že jeho rozhodovacia činnosť k ochrane rovnosti volebného práva je so stanoviskami Benátskej komisie v súzvuku.

49. Čo sa týka čl. 25 medzinárodného paktu, jeho písmená a) a b) označil za referenčné normy aj verejný ochranca práv a možno prisvedčiť jeho tvrdeniu, že v zmysle Všeobecného komentára Výboru OSN pre ľudské práva musí byť akýkoľvek volebný systém fungujúci v zmluvnom štáte zlučiteľný s právami, ktoré tento článok chráni, čo zahŕňa aj rovnosť volebného práva. Podľa tohto všeobecného komentára má byť hlas jedného voliča rovný hlasu iného voliča, pričom vymedzenie hraníc volebných obvodov a spôsob pridelovania hlasov by nemali skresľovať rozdelenie voličov ani diskriminovať žiadnu skupinu a nemali by neprimerane vylučovať ani obmedzovať právo občanov slobodne si zvoliť svojich zástupcov. Ani vo vzťahu k čl. 25 medzinárodného paktu preto ústavný súd nevidí dôvod na rozdielny prístup k ochrane rovnosti volebného práva založený napríklad na tom, že rovnosť volebného práva by mala mať len proklamatívny a nezáväzný charakter.

III.3. Aplikácia doterajšieho prístupu ústavného súdu k rovnosti volebného práva na napadnuté ustanovenie:

50. Na overenie tvrdeného porušovania rovnosti volebného práva napadnutým ustanovením je nevyhnutné použiť dostupné dáta z posledných volieb do orgánov územnej samosprávy, ktoré sa uskutočnili v roku 2022. Mestské zastupiteľstvo Bratislavy podľa § 166 volebného kódexu uznesením č. 1290/2022 z 23. júna 2022 určilo, že 45 poslancov mestského zastupiteľstva bude volených v 17 volebných obvodoch, čím aplikovalo platnú a účinnú zákonnú úpravu. Po jednom poslancovi sa volilo vo volebnom obvode č. 7 (mestská časť Bratislava-Vajnory), volebnom obvode č. 8 (mestská časť Bratislava-Devín), volebnom obvode č. 9 (mestská časť Bratislava-Devínska Nová Ves), volebnom obvode č. 12 (mestská časť Bratislava-Lamač), volebnom obvode č. 13 (mestská časť Bratislava-Záhorská Bystrica), volebnom obvode č. 14 (mestská časť Bratislava-Čunovo), volebnom obvode č. 15 (mestská časť Bratislava-Jarovce) a volebnom obvode č. 17 (mestská časť Bratislava-Rusovce). Dvaja poslanci sa volili vo volebnom obvode č. 2 (mestská časť Bratislava-Podunajské Biskupice), volebnom obvode č. 4 (mestská časť Bratislava-Vrakuňa) a volebnom obvode č. 6 (mestská časť Bratislava-Rača). Traja poslanci sa volili vo volebnom obvode č. 10 (mestská časť Bratislava-Dúbravka) a volebnom obvode č. 11 (mestská časť Bratislava-Karlova Ves). Štyria poslanci sa volili vo volebnom obvode č. 1 (mestská časť Bratislava-Staré Mesto) a volebnom obvode č. 5 (mestská časť Bratislava-Nové Mesto). Vo volebnom obvode č. 3 (mestská časť Bratislava-Ružinov) sa volili siedmi poslanci a napokon desať poslancov sa volilo vo volebnom obvode č. 16 (mestská časť Bratislava-Petržalka). Kým populačne najmenším bol volebný obvod č. 14 (1 668 obyvateľov), populačne najsilnejší volebný obvod (č. 16) mal 113 377 obyvateľov, čiže takmer 68-krát viac. Priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca predstavoval 10 568, vychádzajúc z údajov o 475 577 obyvateľoch Bratislavy.

51. Ústavný súd súhlasí s verejným ochrancom práv v tom, že ústavná prípustnosť určených volebných obvodov sa má skúmať prostredníctvom dát o počte obyvateľov na jedného poslanca a odchýlky určenia priemerného počtu obyvateľov na jedného poslanca vo volebných obvodoch.

Dáta poskytnuté verejným ochrancom práv boli ústavným súdom vyhodnotené ako korektné a v tejto súvislosti ich nespochybnil ani žiadny z účastníkov konania. Tieto dáta sú nasledujúce:

	priemerný počet obyvateľov na jedného poslanca	odchýlka v percentách
celomestský priemer	10 568	100 %
volebný obvod č. 1	11 608	109,84 %
volebný obvod č. 2	11 746	111,15 %
volebný obvod č. 3	11 564	109,42 %
volebný obvod č. 4	10 280	97,27 %
volebný obvod č. 5	11 160	105,6 %
volebný obvod č. 6	12 982	122,84 %
volebný obvod č. 7	6 092	57,65 %
volebný obvod č. 8	1 952	18,47 %
volebný obvod č. 9	17 117	161,97 %
volebný obvod č. 10	12 008	113,63 %
volebný obvod č. 11	11 807	111,72 %
volebný obvod č. 12	7 761	73,44 %
volebný obvod č. 13	6 880	65,1 %
volebný obvod č. 14	1 668	15,78 %
volebný obvod č. 15	2 840	26,87 %
volebný obvod č. 16	11 338	107,29 %
volebný obvod č. 17	4 411	41,74 %

52. Extrémna disproporcija vo váhe hlasov obyvateľov Bratislavy, ako aj v podmienkach na prístup k volenej funkcii kandidátov na poslancov mestského zastupiteľstva je z týchto dát zreteľná. Vysoko presahuje tolerančné pásmo uvádzané Benátskou komisiou a ak by ju mal ústavný súd akceptovať ako ústavne prípustnú, prelamoval by svoj vlastný judikatúrny prístup. Ďalej preto skúmal, či sa v prejednávanej veci nenachádzajú také podstatné odlišnosti, ktoré by odlišný prístup zdôvodňovali.

53. Zákon o hlavnom meste SR vo svojom § 11 ods. 1 charakterizuje mestské zastupiteľstvo ako zastupiteľský zbor obyvateľov Bratislavy a orgán samosprávy Bratislavy, ktorý rozhoduje o najdôležitejších otázkach celomestského charakteru. Ani zákon preto nevychádza z koncepcie zastupiteľstva ako zboru mestských častí Bratislavy. Preukázaná extrémna disproporcija vo váhe hlasov obyvateľov Bratislavy spôsobuje, že zloženie zastupiteľstva nepresne reflektuje vôľu voličov, čo však spôsobil zákonodarca, a nie samotné orgány hlavného mesta. Vláda vo svojom stanovisku uznala, že v súvislosti s odchýlkou v počte obyvateľov mestskej časti pripadajúcich na jedného poslanca mestského zastupiteľstva môžu byť smerodajnými medzinárodné štandardy vyjadrené v Kódexe dobrej praxe vo volebných veciach, no aj tento dokument pripúšťa akceptovateľnosť vyššej odchýlky v prípade ochrany koncentrovanej menšiny či riedko osídlenej administratívnej jednotky.

54. V prípade mesta Bratislava o ochrane „koncentrovanej menšiny“ nemožno uvažovať, pričom ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoje závery vo veci sp. zn. PL. ÚS 19/98. Ústava neobsahuje ustanovenie, ktorého výkladom by bolo možné odôvodniť postup umožňujúci obmedziť alebo modifikovať základné práva občana na účel zlepšenia postavenia príslušníkov národnostných menšín alebo etnických skupín. V podmienkach Slovenskej republiky príslušnosť k akejkoľvek národnosti nie je akceptovateľným dôvodom na vytváranie kritérií na účel prístupu k verejným funkciám. Národnostné kvóty, resp. volebný kľúč boli súčasťou volebného systému pred rokom 1990. Podľa čl. 2 ústavného zákona č. 144/1968 Zb. o postavení národností v Československej socialistickej republike boli „národnosti primerane k svojej početnosti zastúpené v zastupiteľských zboroch a v iných volebných orgánoch“. V skutočnosti sú však príslušníci národnostných menšín takí istí občania v politickom zmysle ako iní občania, pričom podľa toho uplatňujú aj svoje volebné právo. Pôsobenie zástupcov (príslušníkov) národnostných menšín, resp. etnických skupín, v orgánoch samosprávy obcí by preto malo vychádzať zo všeobecných demokratických princípov. Rovnosť vo volebnom práve by sa mala viazať na voliča (aktívne volebné právo) a kandidáta (pasívne volebné právo) bez ohľadu na jeho národnostnú alebo etnickú príslušnosť.

55. Pri úvahách založených na ústavnej prípustnosti identifikovanej odchýlky z dôvodu ochrany riedko osídlenej administratívnej jednotky je potrebné vychádzať z celoslovenských dát o hustote obyvateľstva. Z verejne dostupných informácií vyplýva, že hustota obyvateľstva je 111 osôb na km². Vyššia hustota obyvateľstva na km² je v siedmich z ôsmich mestských častí, v ktorých sa v roku 2022 volilo po jednom poslancovi (mestská časť Bratislava-Vajnory, mestská časť Bratislava-Devínska Nová Ves, mestská časť Bratislava-Devín, mestská časť Bratislava-Lamač, mestská časť Bratislava-Záhorská Bystrica, mestská časť Bratislava-Jarovce a mestská časť Bratislava-Rusovce). Nižšia hustota je len v mestskej časti Bratislava-Čunovo (takmer 98 obyvateľov na km² podľa údajov Štatistického úradu), avšak napadnuté ustanovenie nie je zdôvodňované ako „*lex Čunovo*“. Zároveň je vhodné pripomenúť, že ak je určitá jednotka osídlená menším počtom obyvateľov než je priemerná hustota obyvateľstva, to ešte automaticky neznamená jej klasifikáciu ako riedko osídlenej. V neposlednom rade platí, že ak vláda uznáva ako relevantné medzinárodné štandardy vyjadrené v Kódexe dobrej praxe vo volebných veciach, Benátska komisia prízvukuje prehodnocovanie rozdelenia mandátov najmenej raz za desať rokov, prednostne mimo volebného obdobia. Žiadny dôkaz o prehodnocovaní rozdelenia mandátov podľa napadnutého ustanovenia nebol ústavnému súdu poskytnutý ani národnou radou, ani vládou. Identifikovaná extrémna disproporcija vo váhe hlasov zároveň nemôže byť zdôvodnená ani geografickým kritériom či administratívnym, prípadne historickým ohraňením, lebo na tieto aspekty síce možno prihliadať, no nesmú byť dôvodom na extrémnu disproporciju.

56. Vláda ako vedľajší účastník konania ďalej vzniesla argument, že bez napadnutého ustanovenia by obyvatelia viacerých mestských častí v meste Bratislava fakticky nemali žiadnu šancu mať svojho zástupcu v mestskom zastupiteľstve, čo považuje za rozporné s princípom samosprávy. Tento argument však nepodopiera žiadnym dosiaľ publikovaným právnym názorom ústavného súdu alebo aspoň prostredníctvom komparatívneho ústavného práva, a preto nie je zřejmé, prečo by napadnuté ustanovenie malo byť komponentom princípu samosprávy, ak zákonodarca charakterizuje mestské zastupiteľstvo Bratislavy ako zastupiteľský zbor všetkých jej obyvateľov

(k postaveniu mestských častí pozri napr. nález ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 15/2025). Práve naopak, ústavný súd už vyslovil, že rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo ústavou, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (IV. ÚS 96/07). Ústavný súd pripomína, že v zmysle § 25 ods. 1 písm. d) zákona o obecnom zriadení je povinnosťou poslanca obhajovať záujmy obce a jej obyvateľov a ani zákon o hlavnom meste SR nepredpisuje povinnosť poslanca zastupiteľstva mesta Bratislava obhajovať záujmy iného subjektu ako mesta Bratislava a jej obyvateľov (porovnaj § 7a ods. 1 prvú vetu a ods. 3 časť pred bodkočiarkou zákona o meste Košice: „Rada starostov je spoločný orgán mestských častí zložený zo starostov mestských častí. Rada starostov zastupuje záujmy mestských častí pri rozhodovaní o otázkach, ktoré sú vyhradené mestskému zastupiteľstvu“).

57. Čo sa týka úvahy vlády o tom, že bez napadnutého ustanovenia by obyvatelia viacerých mestských častí nemali žiadnu šancu mať svojho zástupcu v mestskom zastupiteľstve, v kontexte už uvedeného ide o metaprávny argument. Napriek tomu sa dá odkázať na výsledky volieb poslancov Bratislavského samosprávneho kraja v roku 2022, keď bolo vo volebnom obvode č. XI (Čunovo, Jarovce, Petržalka, Rusovce) volených 9 poslancov (teda ešte menej než vo volebnom obvode č. 16 – mestská časť Bratislava-Petržalka vo voľbách poslancov mestského zastupiteľstva v Bratislave v roku 2022), no jedným zo zvolených poslancov bol aj starosta mestskej časti Bratislava-Jarovce. Pre voličov v populačne dominantnej mestskej časti Bratislava-Petržalka tak faktor trvalého pobytu mimo ich územia zjavne nebol kľúčový.

58. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom vlády, že rovnosť volebného práva nemá absolútny charakter. To napokon platí aj pre ďalšie princípy, teda všeobecnosť, tajnosť či priamosť hlasovania. Práve z dôvodu geografických či populačných špecifik sa uznáva prípustnosť odchýlky v počte obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca a odmieta sa koncepcia absolútnej aritmetickej rovnosti. Tolerančné pásmo tejto odchýlky bolo pomenované s odkazom na stanovisko Benátskej komisie vyššie, a tak aj relatívny charakter rovnosti volebného práva má ústavné limity, ktoré musí rešpektovať každá jednotka územnej samosprávy.

59. Pokiaľ sa vláda vo svojom stanovisku vyjadrila aj k argumentácii verejného ochrancu práv založenej na vypustení obdobnej úpravy zo zákona o meste Košice, toto vyjadrenie akcentovalo široký priestor zákonodarcu na voľnú úvahu pri nastavovaní parametrov samosprávy za súčasného rešpektovania demokratických princípov. Po doručení stanoviska vlády bol v zbierke zákonov vyhlásený zákon č. 101/2026 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov. V danom zákone národná rada prijala totožné pravidlo, ako je napadnuté ustanovenie, a to v § 10 ods. 2 zákona o meste Košice, podľa ktorého má každá mestská časť v mestskom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca. Súčasne bol § 14 ods. 1 zákona č. 401/1990 Zb. doplnený o pravidlo, že každá miestna časť má v miestnom zastupiteľstve aspoň jedného poslanca. Dňa 24. júna 2026 bol v zbierke zákonov vyhlásený zákon č. 144/2026 Z. z. (schválený národnou radou 17. júna 2026), ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení

neskorších predpisov, ktorým sa spomenuté novozavedené pravidlá zo zákonnej úpravy vypustili. Toto vypustenie je dielom schváleného pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu (dostupné na <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=593013>), v ktorom je zdôraznené, že „pri určovaní volebného obvodu je potrebné dodržiavať princíp rovnosti volebného práva – a preto miestne časti s veľmi malým počtom obyvateľov nebudú môcť byť samostatným volebným obvodom (čo spravidla bude platiť hlavne pre voľby do mestského zastupiteľstva)“. Toto zdôvodnenie dáva ústavný súd do pozornosti preto, lebo podľa § 96 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov sa písomné odôvodnenie schválených zmien a doplnkov považuje za súčasť návrhu zákona a použije sa pri výklade a uplatňovaní zákona. Ak pri napadnutom ustanovení národná rada videla dôvody na diametrálne odlišný prístup, mala ich ako účastník konania ústavnému súdu komunikovať. Ústavný súd už v minulosti národnú radu upozornil, že konanie o súlade právnych predpisov slúži na ochranu ústavnosti odstránením s ústavou rozporného ustanovenia alebo aj celého právneho predpisu z právneho poriadku (PL. ÚS 1/2022, 210. bod). Pokiaľ je účastníkom konania v zmysle § 76 zákona o ústavnom súde aj ten orgán verejnej moci, ktorý napadnutý právny predpis vydal, je legitímne očakávať jeho procesnú aktivitu prejavujúcu sa okrem iného aj tým, že k napádanému predpisu alebo jeho časti zaujme stanovisko. Odlišný prístup normotvorcu môže ústavný súd zohľadniť, a to predovšetkým vo veciach s extenziou do princípu proporcionality, lebo procesná pasivita sa v tejto súvislosti dá chápať aj ako implicitné uznanie argumentov navrhovateľa (PL. ÚS 9/2023, bod 72).

60. Na základe už uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté ustanovenie predstavuje materiálne narušenie princípu rovnosti volebného práva spočívajúce v tom, že hlasy rôznych voličov majú pri celkovom zisťovaní výsledkov volieb do zastupiteľstva mesta Bratislava rôznu váhu, pričom napadnuté ustanovenie spôsobuje extrémnu disproporciu. Tým dochádza k porušeniu rovnosti aktívneho i pasívneho volebného práva, nehľadiac na ich podstatu a zmysel. Napadnuté ustanovenie preto nie je v súlade s čl. 13 ods. 4 ústavy, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy, čl. 69 ods. 2 ústavy a s čl. 25 písm. a) a b) medzinárodného paktu.

61. S cieľom byť čo najviac nápomocný a prakticky naplniť podstatu zásady ústavnej spolupráce (porovnaj uznesenie vo veci č. k. PL. ÚS 13/2020-103, bod 112) ústavný súd dáva do pozornosti, že v pôsobnosti národnej rady sú alternatívy, ako by bolo možné zabezpečiť ciele a hodnoty deklarované vo vzťahu k mestským častiam vládou v doručenom stanovisku, pokiaľ tak uzná za vhodné. Demonštratívnym spôsobom budú tri z nich vysvetlené nižšie.

62. Ako ústavný súd ozrejmil v časti „III. 1. Genéza napadnutého ustanovenia a súvisiacej zákonnej normy“, napadnuté ustanovenie je bezprostredne previazané s počtom poslancov mestského zastupiteľstva. Zastupiteľstvo takmer polmilionového hlavného mesta má podľa zákona 45 poslancov a ak niektoré mesto dosiahne 100 000 obyvateľov, podľa § 11 ods. 3 písm. j) zákona o obecnom zriadení môže mať jeho zastupiteľstvo 41 poslancov [porovnaj § 68 ods. 1 českého zákona č. 128/2000 Sb. o obecním zriadení: „Zastupiteľstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části (...) nad 150 000 obyvatel 35 až 55 členů.“]. Zákonodarca sa nepotrebuje prinavrátiať k niekdajšiemu

modelu 80-členného bratislavského zastupiteľského zboru, no s ohľadom na nutnosť vylúčenia extrémnej disproporcie pri rovnosti volebného práva vie počet poslancov kombinovať so spájaním populačne menších mestských častí do jedného volebného obvodu.

63. Inou dostupnou alternatívou je vytvorenie osobitného orgánu zastupujúceho záujmy mestských častí. Ako už ústavný súd poukázal v predchádzajúcich častiach, zákon o meste Košice v § 7a predpokladá existenciu Rady starostov ako spoločného orgánu mestských častí. Ten je zložený zo starostov mestských častí, pričom Rada starostov sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých svojich členov. Rada starostov je okrem iného oprávnená k zákonom ustanoveným rozhodnutiam mestského zastupiteľstva predložiť v lehote do 15 dní odo dňa ich vyvesenia na úradnej tabuli svoje pripomienky a požiadať mestské zastupiteľstvo o ich opätovné prerokovanie a schválenie.

64. Treťou alternatívou je posilnenie návrhových oprávnení orgánov mestskej časti, a to napríklad v správnom súdnictve. Žalobnú legitimáciu v konaní o preskúmaní zákonnosti uznesenia zastupiteľstva podľa § 348 a nasl. Správneho súdneho poriadku má prokurátor, ktorého protestu proti uzneseniu zastupiteľstva nebolo vyhovené, a *mutatis mutandis* je to tak aj v konaní o súlade všeobecne záväzného nariadenia mesta so zákonom, nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy podľa § 357 a nasl. Správneho súdneho poriadku. Orgány mestskej časti by mohli získať oprávnenie napádať také akty mestského zastupiteľstva, ktoré by považovali za nezákonné, napríklad z dôvodu prekročenia právomocí orgánov mesta.

III.4. K súladu napadnutého ustanovenia so zvyšnými referenčnými normami:

65. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd dospel k záveru o (primárne určujúcej) extrémnej disproporcii v rovnosti volebného práva, ktorú napadnuté ustanovenie spôsobuje, ako aj s poukazom na zásadu zdržanlivosti a sebaobmedzenia konštatuje, že následné testovanie ústavnosti z hľadiska zákazu diskriminácie, princípu demokracie, suverenity ľudu a ochrany slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti stráca aktuálne opodstatnenie (ide v predmetnom rozsahu o derivát k podstate veci, resp. k *ratio decidendi* tohto nálezu). Tým opakuje prístup vo veci sp. zn. PL. ÚS 2/2022 (bod 71). Z uvedeného dôvodu sa označenou problematikou ďalej nezaoberal (čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 a čl. 31 ústavy).

IV. Účinky nálezu

66. Podľa § 91 ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časť alebo jeho ustanovenie, ktorých nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily ústavný súd vyslovil, strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v zbierke zákonov. Po strate účinnosti napadnutého ustanovenia má zastupiteľstvo mesta Bratislava postupovať v súlade s § 166 ods. 1 volebného kódexu. Podľa neho sa pre voľby poslancov obecných zastupiteľstiev v každej obci tvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov obecného zastupiteľstva v jednom volebnom

obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec obecného zastupiteľstva.

67. Podľa § 91 ods. 2 zákona o ústavnom súde orgán verejnej moci, ktorý má uviesť právny predpis do súladu podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, je viazaný právnym názorom vysloveným v náleze ústavného súdu. Ak do šiestich mesiacov od vyhlásenia nálezu v zbierke zákonov neuvedie právny predpis do súladu s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou, stráca právny predpis, jeho časť alebo jeho ustanovenie, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily ústavný súd vyslovil, platnosť.

68. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Rastislav Kaššák, ktoré sa týka výroku a odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2026

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky

ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

7

Ročník 2026

Vyhlásené: 24. 6. 2026

Časová verzia predpisu účinná od: 24. 6.2026

Obsah dokumentu je právne záväzný.

145

ROZHODNUTIE

PRESEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 23. júna 2026

**o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí a o vyhlásení volieb
do orgánov samosprávnych krajov**

Podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 20, § 149 ods. 1 a 2 a § 181 ods. 1 a 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

vyhlasujem

volby do orgánov samosprávy obcí a volby do orgánov samosprávnych krajov a

určujem

1. rovnaký deň ich konania podľa § 195a ods. 1 prvej vety zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na **sobotu 24. októbra 2026**,
2. lehotu na určenie a zverejnenie volebných obvodov a počtu poslancov obecného zastupiteľstva v nich do 21. júla 2026,
3. lehotu na určenie a zverejnenie volebných obvodov, počtu poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja v nich a sídiel obvodných volebných komisií do 21. júla 2026,
4. lehotu na utvorenie volebných okrskov a určenie volebných miestností podľa § 195a ods. 4 písm. a) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 31. júla 2026,
5. lehotu na utvorenie miestnych volebných komisií a volebných komisií samosprávnych krajov do 25. augusta 2026 a lehotu na ich prvé zasadanie do 3. septembra 2026,
6. lehotu na utvorenie okresných volebných komisií, obvodných volebných komisií, okrskových volebných komisií podľa § 195b zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 17. septembra 2026 a lehotu na ich prvé zasadanie do 30. septembra 2026.

Richard Raši v. r.

23.06. zaslané pozvánky na MsZ poslancov
24.06. vyhlásené volby do samospráv a aj publikované
24.06. zverejnené náčrt ústavného súdu k tým volebným obvodom

